Biblioteca Bucureştilor

10
Octombrie
2006

REVISTA ASOCIAȚIEI BIBLIOTECARILOR ŞI DOCUMENTARIŞTILOR DIN ROMÂNIA • **BIBLIOTECA METROPOLITANĂ** • DIRECTOR FLORIN ROTARU

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

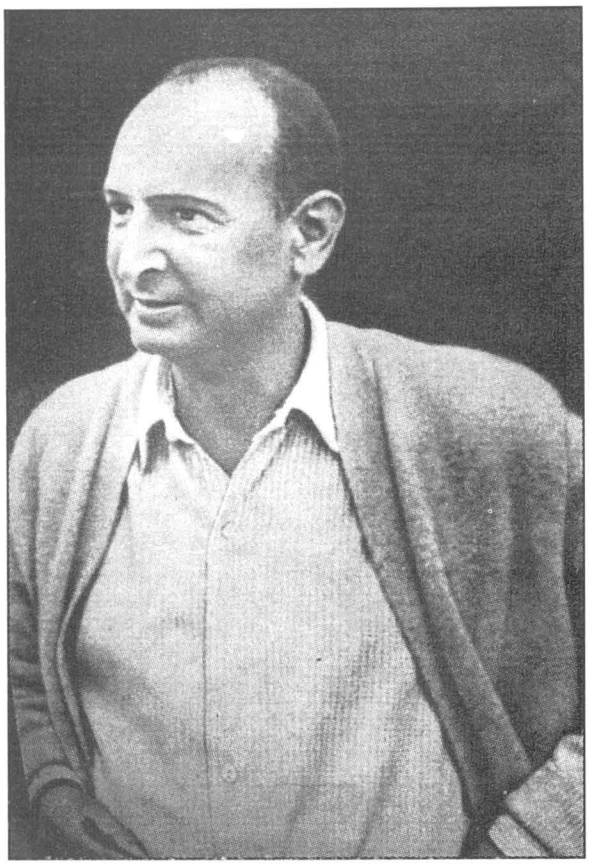

MIRON RADU PARASCHIVESCU

1911 – 1971

95 de ani de la naştere

„… De pe pămîntul ferm,
Din ce în ce mai ferm,
Şi-n care pătrund
Treptat, tiptil,
Pînă cînd voi deveni una cu el

Vă privesc.

Ochii mei s-au învăţat
Să privească pe cer
Şi acolo vă caut
Şi vă descopăr
Cum vă lansaţi
Unul cît unul
Ca nişte sputnici

Geloşi de viteza luminii
Şi mă bucur de voi
De fantasticele călătorii
Pe care de-abia le începeţi,

Din care-atîtea miliarde de kilometri-
drum vă aşteaptă
Şi mă întreb:
Care veţi dura mai mult?
Cum veţi fi atît de căliţi
Ca să rămîneţi pe firmament,
Stele,

Şi, pînă nu vă mai văd,
Mă uit pe cer după voi,
Luminîndu-vă (un pic) şi
Cu privirile mele…“

Poeţilor tineri

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Sumar

„Povestea unei coroane de oțel"

N. IORGA – Criza socială 2

Bucureștii de altădată

Timotei CIPARIU – Jurnal... din Țara Românească, 1836 5

Georgeta FILITTI – Arhive bucureştene – Jurnal londonez 9

Patrimoniu 13

Istoria cărții

ERASMUS – *Elogiul nebuniei* 14

Centenar

Léopold Sédar Senghor 16

Autografe contemporane

Irina HOREA – Laborator 18

Meridian biblioteconomic

Julieta ROTARU – MetLib – Secțiunea Bibliotecilor Metropolitane IFLA 20

Centre Pompidou, Paris – Apel la candidatură pentru un stadiu de pregătire adresat bibliotecarilor francofoni din sistemul public 22

Din viața filialelor Bibliotecii Metropolitane București

Secvențe 23

EBLIDA – Perspective europene 26

Liviu BUTUC – Biblioteca Alexandrina sau Pasărea Phoenix 27

– Scurtă istorie a mijloacelor de comunicare din România (VI) Presa scrisă între anii 1859 – 2000. Presa scrisă postdecembristă 29

Agenda culturală

Nina VASILE – Francofonie şi diversitate 33

Catalog 36

Repere

Nina VASILE – „Lumina Lină" a spiritualității românești 38

Calendar 39

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

„Povestea unei coroane de oțel"

Criza socială

N. IORGA

În cursul acestor patruzeci de ani situația țeranului nu evoluase aproape deloc prin vreo acțiune a Statului, care ar fi purtat de grijă categoriei celei mai numeroase, mai interesante și mai nenorocite din populația românească.

Răscoala din 1888 arătase îndeajuns că nu mai poate merge așa. Recurgându-se la paliativul unei noi și neînsemnate împărțiri de pământuri din largul disponibil al moșiilor Statului, se aruncase asupra motivelor unei mișcări locale, care nu se semnalase prin acte violente și nu vărsase sângele, bănuiala că nu adevăratele suferințe ale poporului provocaseră tulburările, ci mâna străină, uneltirile Rusiei, care, cu gândul, nepărăsit, de a ne anexa totuși, și-ar fi trimes prin sate specialiștii în două domenii atât de deosebite ca al iconarilor și jugănarilor. Apoi, a doua zi după ce glasul de suferință și de amenințare tăcuse, lumea politică se întoarse la vechile preocupări meschine, de lupte pentru putere.

Problema țărănească era fără îndoială, înainte de toate, una de cultură, căci pregătirea micului agricultor, cu tot instinctul și experiența lui, era a iobagului din Evul Mediu – un publicist socialist venit din Rusia, Solomon Katz, devenit în literatura românească Ioan Gherea, iar în cetățenie Constantin Dobrogeanu, a scris mai târziu o carte de metafizică socială: *Neoiobăgia*, mult cetită și primită cu căldură, în cercurile tineretului fără deosebire –, una de credit și una de asociație.

Școala rurală moștenită de Cuza-Vodă, care și el o avea de la Domnia Regulamentului Organic, n-a fost nici după reformele de program ale lui Spiru Haret, pe care-l interesa mai mult învățătorul ca hotărâtor factor politic în sate decât școala lui, de care nu s-a apropiat esențial acest spirit puternic, dar îngust, un mijloc de *a înălța pe țeran la locul lui*, ci ea a continuat să creeze „savanți", a căror râvnire era să se desfacă, „înălțându-se", de brazda pe care înaintașii lor cheltuiseră o muncă istovitoare și presupusă de valoare inferioară. Dezerțiunea de la țară a continuat fără ca ea să trezească acele îngrijorări care ar fi scutit de multe greșeli și primejdii în viitor.

Întemeierea școlilor de agricultură, mari și mici, acestea din urmă fiind așezate la țară, dar, din cauza intereselor profesorilor, pe cât se poate în margenea centrelor orășenești, n-a contribuit la crearea acelei „burghezii" a satelor de care și ca exemplu pentru ceilalți se simțea – și se simte până astăzi – așa de mare nevoie. Vechile expoziții regionale de agricultură, care erau, prin răsplătirile și diplomele lor, un adevărat îndemn la emulație, se părăsiseră după 1880. Inspectorii agricoli, adesea total ignoranți, făceau parte din tagma partizanilor politici plasați unde se poate. Niciodată, în țara miilor de bursieri peste granită, un țeran n-a fost trimes, ca să vadă alte sisteme de cultură, în Lombardia, în Danemarca, fie și măcar între sașii și românii din Ardeal. Producția noastră la hectar continua să fie una din cele mai scăzute din lume, și, chiar la marii proprietari, inovația în ce privește natura culturilor, potrivită cu cererea târgului mondial, lipsea aproape cu desăvârșire, România fiind o țară de porumb și de grâu, cu ceva orz și ovăz. Culturi care odinioară fuseseră bogăția și mândria noastră: a inului, a cânepei, inutile în satele care-și luau acum îmbrăcămintea de la micul comerț al târgurilor, fuseseră părăsite în același timp când nu mai exportam mierea și ceara din care se hrăneau prisăcarii moldoveni. Iar, cu tot serviciul zootehnic și cu toată școala de veterinărie, care aduna un număr de profesori pricepuți și activi, vitele degenerate ale României, rău hrănite, ținute în ploaie și frig, neîngrijite la boli și nețesălate o viață întreagă, nu sămănau cu splendidele exemplare bovine pe care un Alexandru Lăpușneanu pe la 1560 le exporta prin Danzig până în Anglia. În ce privește caii, pe când Banatul de supt ocupația ungurească și chiar Basarabia Rușilor scotea strălucite exemplare ale rasei arabe aclimatizate la noi, Statul român se aproviziona, ca și particularii, cu rase din străinătate, arătoase la făptură, dar incapabile de a se păstra bine în condițiile de la noi. Expediția din Bulgaria la 1913 a umplut văile cu frumoșii sirepi ai birjarilor bucureșteni, pe când biata gloabă, capabilă de dezvoltare a țeranului și-a târât mizeria fiziologică în tot cursul campaniei. Încercări de a ridica rasa oilor, făcute de câțiva proprietari doritori de a avea merinoși n-au fost decât un obiect de curiozitate, mai curând ironică. O țară care ar fi putut să ignoreze orice împrumut și să înfrunte orice lipsuri ale naturii în câte una din ramurile producției sale rămânea staționară în uriașa concurență a lumii care nu înceta în iscodirea unor noi metode și în asocierea tuturor forțelor naționale pentru a face din agricultură, chiar în țerile cu un sol mai curând impropriu, una din principalele baze ale prosperității economice.

În ce privește creditul, țeranul din România, incapabil să alcătuiască din propria sa inițiativă organizații financiare care să-l susție în ani răi și să-i permită dezvoltarea exploatației, aștepta, din nenorocire, ceea ce n-a fost cazul pentru conaționalii de aceeași ocupație din Ardeal și Banat, totul de la Statul în conducerea căruia după legea electorală avea o așa de mică parte, iar în realitatea lucrurilor chiar niciuna.

Deci, când, la 1873, s-a alcătuit Creditul Funciar Rural, țeranul n-a fost întrebat, n-a avut nici un rol în organizare și n-a tras nici un folos dintr-o creațiune care i-a rămas străină.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Cele 64 de milioane de bonuri de la început, mai mult decât înzecite pe urmă, au trecut către marii proprietari, cari ei înşii prea adeseori au primit împrumutul în condiţii care, departe de a-i susţinea, le-au grăbit, mai ales în Moldova, ruina în folosul capitalului cămătăresc, aflător acolo în mânile Evreilor. Băncile de credit pentru agricultură pe care le-a întemeiat o lege din 1881, cu sprijinul Statului şi al judeţelor, cu un capital de zece milioane şi jumătate lei aur, au întâlnit neînţelegere din partea publicului orăşenesc, şi au trebuit să se contopească în Creditul Agricol de la 1892, care el însuşi va trebui să se piardă într-o organizaţie, plecată aceasta de la ţerănimea ea însăşi sau mai ales de la învăţătorii şi preoţii stârniţi de iniţiativele lui Haret, cari au izbutit a trezi în masele rurale un spirit de întreprindere şi de afaceri.

Ştefan Luchian – ***La împărţitul porumbului***

Ar părea curios că mişcarea n-a pornit din marile judeţe bogate, unde sătenii ar fi putut fi câştigaţi mai uşor. Ea are un caracter mai ales oltean, în legătură cu viaţa satelor din această regiune, care nu şi-a pierdut niciodată originalitatea locală. Un Dimitrescu, din Bumbeştii Gorjului, ţinut deosebit de sărac, dar împovărat, tocmai de aceea, şi atunci, de datorii şi având dintr-o generaţie în alta spiritul de luptător care a dat istoriei ţeranului român pagina lui Tudor Vladimirescu, şi alţii în aceeaşi situaţie prin ţinuturi asămănătoare au dat semnalul la 1891, şi o dovadă de vitalitate a fost răpedea imitare a acestui exemplu, – numărul acestor tovărăşii băneşti, de altfel rău organizate şi gata să cadă în mâna aceloraşi cămătari şi a altora asemenea cu dânşii, sau să ajungă la dispoziţia Statului dătător interesat de fonduri pentru ca să aibă, împreună cu comitetul un nou instrument politic, ridicându-se în vre-o zece ani până la şapte sute.

Această creaţiune spontanee a satelor este dovada şi a lipsei de credit în care se zbătea ţerănimea părăsită, şi a nedestoiniciei Statului, care, de altfel, îndată ce şi-a dat samă de valoarea acestor bănci, s-a grăbit să le impuie o lege, în 1903, pentru ca, în curând, să caute şi să izbutească a le influenţa congresele, până ce, încredinţându-se că o robire complectă a acestor adunări se loveşte de un aşteptat spirit de autonomie şi independenţă, să facă aşa încât congresele nu s-au mai putut aduna.

Şi acele şapte sute de bănci populare din 1891, ba chiar cele trei mii din 1914, reunind 600.000 de subscriitori, cea mai mare parte numai cu numele, fără nici o putinţă de înrâurire, şi puind laolaltă peste un milion, reprezintau fără îndoială cu mult prea puţin pentru nevoile unei ţerănimi care, ruptă de filantropii de după 1848 din legăturile, socotite umilitoare, cu proprietatea mare, rămăsese se poate zice: în pielea goală.

În sfârşit, individualist, ţeranul din satele de obicei mărunte, şi, afară de regiunea dealurilor, sămănate la distanţe mari, fără legătură mai strânsă între ele, cu spiritul separatist de celulă organică, genealogică, pe care l-au avut din capul locului, nu s-a gândit să caute mâna altui ţeran, pentru scopuri care să le fie comune. Erau în România ţerani, dar nu şi o ţerănime, în calitate de clasă socială, şi numai ea, alegându-şi oamenii ei, oamenii adevăraţi, şi nu prin păstrarea singură a unui costum rentabil supt raportul electoral, ar fi putut să provoace, nu câteva măsuri răzleţe, rău aplicate prin oameni cari n-aveau un interes special, ci o întreagă legislaţie, cu elementele strâns legate organic, prin care, şi din partea Statului, s-ar fi putut ajunge la rezolvirea acelei „chestii ţerăneşti" care, de mult, servea numai pentru broşuri reformiste pentru eventuale discursuri, mai ales de candidaturi, şi pentru agitaţia celor cari nu putuseră şi ei să parvie.

Astfel ţeranul, fără pământ prea adeseori, fără credit – ceea ce-l făcea să vadă în orice cămătar, în orice proprietar sau arendaş care mânuia banul un duşman care trebuie neapărat distrus –, fără lumină şi fără conducători vrednici de acest nume – căci încercarea unui învăţător chipos şi plin de temperament, cu darul elocvenţei, C. Dobrescu-Argeş, căzuse prin compromiterea dibace a acestuia într-o meschină afacere de bani – dădu foc ţerii printr-o revoluţie agrară.

Ea ar fi izbucnit de mult încă, dacă ar fi fost şi elementul acela mistic fără care ţeranul nostru nu porneşte la luptă. Dar în 1906 studenţimea din Bucureşti manifestă contra reprezintării la Teatrul Naţional a unei piese franceze de bulevard, de către un comitet de doamne cu scop filantropic; s-a dat o luptă cu poliţia, şi armata, intervenind, n-a tras.

Era cel dintâi caz, de la 1848 până atunci, în care să fi triumfat o răscoală. După biruinţă, o propagandă începuse, naţională şi democratică, despre care va fi vorba când se vor cerceta elementele de cultură. Studenţii, încălziţi de un crez, ale cărui origine şi dezvoltare se vor prezinta în partea a doua a acestei lucrări, începură o operă de deşteptare la sate. Aici, într-o mentalitate stăpânită de superstiţii, „studentul" începu să apară ca mântuitorul revoluţionar, şi de pe urma unor scrieri sentimentale ale reginei Elisabeta, răspândite cine ştie cum la sate, se formă o legătură, între soţia Suveranului, devenită apărătoare a săracilor, şi între propagandiştii, reali sau închipuiţi, pe cari o imaginaţie înflăcărată şi-i reprezinta ca străbătând ţara călări în toiul nopţii ca să aducă noul crez de mântuire.

Această stare de spirit s-a răspândit mai mult în Muntenia şi anume în şes, în apropierea Capitalei, în judeţele Ilfov şi Vlaşca. În Oltenia însă ardea supt spuză vechea aplecare spre jacqueriile ţerăneşti. Iar în Moldova se simţea tot mai nesuferită apăsarea trusturilor evreieşti mânuind capitaluri împrumutate la bănci din Galiţia, care erau reprezintate mai ales prin dibacea activitate cuceritoare a fraţilor Fischer, Moise sau Mochi, şi Kalman, personalităţi puţin interesante în ele înseşi. Evrei comuni, fără ştiinţă de carte, lucrând primitiv cu o populaţie primitivă, pe alături de Stat, care, servit de

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

organe subalterne total neinteligente şi fără simţ, lăsa ca lucrurile să se petreacă în voia lor. Cugetători, scriitori, de aceeaşi origine naţională, dar amestecaţi în viaţa culturală a ţerii, ca foarte finul spirit care a fost Ronetti-Roman, autorul cândva al unui poem byronian şi mai pe urmă al puternicei drame *Manasse*, el însuşi un arendaş şi un om de afaceri, rostiseră sentinţa de condamnare la istovirea totală a pământului ca şi a omului care se confunda cu dânsul. Ţeranii erau să arăte, în porniri răzleţe, de o furie oarbă, cărora le-au lipsit, total, şefii, că rasa în aparenţă stoarsă are încă puterea de a-şi răzbuna, cerând fără logică, cu atât mai puţin în formule clare, dezrobirea.

La Flămânzi, supt influenţa, dar fără vinovăţia penală a învăţătorului Maxim, se produse cea dintâi din aceste explozii ale mulţimilor fără luminători şi fără prieteni, trăind în ţara lor ca într-o mizerabilă colonie supusă unei ţeri străine. Acolo, în judeţul Botoşani trupa a tras, şi cel dintâi sânge ţerănesc curse, provocând indignarea generală a cărturarilor, de la socialiştii I. Cantacuzino şi Dimitrie Voinov, până la naţionalistul N. Iorga; d. Simion Mehedinţi, fiu de ţeran sovejan şi autor al frumoaselor schiţe din viaţa alor săi, se retrase înaintea interdicţiei şefului său conservator doctrinar, Titu Maiorescu. În câteva zile chestia, deschisă astfel cu violenţă, era în discuţia Camerei Deputaţilor.

Acuma însă flăcările, ţâşnind ici şi colo, cuprinseră toată ţara, fără să existe vre-o legătură între multele focare. Moldovenii scoteau din sate pe Evrei fără a se atinge de dânşii, căutau condicile unor socoteli meşteşugite din care ieşiau totdeauna datori, şi le rupeau în bucăţi; furia lor fără conştiinţă şi fără alegere tăia coşul trăsurilor, rupea cărţile şi tablourile, şi murdărea statuile care nu se puteau distruge. Nu totdeauna se făcea deosebire între proprietarul bun şi cel rău. Oamenii se credeau oarecum datori să facă, şi dacă se poate mai cu vârf, ce aflau că făcuseră vecinii lor. Dar întregi districte au rămas total neatinse, şi nicăiri violenţa n-a fost prea sângeroasă. Unde era câte un prefect legat de popor, iubindu-l şi ştiindu-i vorbi în limba lui, ca doctorul Nicolae Lupu, nu s-a petrecut nimic, lumea satelor potolindu-se tot aşa de răpede cum se aprinsese.

Cu totul altfel în unele părţi muntene de către Dunăre, prin Vlaşca, prin Teleorman, nu şi prin Ialomiţa, prin Ilfov, iar dincolo de Olt în Dolj, în Gorj, mai ales în Mehedinţi, dar deloc în Romanaţi şi în Vâlcea. Însă spaima celor ameninţaţi şi atinşi a crezut că e vorba de o întreagă mişcare, de mult pregătită şi perfect concertată şi, căutând pe şefii în afară de ţeranii înşii, socoti că i-a găsit în autorul celui mai bun studiu despre chestia ţerănească, d. Vasile Kogălniceanu, continuator al tradiţiilor marelui său părinte, şi în profesorul N. Iorga, care îndemnase la protestarea, devenită prin ea însăşi violentă, de la 13 Mart 1906 şi care publica o foaie de aprinsă apărare a drepturilor ţerăneşti, *Neamul Românesc*, care va fi înfăţişată în alt capitol: cel dintâi a fost închis câtva timp la Giurgiu, celalt, ameninţat cu moartea de unii proprietari şi arendaşi, indigeni şi străini, fu rugat să-şi întrerupă publicaţia şi ordin se dăduse să fie tratat ca şi Vasile Kogălniceanu, la cel dintâi rând din mâna lui care s-ar găsi la ţeranii revoltaţi.

Faţă de aceştia un val turbat de mânie răzbunătoare s-a deslănţuit şi Statul s-a pus întreg în serviciul celor jigniţi şi ameninţaţi, şi aceasta fără nici o rezervă, după ce Gheorghe Cantacuzino demisionase şi un guvern liberal supt Dimitrie Sturdza, dar data aceasta cu supremaţia de fapt a fiului mai mare al lui Ion Brătianu, se alcătuise la sfârşitul lui Mart. Dacă revoltaţii arseseră multe conace ca să dispară condicile privite şi aici ca nişte cărţi ale Satanei, dacă ici şi colo se vărsase şi sânge şi se comiseseră ofense de onoare, trupele puse supt comanda generalilor Năsturel din Craiova, Gigurtu din acelaşi loc, şi Alexandru Averescu, fură fără de milă, având uneori ordinul „să nu facă prizonieri". Orice pârâ a interesaţilor era crezută şi se scoteau în front cei pârâţi, printre cari foşti subofiţeri de rezervă, cari priveau cu ochii deschişi la puştile întinse ale camarazilor, pentru ca să cadă fulgeraţi de gloanţe. Rareori ofiţeri tineri prin mijloace de miloasă dibăcie au putut scăpa oameni după toată evidenţa nevinovaţi, dar de cari voia să scape, ca de elemente incomode prin inteligenţa şi energia lor, moşierul. Sentimentele de care era animată o parte din clasa stăpână pe două treimi din pământul ţerii se pot înţelege după cererea făcută de câţiva proprietari olteni către guvernul austro-ungar ca trupele străine să vie să-i apere. Această infamie făcu pe Maiorul Alexandru Sturdza, fiul primului ministru, să vie la mine anume pentru a-mi spune că, în acest caz, sunt ofiţeri cari se vor pune în fruntea ţeranilor răsculaţi şi vor ieşi să apere graniţa.

Regele Carol, jignit în adâncul sufletului său de catastrofa socială produsă a doua zi după anul jubileului său, interveni printr-o proclamaţie care, lăsând să se întrevadă o amnistie pentru ţeranii care zăceau în temniţă, ori erau aruncaţi cu grămada în luntri, pe Dunăre, făgăduia opera de reforme cu care conştiinţa sa îi spunea, desigur, că era de mult dator, dar nu îndrăznise s-o atace pentru a nu găsi înainte coaliţia tuturor elementelor unei clase dominante sprijinite cu toată strălucirea ei pe robia ţeranului.

Camerele cele nouă aveau deci misiunea de a colabora cu guvernul la alcătuirea unei noi legislaţii agrare, supt numele lui D. A. Sturdza, care, în Cameră, la împotrivirea în numele proprietarilor, a tânărului Mihail Cantacuzino, fiul fostului prim-ministru, se ridică indignat, puind, cu tremur în glasul bătrân, zguduitoarea întrebare: „pentru ce am împuşcat oare miile de ţerani", dar într-un spirit care era altul: acela al unui tineret a cărui formaţiune şi ideologie, de multe direcţii, unii fiind mai bătrâni sau mai îmbătrâniţi, mai *adaptaţi*, decât ceilalţi, rămâne să fie arătată deosebit aiurea.

În acel moment chiar, criza socială, stropită cu sânge în mare parte nevinovat, se complica în aceşti ani de dureroasă reculegere, de supremă tristeţă, ai regelui Carol I cu o hotărâtoare criză politică, prin care s-a arătat că şi în domeniul partidelor ceia ce el izbutise a crea, pentru liniştea ţerii, desigur, pentru normalizarea vieţii constituţionale, dar cu aceeaşi îndepărtare timidă a regelui de prestigiu faţă de tot ce înseamnă risc şi primejdie, era nesigur, şi aceasta privea nu numai persoana lui, ci şi soarta dinastiei pe care voia s-o întemeieze.

Text preluat, fără note, din vol. *Supt trei regi. Istorie a unei lupte pentru un ideal moral şi naţional*, ediţie îngrijită, note şi comentarii de Valeriu RÂPEANU şi Sanda RÂPEANU, studiu introductiv de Valeriu RÂPEANU, Editura PRO, Bucureşti, 1999

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Bucureștii de altădată

Jurnal... din Ţara Românească, 1836

Timotei CIPARIU

Bucureşti, 7/9 august

Sosind la poarta Bucureştilor ne-au luat pasurile şi am căpătat cărţulie cu care să ne arătăm la Agie şi de acolo la Agenţie. De aci ne-am dus la carvanserai sau la vamă, unde după ce mai mult de 1/2 de ceas ne-au făcut să aşteptăm, mai pre urmă cărţile le-au luat în secfestru până ce vom aduce slobozenie în scris de la dr. *Picul*, care am şi făcut prin mijlocirea lui Romanov, librerului. De acolo, luând o droşcă ne-am săluit în hanul lui Siailon armeanul, în rândul de deasupra nr. 2, care ni s-au recomandat de E. Carcalean, ca cel mai curat din toate hanurile.

După ce ne-am schimbat hainele, cu toate că era cam ploaie, ieşirăm puţintel pre uliţa *Lipscanilor*, de-a lungul în sus către *Podul Mogoşoaiei*, şi din norocire ne întâmpină părintele Tempian cu fratele său, carii ne-au şi dus la un birt de am cinat şi ne-au spus cum dânsul desăvârşit s-au hotărât să rămâie în ţara aceasta, orice va să zică neamurile şi preoteasa, şi cum că dimineaţă va să plece la Râmnic, ca director seminariului ce va să se întemeieze acolo, cu leafă de 600 lei pă lună, cvartir şi de purtat de prisos. Seara am tâlnit pre M. Sinai, ce acolo şi lăcuieşte.

Sâmbătă, sau 1/13 aug.

Dimineaţa, numai la Romanov am fost şi la prânz, pentru ploaie. După-amiaz iarăşi prea puţin am umblat prin oraş, icicolea, pentru cunoaşterea locului, şi seara am cinat la acelaşi birt, unde şi vineri, pe uliţa Şerban Vodă, cu Stan Pop şi soţie-sa, cari într-aceeaşi zi sosiră cu noi şi într-acelaşi han săluiră.

Dum[inecă], 2/14 aug., am mers, ci pe ieşit la *Sărindare*; de acolo, în hanul lui *Mănuc*, şi trecând *Dâmboviţa*, pe lângă spitalul cel nou ce acum se rădică de D. Brâncoveanca, la Mitropolie, unde un aleu cu 2 rânduri de tei la deal te duce. De aci intrând pe poartă, văzurăm clopotul cel mare, ce s-au vărsat în an 1834 din tunurile câştigate de armia turcească la Silistra, precum inscripţia arată, şi alte morminte nouă şi vechi, a cărora inscripţie în parte nu se poate ceti; mai însemnate sunt ale lui *Melanie Obrenovici* şi a unui prunc, pe al cui săpat este scris: *Alexandre Blaremberg 1834*, şi aceste versuri:

Il n'avait que deux ans et dans ce jeune âge
Tout était précoce en lui!
Et comme un phénomène qui de notre plage
A disparu avant qu'il a lui.

Mitropolia ce se renovează, înlăuntru fiind încuiat, n-am putut să o vedem; iar un călugăraş, anume Nichifor, ce-l întâmpinarăm, avu bunătatea a ne arăta de pre zid şi căşile cele mai însemnate din cetate, precum şi a ne spune cum biblioteca Mitropoliei s-au dăruit colegiului de la Sf. Sava, iar hrisoavele şi condicele cele mai vechi se află acilea supt grija iconomului sf. Mitropolii. Şi ni s-au făgăduit că ne va fi de povaţă într-altă zi oricare, să vedem toate de amăruntul. Turnul Mitropoliei de la poartă, unde stau clopotele cele vechi, zidit la a [loc alb] precum arată înscrierea, după spusa aceluiaşi, va să se strice şi altul mai potrivit să se ardice, unde şi clopotul cel nou să se puie, carele după părerea de mijloc 6 – 7000 de oca ar trage.

După prânz, luând fiacher cu 6 lei pe ceas, am ieşit la *Hierăstrău*. Scena de acolo nu este lesne de a o însemna; numărul caleştilor, frumuseţa şi toaletul damelor era neasemănate, şi mie până atuncea niciodată într-acea măsură ivite la vedere.

Seara am mers la teatru nemţesc, unde s-au predat opera: *Die Stumme von Portici*. Logi şi parter pline; mulţumire de obşte. Intratul în parter este de la 5 până la 1 sfanţ şi se parastiseşte *nemţeşte* de 3 ori, joi, sâmbătă şi duminică, *franţuzeşte* de 2 ori, luni şi marţi, şi *româneşte* o dată în săptămână, miercuri seara. Teatru de zid nu este, ci numai o sală pentru vreme de iarnă, şi teatru de lemn, destul de larg după numărul cercetătorilor şi frumos, pentru vară. De-a dreapta cum intri, în loja dintâi, cu perdea roşie, este pentru Prinţul, cu jeţ întraurit, unde pe Prinţul încă niciodată nu l-am văzut de faţă. Lângă aceea este alta, cu perdea verde, precum se vede a spătarului Cost. Ghica, pre care împreună cu cocoana şi la nemţeşte şi la fr(anţuzeşte) l-am văzut de faţă, precum şi pre Mat. Ghica cu soţia sa; iară la româneşte, nici pre unul n-am văzut.

Bucureşti, 8/20 august

Luni, 3/15 aug., am cercetat pre d. Poenariu, ci n-am avut norocirea de a-l afla acasă; în deseară cu Silvestru am umblat în sus şi în jos. Seara, la teatru franţuzesc. Lojile pline şi parterul.

Marţi, 4/15 [sic] în deseară, luând o birjă cu Silvestru, am ieşit la d. Eliad, însă şi acolo numai pre cocoana o am aflat. Lăcaşul d-lui este afară de oraş, la Târgul de Afară, într-un şes prea desfătat aproape de Colintina; loc adevărat pentru un lite-

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

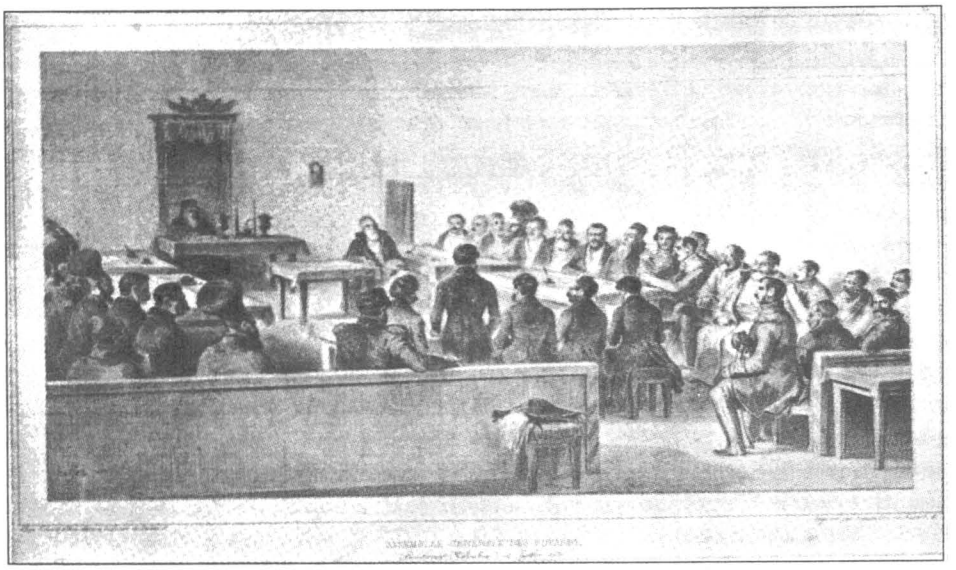

Obștească Adunare din București, la 1837
Litografie după A. Raffet

rator; și așa e de scumpă vremea și atâtea cuprinderi are, cu totul de lipsă, de folos, sănătos și prefăcut; cășile și grădina vor să-i dovedească gustul.

De la Eliad ne-am dus la Colintina... ca să nu ne fie în zadar umblarea; palatul, bisericuța, și promenada de departe oarecum pre călători și fără voie trăgând cătră sine. Palatul e deslipit de biserică. Biserica are a sa poartă și curte, în mijlocul a căreia este un stâlp de marmură cu inscripția: *Această sf. cruce s-au rădicat în locul unde fusese s. prestol al bisericii ceialalte.* Cerând cheile de la preot, am intrat înluntru; ea adevărat nu e mare, însă gustul și isprăvirea ei sunt adevărat vrednice de prințul carele o au făcut-o, Gr. Ghica II. Icoanele și frescurile sunt așa de frumos și de tocmit lucrate, cât asemenea a vedea nu mi s-au întâmplat. De țiradele ei cele prea frumoase întraurite, tâmpla și horul, cu scaunele cele domnești, revarsă o desfătare neprețuită; atâta e netedă cum cu anevoie este omului a se deslipi. Lângă ușă sunt zugrăviți înșiși ctitorii: Gr. Ghica și Doamna lui cea de a 2-a, Eufrosina, însă pre a aceștia o au șters fiii lui din căsătoria cu alta mai dintâi de care s-au fost despărțit. Acoloși sunt și tatăl lui, și părinții Doamnei.

Liturgia se slujește în toate zilele numai rom[âneşte], iar cântăreții cântă într-o strană rom[âneşte], într-alta grecește. Are și o Evangelie prea scump legată, ci nu se ține acolo, și numai la zile mari se aduce. Din afară e tablă de marmură deasupra porții cu inscripție, cum că de d. Gr. Ghica și d. Eufrosina s-au zidit, stricându-se cea veche, la 1833. Însă și aicia numele aceștia au vrut să-l sape afară, precum o linie neagră împrejuru-i destul dovedește, ci totuși după aceea li-au fost rușine de lume; coperișul e de pleu. În coastele bisericii e mausoleul Prințului. În palat n-am intrat. Ieșind pre poarta curții, de-a stânga rămâne un loc frumos, în față cu alei de tei, cu cafenea în mijloc și în capăt cu un foișor turcesc de lemn. Vezi oda lui Boliac: *O oră de primblare la Colintina.* De acolo, fără de a mai intra înluntru, ne-am dus acasă.

Miercuri, 5/19 aug. [sic]

Dimineața ne-am dus iarăși la Eliad și din norocire, când era să ne întoarcem îndărăpt, îl întâmpinarăm venind din oraș. Acolo, între discursuri asupra unei ode a sale, ținută la înălțarea pavili-onului grecesc, despre duhul de li-bertate ce stăpânește întru boierime mai mult decât întru prostime, pre cari bucuroși de tot i-ar slobozi, când n-ar fi frica de muscali – despre interesația Rosiei, cum s-au încuibat și-și lățește influența, despre intențiile ei la așezarea Regulamentului Organicesc, carele încă supt Gr. Ghica s-au fost lucrat - cum pre I. Văcărescul l-au exilat, din pricină că n-au vrut să cunoască de legiuită Obștească Adunare (pricina era că prezidentul era muscal [Minziaki], iar nu mitropolitul, cum stă în pravilă), iar Câmpineanul bătrân, care au protestat asupra articulului despre încredințarea carantinelor totdeauna în mâna unui inspector de muscal, a 3-a zi au și murit, precum și alții mai mulți, cari nu simpatiza cu muscalii; precum Gr. Vodă, Bălăceanul, iarăși de năpraznă murire – ne-am petrecut. Ne-au cetit și începutul unei corespondențe cu un moldovean [C. Negruzzi, n.a.] asupra limbii române. Ieșind, ne-au poftit pe sâmbătă la prânz.

După amiazi, seara, am mers la teatru românesc (goale lojele), parterul plin. S-au parastisit 2 bucăți: *Actorul fără de voie* de la Kotzebue, în care d. *Buroleanu* ca *director* prea bine au jucat, celălalt actor au fost *Râmniceanul*. A 2-lea au fost, în care deosebi s-au produs dintre actorițe m-ma Caliopi ca Amalia, cu nobila ei purtare, d-ra Vlasto ca Evelina cu grațiile și măestria cântării, așa și... ca Zerbina și Nineta; între actori d. ... ca Valerio, și *Buroleanul* ca Pedro. Sporiul acestor tineri, cari abia de 18 luni învață, este însemnat, și răpește inima oricărui simțitoriu român. Grațiile și frumusețea și organul d-rei Vlasto sunt nedeobște; m-ma Caliopi au fost mai întâi slujnică la birturi. Între actori, unul este Carata. [...]

București 9/21 aug.

Sâmbătă, 8/20 aug. Au venit d. Eliad și ne-au dus cu caleașca la d-sa, unde cu d. Sinai seara am petrecut. Coconița arată în cuvânt o isteție, talent și frumusețe de vorbe deosebi; bucatele de post, și curate, și întru toate gust prea ales. Au arătat despre casele sale cele nouă un orizon nemărginit: către miazănoapte *Colintina*, de aci *Plumbuita* cu institut pentru cerșitori (în tot Bucureștii nu vezi un cerșetor), mai încolo *Mărcuța* cu *S. Pantelimon* etc. În tipografie ne-au arătat vărsătoria, baterea de matârce etc. Și am avut norocirea a întâlni pe d. Roset. Cu același prilej m-au cinstit cu 15 bucăți – parte teatru, parte altfel de cărți – ce s-au tipărit întru a sa tipografie. Întorcându-ne, ne-au povestit istoria bănățeanului *Nicorescu [Moise Nicoară].*

Astăzi, pe la 1/2 la 10 nemț[esc], am ieșit în podul Beilicului, unde se adunase 3 – 4 compănii de pedestri la manevră.

Prințul, însoțit de adjutant, numaidecât sosi și, după osebite arii de bandă rom[âneşte] executate, prințul luă în revizie în față și în dos pe ostași, însoțit de general ștabul; după revizie se făcu muștră, comanda românească; de aici osebite evoluții în marș falnic, iute, de alergat; pontualitatea în execuție era exemplară și pizmuită. Prințul era în uniformă de general, cu surtuc vânăt, epolet de fir de aur, pantaloni de același culor, cu expoziție galbină duplicată de amândouă părțile cuseturii, îngustă și lată, pălăria în 2 cornuri cu tui alb ca și a adjutanților, numai cât marginea era cu margine albă cusută; pe piept, de amândouă părțile, strălucea câte un ordin în brilianturi. Statura e de mijloc, capul frumos, umbletul cam plecat înainte. Când i-au trecut rân-

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

durile pe dinainte, plecându-i-se steagul tricolor (roşiu, vânăt, alb) cu vulturul, până la pământ, prinţul aseminea s-au complimentat, rădicându-şi puţin pălăria. Uniforma soldaţilor aceeaşi, numai cât chivără au, cu plată pe care e semnul ţării şi numărul, şi au tui roşu, în mijloc alb având; pantaloni albi de pânză. Al bandiştilor acelaşi, numai tuiul mai lung, şi pieptul încărcat de şinoare galbine. Călăreţii au suliţi cu steag, ca dragonii noştri, altmintrelea ca pedeştri înşişi. După aceia, suindu-se călare iarăşi, s-au întors la palaţul său, ce se are în uliţa lui Mihai Vodă.

Iară noi, împreună cu prof. din Vălenii de Munte, d. *Gorjan*, ne-am dus într-o caretă lângă Dâmboviţa, de acolo – între nişte cuvinte patriotice – la sălaş şi la prânz; după-amiazi, în plimbare pe alei, la Mitropolie.

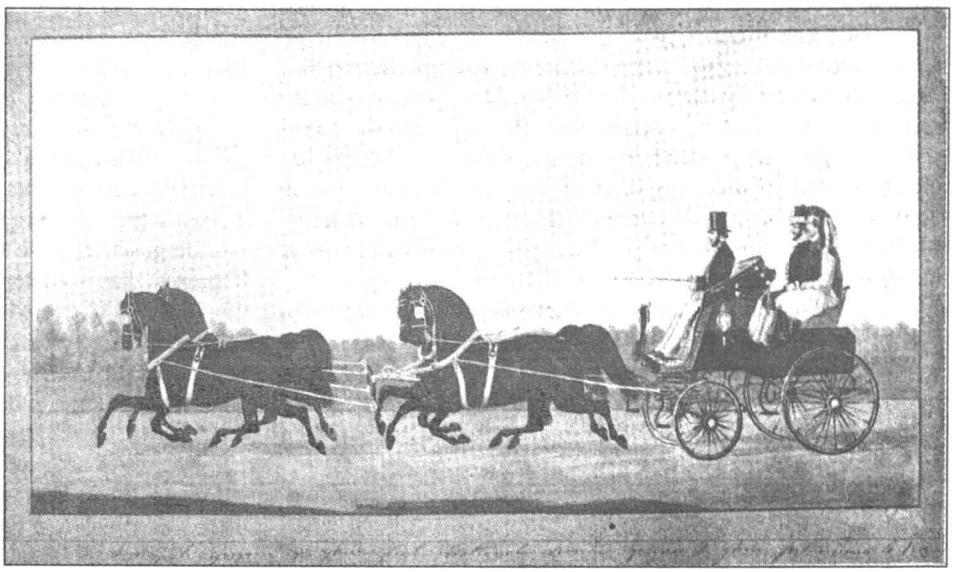

Beizadea Grigore Gr. Ghica la Şosea, 1845
Acuarelă atribuită lui Ch. Doussault

Detto Lui Papfalvi

Despre petrecerea mea aicia şi despre starea Bucureştilor, adevărat nu toate poci să-ţi scriu, deoarece Bucureştii, pentru un om care n-au ieşit din Ardeal, este un oraş colosal. Atâta poci să zic că, de are Parisul, Londra, Viena prospecturi frumoase din afară nu ştiu, că nu le-am văzut decât pe hârtie, dară despre Bucureşti poţi să zici, ori vei căuta de la Băneasa, ori sus de la Mitropolie, cum că are o vedere şi o situaţie aşa frumoasă şi romantică, cât ochii mei încă nu s-au putut sătura. Închipuieşte-ţi o câmpie – un şes ca pre masă, nemărginit de toate părţile, singuri Carpaţii abia de ceaţă zărindu-se de către amiază-noapte – însă nu o câmpie goală ca pustele Ungariei, ci cu cele mai frumoase şi mai mari grădini de pomi în feliurimi, cu neputinţă de a se descrie, împodobită, şi apoi, în mijlocul aceiaşi, *Bucureştii*, în lung întins, cât poate să vază ochiul. Bisericile cele multe – cu câte 2 până la 5 – 6 turnurele, toate cu pleu acoperite – amestecate cu pomii şi copacii cei mai mari ai grădinilor din partea de către răsărit şi cu palaţurile cele superbe ale boierilor (a lui Mih. Ghica cel dintâi) dau locului, mai cu samă în vreme sănină, o frumuseţă deosebită. Şi mi se pare că nici un călător, ori din ce parte sau cetate a Europei, oricât de frumoasă să fie, ar putea să zică altfel decât aşa.

Însă lăuntru este puţintel almintrelea. Uliţile cele mari (în special *Podul Mogoşoaei*, drumul de la Braşeu, de către miază-noapte) sunt curate, case mari şi palaţuri ca în oraşele noastre şi prea frumoase, însă între ele ici-colea câte o hrubă ca ţigănească sau o făurişte [...].

Miercuri am fost la Teatrul Naţional, unde s-au parastisit 2 drame în câte un act. Şi apoi să fi auzit glasul actriţelor române cântând cu orchestra aşa de frumos şi cu măestrie, cât m-am jurat că, până voi petrece în Bucureşti, la operă franţuzească sau nemţească – fleacuri – nu mă mai duc; mi-i scârbă într-adevăr de ticălosul şi neghiobul glas al acestora, dar al romăncelor noastre – tinere, frumoase, cu gust îmbrăcate – cât este de amăgitor, împreunat cu măestrie! Ah, nu poci să-ţi descriu! Şi apoi numai un an este de când au început!!!

Bucureşti 10/ 22 aug.

Azi dimineaţă până în ziuă, au venit d. Gorjan să-şi facă adio şi mi-au recinstit I et II *Halima* şi o altă bucată. Apoi am dat vizită d-lui *Poenar*, care numaidecât era să plece la Craiova cu Leca zugravul; faţa omului de friguri era îngălbinită; odaia mare, curată şi încărcată cu teci de cărţi, mape şi icoane sidirografiate de locuri şi scene frumoase. Ne-au cuvântat des-pre netrebuinţa limbii latineşti în ziua de acum şi despre folosul celei nemţeşti şi franţuzeşti pentru ştiinţe. De-acolo m-am dus la d. *Aaron Florian*; odăi 2, mari, bibliotecă frumoasă; ne-au cuvântat despre depărtarea moldovenilor în ştiinţă, cu durere.

N. B. Slăbiciunea aceasta este a bucureştenilor de obşte, ca să fie în treaba limbii rom[âneşti] cu toţii pretenţioşi, cu toate că, pe lângă toată frumuseţea voroavei ce o au mai mult decât alţi [români], nici singuri nu sunt scăpaţi de multe greşale gramaticeşti. Ne-au dăruit cu câte 1 exemplar din *Istoria* sa a *Ţării Rom[âneşti]*.

De-aici am cercetat Muzeul, ce este în 2 odăi mari, întru care, atât în teci, cât şi în pulpite, sunt osebite păsări, insecte, parte îmflate, parte în spirt, cât şi minerale, toate din Ţara Rom[âneacă]. Clasificaţia acestor din urmă, precum şi a conchiliilor încă nu e isprăvită. De însemnat sunt: 1 viţel cu două capete, 1 câine asemenea, statua lui Matei Vodă de piatră cu îmbrăcăminte şi înscriere slovenească cu *morior* pe marginea petrii şi o cămeaşă de fer.

Din dreapta Muzeului este *Biblioteca Naţională*, cu ca la 8000 de bucăţi, ci încă nepusă în rând; are asemenea 2 odăi. Multe sau mai toate sunt prea bune, numai cât de hoţia grecilor multe au perit sau s-au stingherit. Aceste s-au adus de la Mitropolie şi este poruncă ca de la toate mănăstirile să se adune. În curte este şi casa redacţiei „Curierului", a căruia revizor e Aaron.

De-acolo, la prânz.

Sosind acasă, am aflat bilet de la *I. Câmpineanul* (patronul teatrului românesc), pre carele ieri l-am fost cercetat, ci n-am putut să-i grăim, şi de la *Nic. Băluţă* [!], carii în vremea vizitei noastre ne-au cercetat şi nu ne-au aflat. De aci am mers la Romanov, carele încă mi-au dăruit vreo câteva cărţi.

Acoloşi am tâlnit pre un *român* care multe pilde mi-au povestit, cum nu numai Sultanul, ci şi domnii locului cu străşnicie s-au purtat asupra celor ce au voit prin slujbe deosebite a se trage de subt legiuita ocârmuire. P[entru] p[ildă], Hristodor cu turcii.

Marţi, 11/23 aug., înainte de prânz cercetarăm pe d. *Câmpineanul*, pre un patron adevărat şi cu o râvnă şi jertfă pentru înaintarea ştiinţelor şi măestriilor celor frumoase nepreţuită, şi tocmai înaintea cabinetului întâmpinarăm tot corpul actorilor.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Întrând înlontru, cu totul că era cuprins cu direcția pentru reprezentația de miercuri, prea prietenește ne-au cuprins și cu foc ne-au povestit atât despre cugetul ce are Rusia asupra aceștii țări, zicând că domnul de-acum ce este altă decât un general și administrator rusienesc? Cât și despre zăticnirea ce pătimește teatrul românesc din partea stăpânirii, care cu totul favorisește pre niemți și pre români de tot îi desprețuiește, zicând că ce poate să auză cineva de la români? Și poruncind ofițerilor ca să cerceteze teatrul nemțesc fără a-l înțelege. Nici odaie pentru învățătură nu au. Pe a doua zi ne-au poftit la prânz.

După-amiazi am fost la Wallbaum la prânz. Vorovit-am și despre lipsa învoirii în introducerea unei ortografii latinești.

Astăzi dimineață, înainte de a mă scula, au venit *A. Crețu*, după aceea *Sinai* și, pe rând, *A. Florian* și *Evt. Murgu*, care cu nemulțămire s-au întors de la Iași, unde într-un an au paradisit filosofia, teoretică și practică, precum se poate. [...]

Aaron ne-au povestit câți împotrivitori au avut și are întemeierea școalelor, cum s-au rânduit din-nceput să fie facultăți filosofice, juridice, medice, hirurgice etc. Și apoi unele, ex[emplu] cea filosofică, s-au șters, prin filosof atâta adecă înțelegând că-i ateu, cum făcându-se revizie de grecul *Suțul*, sârbul *Dandul* și grecul iarăși *Piculu*, cu toate că n-au fost de tot rea părerea ce au dat în sus asupra școalelor, au proiectat ca au grecește au lătinește să se învețe științele, iar nu rom[ânește], punând pohibă că limba rom[ână] este săracă pentru termini filosoficești, matematici etc. Iar prin hărnicia directorului s-au așezat: că limba fr[anceză] să fie limba docta, lătinească să se învețe atâta cât este de lipsă a citi prin clasicii cei vechi. Cum că câștigând bani vor să ardice și celealalte filosoficești, iuridice et științe, pentru care încă nu era încă elevi pregătiți. Cum că casele școalelor de la Sf. Sava, prin ostenelile lui Știrbei s-au gătit în 2 luni spre trebuință. Cum că însuși Kiselef i-au îndemnat pre rom[âni] cu prilejul examenului, adresându-se către profesori: „să-și iubească țara, să-și cultiveze limba, că numai așa pot fi adevărați patrioți". Și aceste cu lacrămi le-au grăit, pentru aceea precum într-altele așa și întru învățături cu mult mai bine se urma! Cum că au ca la 20 de școale începătoare prin județe, care toate sunt supuse Eforiei Școalelor, ori de cine să fie rădicate. Cum că oamenii despre dare sunt ușurați, numai 33 lei plătind stăpânirii, iar domnului sunt mai mult, și acuș și mai mult; pentru aceea nu mult bine făgăduia viitorului, când boierii mai mult vor să poftească de la clăcași decât acuma.

Eliad zicea că boierii sunt mai liberali decât în popor, de când și pre țigani ar fi gata să-i sloboadă, da la ce? Să plătească apoi rusului? [...]

București, 14/26 aug.

La prânz, fiind la d. Câmpineanul, am aflat și pre d. Eliad, care ne-au cetit o critică aspră asupra școlarilor ce are să o treacă în *Gazeta Teatrului*, împreună cu d. Winterhalder, un vienez carele au compus vodevilul *Triumful Amorului* și *Nevinovații* etc. ca să aibă prilej a învăța pre școlari cele mai frumoase arii din *Barbier de Seville*, *La muette de Portici* etc.

După prânz au venit și d. *Chesar Boliac* și căpt. *Voinescul*, amândoi literatori. D. Eliad cu același prilej m-au înștiințat cum că predica d-lui *Alutan* va să o treacă în Muzeul Național cu cevași schimbare.

Viind acasă, mi-au trimis d. Câmpineanul 4 bilete de teatru, *logia No. 8*, I – IV, subscrise: *Șvager*, și am mers cu aceleași împreună cu d. *Sinai* în teatru, unde luând locul cuviincios am fost de față la vodevilul *Nevinovații*, întru care m-la *Vlasto* ca Rosa, și d. *Buroleanul* ca Matac, aceea în cântare, iară acesta în comic, s-au deosebit; după aceștia, m-ma *Caliopi* ca contesa Bonvil în cântare, d. *Petrescul* ca judecătorul satului în comică și m-a Lang ca Marinca, țărană bătrână.

D. Boliac ne-au poftit pe astăzi la prânz.

Încâtu-i pentru teatru, și atunci, și astăzi am auzit cum că prințul nicidecum nu voiește, ci protegează pre nemți și franțuzi, ba încă și pre cei ce era înscrișii ca patronii Soțietății Filarmonice i-au desgustat de a se trage îndărăpt, când nemților, pre toată [reprezentația] le plătește 50 de galbini. Și de nu ar sprijini d. Câmpineanul cu averea și pieptul, și Eliad cu condeiul și cu jertfirea ca 15 – 20 mii lei, ce-i trage de la stăpânire pentru *Buletin*, ce-i dăruiește pre tot anul Soțietății Filarm[onice], ar trebui numaidecât să cază, precum și prorocesc vrăjmașii; însă în zădar, că cu aceste toate, nu numai nu va să cază, ci din zi în zi se întărește, și loc s-au cumpărat pe Podul Mogoșoaiei, vis-a-vis de la Mih. Ghica, ca să zidească binea de teatru, spre care multe ajutoare s-au făgăduit, precum s-au vestit în *Gazeta Teatrului*.

Ieri la 13/25, am dat văzută d-lui I. Văcărescului, carele, între altele, ne-au arătat un metod de ortografie cu litere latinești, în care cheia schimbărilor să fie *h* întreg sau jumătate, și ne-au cetit o scenă din *Britanic* de sine întors și așa scris. – Precum și cum odată, întru o adunare de boieri seara la Kiselef, întrebat fiind de ce scrie cu litere latinești, și dacă scrie așa, nu lipsește alta decât să aducă și pre papa în București, sculându-se au trântit scaunul și era să iasă zicând: că încâtu-i pentru cultura limbii naționale, la răsărit sau la apus va alerga, ba și până la arabi, dară la nord niciodată; și că de aceea i s-au tras începutul patimilor sale. Avut-am cuvânt și de politica ce se urmează asupra noastră și despre starea de acum. În dulce, ne-au poftit la masa sa, slobod totdeauna.

După-amiazi am fost la prânz la d. Florian, carele ne-au arătat ideile despre o soțietate literală pentru unirea limbii între toți scriitorii români, care vor să așeze cu voia stăpânirii.

Astăzi am vizitat pre d. Roset, carele asemenea ne-au poftit la o masă în vreo zi slobodă și ne-au cetit din *Galeria Morală și Politică* a lui Ségur, ce o traduse, precum și despre apucarea ideilor celor omenești asupra celor bătrâne feudale și însuși în Obștească Adunare [a vorbit].

După-amiazi, la d. Boliac, carele asemenea ne-au cetit regulile generale pentru o soțietate asemenea, ci alta, la care cei de aici pre lună 3 sf[anți], iar streini câte 2 să contribueze spre întâmpinarea cheltuielilor, în darea unui jurnal de 2 coale pe toată săptămâna, lucrărilor soțietății și unei broșuri, tot la 3 luni o dată etc. D-nul Câmpineanul singur au dăruit 100 galbeni și din dăruirea altora s-au strâns la 400 galbeni și este nădejde. Scopul aceștii soțietăți încă tot același e ca a ceilalte. Ne-am înțeles și despre tipărirea unor scrisori ale aceluiași, precum tragedia *Radul Vodă* și altele, care stăpânirea nu vrea să le lase a se tipări la București.

Seara m-am plimbat cu Silvestru în droșcă pe la *Zahana*, lângă Dudești (aproape Leordeni) și de acolo pe la Văcărești, care mănăstire acum se renovează.

Din Cornelia BODEA, *Fața secretă a mișcării pașoptiste române. Unitatea națională*, Editura Academiei Române / Editura Nestor, București, 2004

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Arhive bucureștene

Jurnal londonez

Georgeta FILITTI

Dintr-o arhivă în curs de formare am ales un capitol despre Londra văzută de o bucureşteancă.

Comparaţia cu Bucureştii poate fi tentantă pentru unii români, dar în fapt e cu neputinţă. Instituţiile pot avea aceleaşi denumiri ori destinaţii, dar funcţionalitatea lor e diferită. O anume dinamică, bazată pe tradiţie, întreţinere şi promovare trufaşă, face ca Londra mare, cu o diagonală de 60 km, să apară ca un organism urban perfect articulat, adaptat nevoilor locuitorilor săi (care vorbesc peste 120 graiuri) şi unde, când se privesc, trecătorii îşi zâmbesc. Străzile au camere de luat vederi la tot pasul şi inscripţii mulţumind pentru viteza moderată, butoane pentru schimbarea sensului la trecerea pietonilor şi a cailor (acestea montate pe stâlpi la nivelul călăreţilor) şi indicaţii multiple spre a desluşi sensuri, direcţii, aflarea unor monumente, evitarea pericolelor ş.a. La faţadele caselor predomină cărămida specială, perfect întreţinută, care într-un fel particularizează oraşul. Marmura roşcată, sticla şi piatra gălbuie, amintind de culorile Maltei, pun o pată de culoare pe noile clădiri din City, primărie, docuri ori vechi castele ducale ori princiare refăcute (ca Somerset House). Vara caniculară a făcut ca municipalitatea să ceară reducerea consumului de apă; imensele parcuri ale oraşului se resimt căci iarba lor e pârjolită, dar continuă să primească binevoitoare miile de londonezi dornici să lenevească pe ea. Când termometrul a sărit de 35 grade, funcţionarilor din City li s-a îngăduit să-şi scoată cravatele. Unii manageri n-au fost însă de acord cu această liberalitate. Pe la colţuri a început să se distribuie gratuit apă…

Deşi populaţia Londrei se apropie de 8 milioane de locuitori, zgomotul străzii e surprinzător de scăzut. Doar maşinile poliţiei şi ambulanţele îşi fac simţită prezenţa sonoră. Claxonatul este o excentricitate plătită scump; la fel parcarea la întâmplare. Deşi există o reţea eficientă de autobuze, metrouri şi trenuri interurbane, inclusiv legătura cu eurotunelul plecând de la gara Waterloo şi care în două ore te duce la Bruxelles – Londra e plină de automobile. Noi şi vechi. Întâlneşti de la ultimele tipuri ale celor mai celebre mărci italiene, germane, suedeze, englezeşti până la maşini de 80 de ani, admirabil recondiţionate şi care ajung să coste şi peste 200.000 lire. O maşină murdară, ruginită, scoţând fum e de neconceput. Din cele decapotabile, foarte numeroase, poate răsuna uneori o muzică îndrăcită. Poţi fi sigur că e un mediteranean ori un sportiv de la clubul Chelsea care, ca şi omologii din România, îşi permit totul. Din fericire, zurbagiul e repede adus la ordine. Un muc de ţigară aruncat pe geam costă 50 lire, iar o pungă cu resturi 50.000 (adică mai bine de 2,6 miliarde lei) sau o detenţie corespunzătoare.

La sfârşitul secolului al XIX-lea, redacţia *Larousse* lansase concursuri pentru găsirea greşelilor de tipar în ediţiile sale: un franc litera eronată. În centrul Londrei ai putea face acelaşi concurs cu faţada clădirilor: nici o cărămidă lipsă, nici

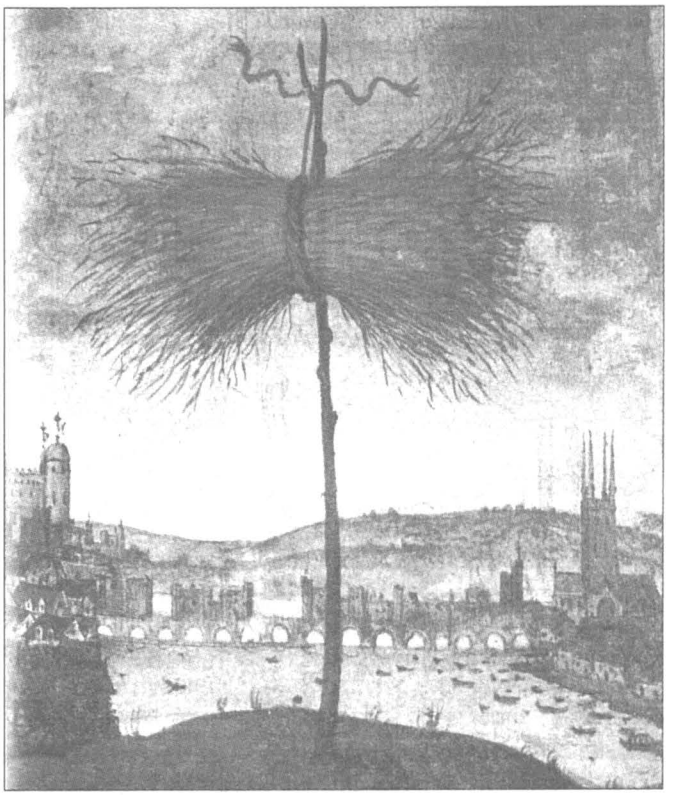

Podul Londrei, cca. 1575 – 90

un grilaj povârnit, rupt, nici o fereastră gata să cadă; nimic proptit, legat cu sârmă, părăginit. Un şantier, o renovare se bănuie dincolo de un poster uriaş cu un desen hazliu. Spuneam mai sus că londonezii (şi evident şi cei vremelnici) îşi zâmbesc când li se încrucişează privirile. Puzderie de lucruri sunt aici făcute ca buna dispoziţie să se păstreze: automatele pentru scos bani cu cardul se numesc *hole in the wall* (gaură în perete!); în faţa prestigiosului *Covent Garden*, pe locul de altădată al unei pieţe încălcite, ce apare mereu în romanele lui Dickens, au loc spectacole stradale: boscari, pantomimi, cântăreţi, echilibrişti, scamatori distrează un public ce intră rapid în joc încât locul răsună de voie bună şi hohote de râs.

De-a lungul Tamisei, această apă uimitoare care aici îţi apare ca un fluviu (când e flux), aici ca Oltul la Brânceni (în vreme de secetă, la reflux), se înşiră nenumărate vase ancorate, cu tot atâtea restaurante îmbietoare. Oraşul e împânzit de localuri luxoase, *pub*-uri ori simple cârciumi – ca să folosim un echivalent românesc aproximativ – ţinute de orientali binevoitori şi de unde răzbat mirosuri ademenitoare, de cele mai multe ori ciudate. Cu vremea, un rafinat poate ghici cu ochii închişi în ce cartier se află doar amuşinând mirosurile ce îl învăluie de la restaurante. Toate sunt pline până târziu după miezul nopţii şi nicăieri nu auzi muzica inhibantă din lo-

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Regina Elisabeta **– gravură de Crispin van der Passe, 1592**

alurile bucureștene. În plus, aici poți vizita nestingherit orice ıotel ori restaurant de lux, precum Savoy ori Dorchester. Se zice că dacă ai luat o dată ceaiul la acesta din urmă, poți trece gestul în C.V. ...

Anglia n-are constituție scrisă iar locuitorii ei nu dețin cărți de identitate. Când în Parlament cineva a cerut totuși alinierea la standardele europene în această privință, majoritatea a replicat că e pur și simplu o călcare a drepturilor omului să fie înregistrați. Operația, dacă ar fi fost votată, costa 3,5 miliarde lire, ceea ce i-a speriat mai puțin pe englezi decât restrângerea drepturilor lor. Acest exemplu extrem dă oarecum măsura a ceea ce se înțelege aici prin libertate individuală. O serie de reguli flexibile, ideea că în principiu totul e accesibil, posibil, în limite pe care singur ți le stabilești dau un aspect de uimitoare normalitate peisajului londonez. Implicarea fiecăruia, de cum iese pe stradă, în viața orașului apare evidentă. Accesul în muzee, cu excepția expozițiilor temporare, e gratuit, dar la intrare ești îndemnat să faci o ofrandă pentru restaurarea clădirii ori achiziționarea unor piese de preț. Și gălețile de plastic ori cutiile la fel de pline de bani dovedesc că sistemul funcționează. Admirabil întreținute, aș zice cu anume trufie imperială, muzeele sunt pline de vizitatori cărora li se îngăduie să fotografieze, să filmeze ori să-i uite Dumnezeu desenând cutare lucrare a lui Leonardo da Vinci. Personalul e îndatoritor și eficient, fără dialoguri stridente iar sistemele de protecție sunt atât de sofisticate încât poți sta la jumătate de metru de un Holbein fără să ți se bănuie intenții rele. Ghidaje în toate limbile, diorame, videocasete cu istoria instituției, calculatoare funcționând la simpla atingere a imaginii de pe ecran, posibilitatea de a avea (pentru o sumă modică) reproducerea unui tablou preferat ori sutele de obiecte din magazinul aferent oricărui muzeu creează o senzație de bine încât zâmbetul pe față ți se păstrează. Să mai adaug că la Turnul Londrei, în drum spre camerele de tortură, poate să te înveselească, supraveghetorul, un uriaș în costum scoțian, își ridică pălăria foarte înaltă cu pielea frunții, într-o mișcare imperceptibilă dar plină de haz.

Ieremiadele de mai pretutindeni în Europa că „nu se mai citește" par aici dezmințite de fapte. În metrou, pe stradă, pe băncile din parcuri lumea citește liniștită, calmă, destinsă. Cărțile sunt mult mai ieftine decât la București (1 liră face 52.000 lei). Și aceasta în multe cazuri chiar de la prima ediție. Apoi, foarte rapid, apare ediția populară, vânzările promoționale, de caritate, în așa fel încât, de pildă, la cele 200 de romane noi ale autorilor englezi publicate anual, prețul poate scădea de la 24 de lire la o jumătate de liră în același răstimp. Comerțul de carte e dublat de lectura asiduă. Și dacă lăsăm de o parte marile biblioteci, sistemul perfect organizat al celor de cartier atestă un interes continuu, stabil pentru acest mijloc de informare socotit perimat pe alte meleaguri. Biblioteca de cartier nu e filiala celei metropolitane, care de fapt nici nu există, ci o instituție susținută de administrația locală. Aceasta are autonomie financiară încât își poate dezvolta biblioteca după nevoi. Cele șapte localuri pe care le-am vizitat aveau o trăsătură comună: construcție victoriană de dimensiune medie, cu fațade din cărămidă roșie și coronament de piatră și interior perfect modernizat. Sistemul consultării electronice se împletește cu lectura la masă iar accesul la raft e neîngrădit. La „Istoria lumii" nu am întâlnit nici o monografie consacrată României. Și în alte împrejurări am constatat că țara noastră continuă să fie o pată albă pentru englezi. Împrumuturile sunt gratuite dar întârzierea restituirii se penalizează bănește.

Pe lângă bibliotecă se desfășoară tot felul de acțiuni, am zice de „socializare". De pildă, grupuri feminine de lectură (comentarea unei cărți cu o moderatoare voluntară, discutarea unui autor, dezbaterea unei teme, cum ar fi „bucătăria în literatură"). Am profitat de amabilitatea gazdelor mele, o familie de intelectuali români admirabil integrați în universul britanic, ca să îndemn un astfel de grup să-l citească pe Matila Ghyka (*The world my oyster*, tradus de mine acum patru ani în română) care are câteva episoade consumate la Londra. Mi s-a părut că interesul publicului feminin n-a fost formal și o inventariere a literaturii române cu referire la Anglia ar fi desigur profitabilă. Să recunosc că tot datorită gazdelor mele lectura lui Ghyka a fost însoțită de o masă românească: mititei, bulz, palincă de mai multe feluri, vin de Cricova, poale-n brâu...

Pentru copii sunt imaginate tot felul de jocuri: șarade, întrebări încuietoare, dezlegări de enigme, aflarea stafiei, mai toate legate de istoria Angliei. Micii cititori montează scenete cu momente de la curtea lui George al III-lea sau Henric al VIII-lea, în costume de epocă; ori se imaginează bucătari la *Ham house* și gătesc de zor în vase de secol XVII. Având bugetul asigurat de primăria de cartier (*borough*) bibliotecile sunt aprovizionate ritmic. Ultimele noutăți le afli pe rafturile lor în săptămâna următoare apariției. Sistemul de casare a cărților este inexistent. Când biblioteca socoate că un volum este uzat (toate au coperți transparente de plastic) e pus la dispoziția cititorilor pentru o sumă derizorie ori gratuit. Apoi,

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

dacă o carte nu se cere multă vreme, e eliminată prin același procedeu al vinderii simbolice. Aprovizionarea bibliotecilor se face diferențiat. În Soho, de pildă, unde chinezii au o comunitate puternică, ori în Ealing, unde indienii și pakistanezii sunt numeroși, bibliotecile de cartier s-au orientat și spre un inventar interesând mai ales pe acești cetățeni. În nici o bibliotecă nu vezi personalul să mănânce ori să bea cafea. Obiectele personale sunt ținute discret în dulapuri, debarale ori depozite. Adesea, la sfârșitul programului, adică după ora șase, salariații rămân să fumeze în afara sediului, să soarbă un pahar de bere și să pălăvrăgească. Momentul acesta e mai frecvent de *TGIF* (*Thanks God is Friday* – Mulțumesc lui Dumnezeu, e vineri...). E un obicei preluat de la americani.

Alte două instituții din peisajul capitalei britanice impresionează pe cel venit de pe malurile Dâmboviței, și anume licitațiile și *Charity*. Cantitatea uriașă de obiecte vechi vehiculată în Marea Britanie, trecerea dintr-o mână într-alta prin licitare au făcut ca magazinele de antichități – *antic*-urile pe scurt – să fie la fel de dese pe multe străzi ale Londrei cum sunt farmaciile la București. Și ceea ce te uimește nu e varietatea obiectelor ci faptul că află continuu noi proprietari. Mobile de toate stilurile, vechi sau recondiționate, din Europa ori de peste mări, covoare, lămpi, oglinzi, porțelanuri (cele englezești totdeauna mai bine cotate), bijuterii, ceasuri, obiecte de uz casnic, marinăresc, împletituri, miniaturi, jucării, obiecte decorative (de la felinare de grădină și vulturi în mărime naturală la urși și farfurii cât roata carului) și toate lucrurile plămădite de mintea omenească. Ca să încurajeze această permanentă primenire a inventarului locuințelor britanice televiziunea BBC are emisiuni de orientare: o familie vinde un lot de obiecte ca să-și facă bani pentru nunta fetei celei mari. Fiecare obiect e prezentat și estimat de un expert, apoi licitat. Câței ce străjuiesc nelipsitul șemineu – chiar dacă azi nu mai e în funcțiune, scoici uriașe pictate manual, farfurii Spode desperecheate, complicate olițe pentru copii, căptușite în exterior cu piele și pe care ajungeau urcând o scăriță, truse de toaletă, piepteni de baga defilează prin fața telespectatorului, îi formează gustul și îl fac un potențial participant la licitații. Sutele de mii de obiecte din *antic*-uri sunt dublate de cele oferite de magazinele specializate. În Chelsea ori Kensington întâlnești, sub cele mai năstrușnice nume de firme (*La capătul lumii*, *Aici și acum*, *Sunt ce sunt*) prăvălii luxoase și cochete de lanțuri pentru tras apa, pompoane de prins draperiile ori butoane de sertare. Acest fenomen al *antic*-urilor e vioi și mai departe de Londra, la Hastings de pildă, locul istoric unde la 1066 Anglia a fost invadată de normanzii lui Wilhelm Cuceritorul. Mai modeste ca valoare și în număr considerabil mai redus sunt lucrurile vândute prin *charity*. Cum le spune și numele, acestea sunt magazine de caritate unde lumea aduce ce nu-i mai trebuie în casă spre a fi vândut pentru o cauză demnă: lupta împotriva cancerului, a HIV ș.a. Și aici domină curățenia, împachetarea grijulie a obiectelor – la prețuri absolut simbolice – și voluntariatul. Pentru că Anglia e țara unde fiecare pare dispus, într-un moment al vieții, să presteze un serviciu în favoarea comunității: asistarea unor copii nesupravegheați de părinți, ghidarea vizitatorilor într-un castel, vinderea de obiecte la un *charity* sau o tombolă, pregătirea prăjiturilor pentru serbarea de sfârșit de an a școlii, îngrijirea pisicilor din cartier. În suburbia unde am locuit (Petersham, Richmond) am întâlnit cele mai grase, frumoase și sănătoase pisici (tigrate, negre, siameze, bălțate, roșcate). Un cotoi în

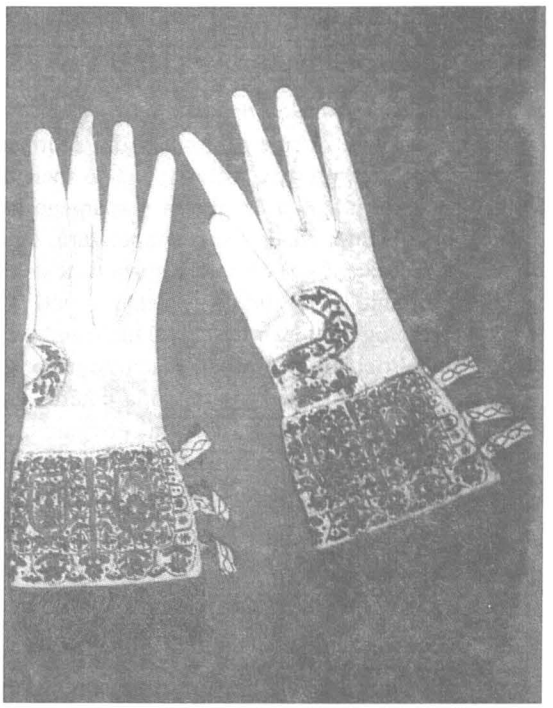

Mănușile prezentate Reginei Elisabeta în 1566, în timpul vizitei la Oxford

trei picioare a ajuns o preocupare publică. Are nevoie de o proteză și va fi operat pe 15 august.

Londra propriu-zisă și extensiile ei, ca Richmond, echivalentul unei suburbii europene rezidențiale, cu parcuri și grădini nesfârșite, tunse și pline de flori, după o tehnică savantă și migăloasă, te mai uimește prin ceva: orice înseamnă spațiu verde e accesibil tuturor cu condiția să meargă cu piciorul – inclusiv parcurile regale. Dacă te-ai uitat după ora opt seara în parcul din Richmond, de exemplu, poți să întâlnești cerbi și căprioare, vulpi și sigur veverițe, dar nu riști să-ți petreci noaptea pe iarbă fiindcă la porțile lui, perfect îngrijite și funcționale, te așteaptă un paznic binevoitor care te conduce afară. La 16 mile de centrul Londrei, într-un astfel de parc a fost amenajat, în secolul al XVIII-lea, un colț al poeților. Alei pietruite, grilaje lustruite și bariere complicate în zigzag spre a nu putea intra caii fac să te oprești îndelung acolo, mai ales că până în valea Tamisei a fost croit un luminiș ca să poți privi în zare catedrala Sf. Paul. Și ca s-o vezi mai bine, ai la dispoziție o lunetă minunată. La picioarele ei, o piatră octogonală îți amintește de cele 16 mile ce te despart de catedrală.

Cum aminteam și mai sus, Anglia nu are constituție scrisă, ci un ansamblu de cutume și legi organice după care se modelează politica regatului, gestionarea proprietății (care poate fi închiriată pe 999 ani, ceea ce explică, mai ales la Londra, numărul mare de rentieri bogați), apărarea câinilor (care nu pot fi puși în lanț cu nici un preț), protejarea copiilor (e deajuns ca vecinii să reclame că un tată și-a pleznit odrasla pentru ca autoritatea tutelară să intervină imediat).

Ca deosebirea să pară și mai mare, amintesc de sistemul medical neobișnuit pentru noi. *G.P.*-ul (*general practitioner*) sau generalistul care ține loc de medic de familie te consultă din ochi, nu te atinge și de cele mai multe ori spune că n-ai nimic. Dacă totuși îl convingi că te doare ceva, te tri-

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

mite la un specialist. Uneori îți vine rândul după un an. Pediatria ca specialitate nu prea există și copiii în general sunt considerați automat sănătoși. Un ecou al acestei mentalități a ajuns și în România unde acele *English nanies* – dădace englezoaice – au crescut câteva sute de români din protipendadă croindu-i cu biciul când greșeau, slilindu-i să se spele cu apă rece din cada a cărei pojghiță de gheață o spărgeau la cinci dimineața ori obligându-i, când făceau temperatură, să stea în picioare până le trecea... Ceea ce pare o grozăvie a sistemului medical etatist britanic e corectat de asistența privată. O consultație la un cardiolog particular costă 600 lire (rambursate de asigurări parțial). Prietenii mei mi-au arătat amuzați spitalul unde a născut, cu reclama de rigoare, soția cutărui fotbalist miliardar. Povestite unui vizitator, asemenea practici ar putea lăsa să se înțeleagă că Anglia e plină de bolânzi. Sutele de bărbați, femei și copii care fac jogging (în afara musulmanilor, foarte numeroși), miile de trecători veseli, frumos proporționați cu care te întâlnești pe malurile Tamisei dezmint total această părere.

Zadarnic cauți ceva care să amintească de România. În schimb, unele echivalențe te lămuresc că și aici puterea banului își spune cuvântul. Mașinile cele mai scumpe circulă cu sutele prin Londra: Lamborghini, Ferrari, Bentley ori cele retro, conduse multe de fotbaliști de la Chelsea, care „scot" două milioane de lire pe săptămână. Tot ei ocupă și apartamentele cele mai luxoase din cartierul Chelsea, înconjurați de un personal de serviciu asemănător celui din epoca fanariotă, doar că îmbrăcat în costume Gucci și Armani și încălțat la Fratelli Rosetti. Ministru care a fost odinioară șofer de tir și acum favorizează afaceri compromițătoare pentru guvern, parlamentari care întreține câte șapte secretare nostime, faptele și gesturile discutabile ale unor membri ai familiei regale, viața particulară a unor *VIP*-uri din *show business* trădează o mondializare căreia, mai devreme sau mai târziu, i se supune toată populația Pământului. Marea Britanie vine însă la această aliniere cu un fond tradițional ce pare încă pentru multă vreme indestructibil. El se regăsește în ordinea suplă, funcționalitatea instituțiilor, repararea rapidă a tuturor defecțiunilor și intuirea, cu un ceas mai devreme, a ceea ce are nevoie individul, comunitatea, societatea în general.

O vizită în Anglia, chiar foarte scurtă, dar înlesnită de prieteni luminați, gata să te conducă în locuri semnificative pentru profilul estetic și material al țării insulare, te lasă pe tine, român de la Dunăre, gânditor. Nimic nu e la fel și totul seamănă. Ai vrea la tine acasă o parte din ordinea de aici, ori

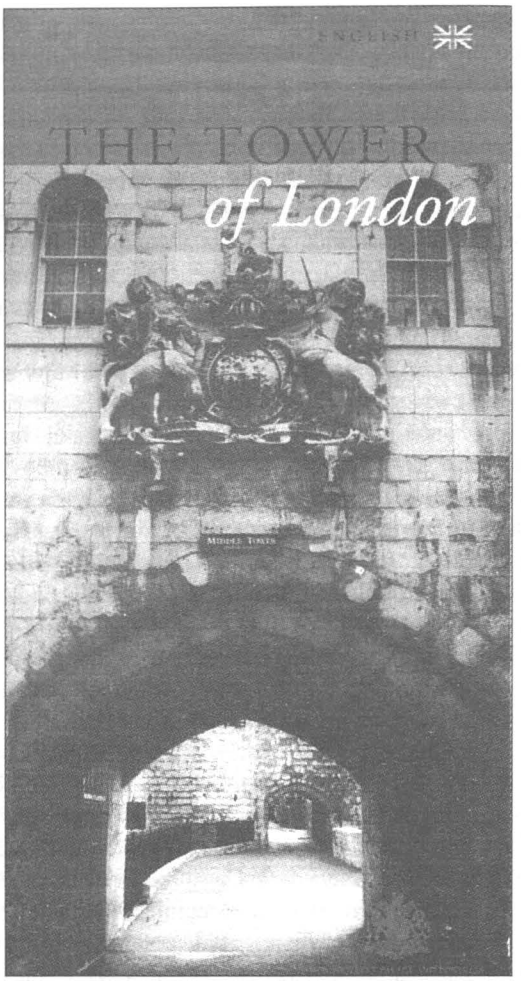

să trăiești o vreme în această societate zâmbitoare și perfect funcțională, unde știrile TV sunt clare, concise, rostite într-o engleză universitară de crainice decent îmbrăcate, unde faptelor sportive li se acordă o jumătate de minut într-o emisiune. Forma concentrată a trufiei și eficienței britanice, a disciplinei autoimpuse și a lucrului bine făcut îmi pare a fi *British Museum*. Cu intrare gratuită, ca toate instituțiile asemănătoare, acesta își etalează colecțiile și dă cel mai bine măsura vocației imperiale a „perfidului Albion".

Gândind utopic, poate și fiindcă am adăstat la locul din catedrala din Canterbury unde a fost ucis Thomas Morus, autorul *Utopiei*, ajung pe nesimțite, cu o cursă a *British Airlines*, la București, unde schimb un ultim zâmbet cu drăguțele însoțitoare de bord. Bye, bye Anglia!

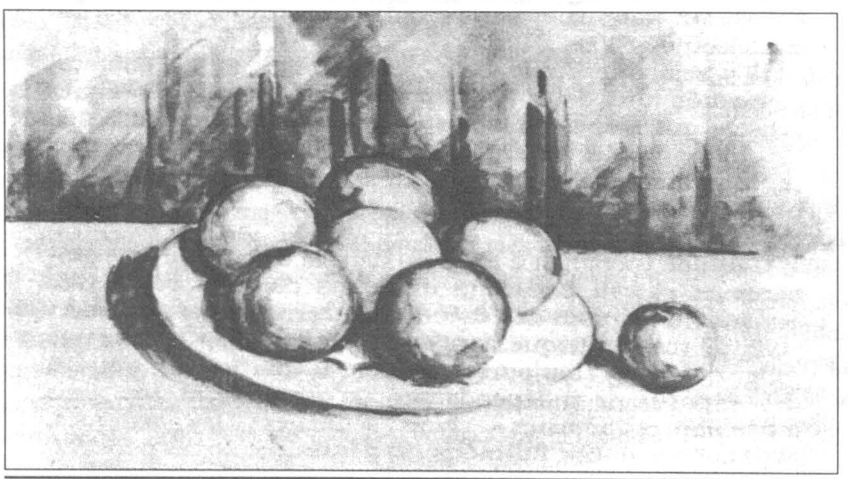

CÉZANNE
***Étude d'oranges* (1895 – 1900)**
Reproduceri în paginile
21, 25, 28, 35

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Patrimoniu

Din colecţiile Bibliotecii Metropolitane Bucureşti

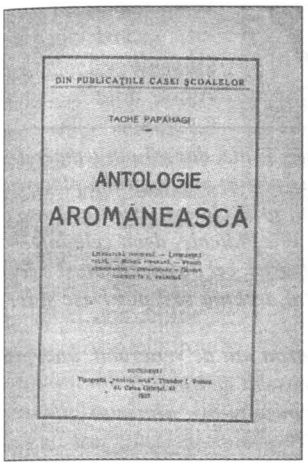

Tache PAPAHAGI, *Antologie aromănească*
Din publicaţiile Casei Şcoalelor. Tipografia „România Nouă", Theodor I. Voinea, Bucureşti, 1922

Duruţ Armîn'i,

Aţea ţe mi feaţe cama multu ca si scot aestă carte, fu ca ş'populu a nostru armînescu – dit Pindu, din Tesalia, din Macedonia, dit Arbinşie, din Serbia şi Bulgaria ş'di pristi tut loclu iu se-află –, se-aibă, ca tu loc di vanghel'iu, *ună carte armănească tu care si-şi veadă, ca tuună yilie, suflitlu-l'i întreg şi si ştibă, multu-puţîn, ţe fu, ţe easte* ş'ţe prinde s'hibă...

Octavian GOGA, *Fragmente auto-biografice. Mărturisiri literare*
Institutul de Istorie Literară şi Folclor, Editura Cartea Românească, Bucureşti [f.a.]

... Faptul că scrii la Budapesta sau la Berlin aparţine aspectelor întîmplătoare şi caleidoscopice ale vieţii. Nici nu poate să fie extins cuvîntul de personalitate *la astfel de contingenţe. Faţă de mărturisiri ca acelea ale d-lui Goga, mai poate fi vorba de dubla personalitate, umană şi artistică, de care se discută încă mult la noi? Tot ce relevează d-l Goga din viaţa sa face una cu personalitatea sa, şi numai în măsura în care un amănunt s'a contopit în dinamismul acesta al personalităţii creatoare, a intrat în raza istoriei. Personalitatea umană concepută ca suma întîmplătoarelor amănunte externe ne apare astfel o noţiune caricaturală...* (D. Caracostea)

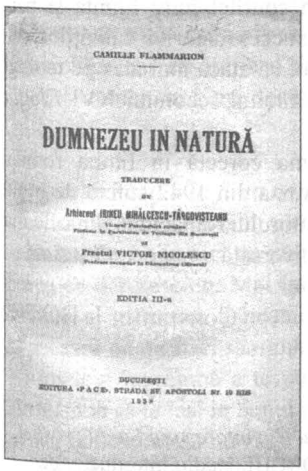

Camille FLAMMARION, *Dumnezeu în natură*
Traducere de Arhiereul Irineu Mihălcescu-Târgovişteanu şi Preotul Victor Nicolescu, ediţia III-a, Editura «Pace», Bucureşti, 1938

Scepticismul, îndoiala universală, domneşte în sânul inimii noastre. Ochiul său scrutător, pe care nici o iluziune nu-l vrăjeşte, veghiază în adâncul gândirilor noastre. Să nu ne pară rău, că e aşa. Să nu cârtim împotriva lui Dumnezeu că nu ne-a descoperit toate lucrurile chiar de când ne-a făcut şi că ne-a dat dreptul de a discuta. Această însuşire a firii noastre este bună în ea însăşi, căci e marea condiţiune a progresului. Dar, dacă scepticismul veghiază în noi, în schimb credinţa ne atrage. Putem să ne îndoim, dar în acelaşi timp ne simţim stăpâniţi şi purtaţi de dorinţa nesăturată de a cunoaşte. Avem nevoie de o credinţă. Spiritele care se fălesc că n'au niciuna sunt cele mai expuse să cadă în superstiţiune sau să se piardă în indiferenţă...

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Istoria cărții

ERASMUS
Elogiul nebuniei

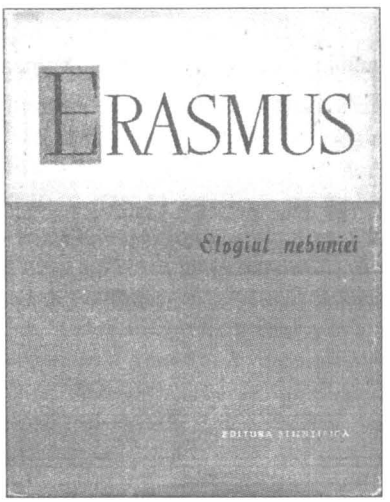

În cea ce mă privește, nu numai că nu amintesc nici un nume, dar mi-am temperat și stilul în așa fel, încît cititorul inteligent va pricepe ușor că am căutat mai degrabă plăcerea, decît mușcătura. Căci n-am scormonit niciodată, ca Juvenal, prin cloaca aceea ascunsă a fărădelegilor, ci am năzuit să înfățișez mai mult apucăturile cele ridicole, decît cele infame. Acum, cine nu e mulțumit nici cu temeiurile aceste, să se gîndească, cel puțin, că totuși e ceva frumos să fii mustrat de către Prostie. Poftind-o să ia cuvîntul, trebuia să-i potrivesc și vorbele după firea ei.

Dar la ce bun să-ți mai înșir aceste lucruri ție, un patron atît de venerabil, încît poți apăra chiar pricini nu din cele mai onorabile, într-un chip deosebit de izbutit?

Sănătate, deci prea învățatule Morus, și cu mînă tare păzește-ți... Moria ta.

La țară, 9 iunie 1508

Erasmus către Thomas Morus

În toamna lui 1509 Erasmus e în Anglia, găzduit de Thomas Morus în locuința sa de la țară, la Bucklesbury. Aici, în cîteva zile de odihnă, el scrie lucrarea la care meditase în lungile etape ale călătoriei sale, *Elogiul nebuniei*, satiră a întregii societăți occidentale, privită în momentul destrămării feudalității și a începuturilor capitalismului. Cartea era dedicată lui Thomas Morus „celui mai scump dintre amici" – cum spunea Erasmus în prefață...

Elogiul nebuniei (*Encomium mariae* sau *Laus stultitiae*) critică tot ce însemna atunci autoritatea, sub toate formele: principii și regii, teologii, prelații, călugării și papii erau tratați fără cruțare. Atacurile cele mai violente sînt îndreptate împotriva ierarhiei bisericești. Cartea pare la început glumeață, fără răutate.

Nebunia apare ca un personaj de teatru, în costum de bufon, însoțită de doamnele ei de onoare: Lingușirea, Uitarea, Trîndăvia, Plăcerea, Pofta și Sminteala și începe prin a-și face propriul elogiu arătînd că sub imperiul său se află întreaga activitate omenească. Nebunia sau Prostia își are rolul ei în dragoste, în prietenie, în căsătorie, în politică și chiar în înțelepciune „căci proștii sînt la drept vorbind cei mai cuminți". Dragostea cuprinde un grăunte de prostie căci îndrăgostiții nu mai văd defectele iubitei și Cupidon face ca și femeile urîte să pară frumoase.

Tonul glumeț se schimbă cînd e vorba de prinți, de filozofi pedanți, de călugări, de episcopi, de cardinali și papi. În locul glumei apare sarcasmul și causticitatea erasmiană. Capetelor încoronate le plac mai mult nebunii decît înțelepții, de care se feresc de frică să nu se găsească vreunul care să le spună adevărul. Ei sînt siliți să aibă în loc de prieteni, lingușitori, dar – privilegiu al prostiei – ei angajează la curțile lor cîte un nebun sau măscărici care spune lucrurilor pe nume, deoarece nu e luat în serios. Singura lor grijă e de a născoci metode noi pentru a spori birurile și a ușura punga cetățenilor...

Cărturarii și gramaticii sînt niște nerozi dacă se consideră fericiți, frămîntînd ani de zile regulile gramaticale și părțile discursurilor. Ei sînt dăunători statului pentru că nu deprind arta de a trăi în mijlocul oamenilor; înțelepciunea lor, searbădă și dogmatică, este o piedică în cîrmuirea treburilor obștești.

Filozofii, care pretind că știu totul, sînt atinși și ei de sminteală cînd susțin că văd universalele, elementele, „quidditățile" și „ecceitățile" pe care un om cu mintea întreagă nu le poate vedea. Erasmus ridiculizează scolastica, știința goală, fără conținut, în cadrul căreia aveau loc discuții sterile care pierdeau din vedere adevărul. De aceea pretinsele argumentări scolastice sînt numite de el simple arguții oțioase. Acești înțelepți ai scolasticii se preocupă de probleme lipsite de importanță și, cufundați în cărți religioase și filozofice, nu învață din ele decît vorbe deșarte și artificii sofistice. Acestora le opune Erasmus totdeauna omul de bun simț, activ și util în viața socială, pe care îl privește cu deosebită simpatie...

Erasmus dă lucrarea la tipar în 1511, la Paris, profitînd de momentul cînd izbucnise un conflict între Franța și papa Iulius II. Cartea avu un mare succes datorită calităților sale literare și cu deosebire prin faptul că ataca mai ales pe teologi, pe papi și pe călugări. Pînă la sfîrșitul secolului XVI *Elogiul nebuniei* atinsese 58 ediții...

Traducerea de față, prima corectă în limba română (traducerea semnată de G. M. Amza din 1942 suferă de multe neajunsuri), pune la îndemîna cititorului român una din cele mai însemnate opere din literatura universală.

Constantin I. BOTEZ

ERASMUS, *Elogiul nebuniei sau Cuvîntare spre lauda prostiei*, traducere și note de Șt. BEZDECHI, studiu introductiv de Constantin I. BOTEZ, Editura Științifică, București, 1959

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Prostia, cauza perpetuării speciei omenești. Mai întîi și întîi, ce poate fi mai prețios și mai dulce decît însăși viața? Iar obîrșia vieții pe seama cui se cuvine să fie pusă mai degrabă decît pe seama mea? Căci nici lancea Atenei, „celei născute dintr-un tată puternic", nici scutul lui Joe, „cel de nori stîrnitorul" nu creează și nu fac să sporească neamul muritorilor. Ci însuși el, „Tatăl zeilor și oamenilor", care printr-o clătire a capului face să se cutremure întreg Olimpul, trebuie să lase deoparte și fulgerul cel cu trei limbi și înfățișarea sa titanică cu care, cînd vrea, înspăimîntă pe toți zeii, și, după obiceiul actoricesc, să ia, sărmanul, de-a binelea o altă mască, dacă vrea să facă ceea ce niciodată nu încetează de a face, adică să toarne la copii. Stoicii se socotesc a fi cei mai aproape de zei. Dați-mi unul din acești înțelepți. Ei bine, să fie de trei, de patru; de o mie de ori stoic, totuși și ăsta trebuie să-și lase la o parte, dacă nu barba, semnul înțelepciunii – pe care de altfel îl are comun cu țapii – oricum acea seriozitate, să-și descrețească fruntea și să-și părăsească morala lui aspră și să facă vreo prostie oricît de mică. Într-un cuvînt, acest înțelept, dacă vrea să fie tată trebuie să mă cheme pe mine, pe mine, zic. Și de ce să nu vorbesc cu voi mai deschis, după obiceiul meu? Rogu-vă, oare capul, fața, pieptul, mîna, urechea (care se socotesc părți cinstite) dau naștere la zei sau la oameni? Nu cred. Ci acea parte așa de neroadă și de caraghioasă, că nu poți s-o pomenești fără să rîzi, este prăsitoarea neamului omenesc. Mai vîrtos decît acea tetradă pitagoreică, acest mădular este izvorul sacru din care toate își trag viața.

Utrecht în timpul lui Erasmus

Ei bine, vă întreb: care bărbat ar vrea să-și vîre grumazul în jugul căsniciei, dacă ar sta să se gîndească de mai înainte la neajunsurile acestei vieți, precum fac acești înțelepți, sau ce femeie ar lăsa să se apropie de ea un bărbat, dacă ar cunoaște dinainte sau ar sta să cumpănească primejdiile și durerile nașterii ori truda creșterii copiilor? Apoi, dacă vă datoriți viața căsniciilor, iar căsătoria o datoriți Smintelii – care e slujnica mea – atunci de bună seamă că veți pricepe cît îmi datorați mie...

Prostia se află în firea oamenilor. Dar e timpul ca după pilda lui Omer, să părăsim pe cei de sus și să coborîm din nou pe pămînt, deși nici aici nu zărim nimic vesel sau fericit, afară de ceea ce dăruiesc eu. Mai întîi vedeți cu cîtă prevedere natura, mamă și ziditoare a neamului omenesc, a avut grijă să nu lipsească de nicăieri sămînța prostiei. După definiția stoicilor, a fi înțelept înseamnă a te purta potrivit rațiunii, iar a fi prost, înseamnă să te lași la bunul plac al patimilor. Ei bine, pentru ca viața oamenilor să nu fie tristă și posomorîtă, cu cît mai multe patimi decît rațiune nu le-a dat Jupiter oamenilor! E ca și cum ai pune o jumătate de uncie lîngă un as. Afară de asta el a înghesuit judecata într-un ungher strîmt al capului, iar tot restul trupului l-a lăsat în voia tulburărilor. Apoi a pus, oarecum împotriva ei, doi tirani foarte silnici: mînia ce domnește în cetățuia pieptului, adică în inimă – izvorul vieții însăși – și pofta, care, nestingherită, domnește pe tărîmul părților de mai jos. Ce poate judecata împotriva acestor două puteri, ne arată viața obișnuită a oamenilor: cea dintîi strigă pînă ce răgușește – singurul lucru pe care-l poate face – arătînd legile cinstei, iar supusele ei – patimile – aruncă știreangul de gîtul reginei lor și o asurzesc rău, pînă cînd ea, răpusă, se dă bătută, fără a mai spune nici cîrc! și se lasă în voia lor...

Credința prostească. Dar iată de data asta un soi de oameni care, fără îndoială, sînt cu totul din aluatul nostru: sînt aceia cărora le place să asculte sau să povestească minunății și minciuni gogonate și care nu se satură niciodată de astfel de basme în care se pomenește de semne și minuni, de strigoi, de stafii, de duhuri rele, de oameni de pe lumea cealaltă și de o mie de astfel de minunății, care cu cît sînt mai departe de adevăr, cu atît sînt crezute mai cu înverșunare și gîdilă urechile cu o mîncărime mai plăcută. Și astfel de povești nu numai că ajută de minune la alungarea urîtului ceasurilor de plictiseală, dar aduc și ceva cîștig mai ales preoților și predicatorilor.

Înrudiți cu aceștia sînt apoi aceia care și-au vîrît în cap încredințarea nebunească dar plăcută, că, dacă au dat ochi cu vreun chip de lemn sau de vreo icoană a lui Polifem al vostru – adică a sfîntului Cristofor – în ziua aceea nu vor muri; că cei ce se vor închina, cu anumite cuvinte, la statuia sfintei Barbara, se vor întoarce teferi din luptă sau că cine va aprinde în anumite zile, un anumit număr de lumînări și va spune anumite mici rugăciuni la icoana sfîntului Erasm, are să ajungă în scurt timp un om bogat. Aveau un nou Hipolit; acum au găsit în sfîntul Gheorghe un alt Hercule, și calului acestui sfînt, pe care, plin de cea mai mare evlavie, îl împodobesc cu paftale și cu bumbi – doar că nu i se închină – și uneori se silesc să cîștige ocrotirea călărețului prin mici daruri. A jura pe coiful lui de bronz trece drept un jurămînt regesc...

Pe de altă parte, ce nebunie mai mare și mai mîngîietoare totodată, decît să-ți închipui că o să ai parte de o fericire mai mult decît desăvîrșită, dacă în fiecare zi rostești șapte versete din Psaltire? Se zice că un diavol duhliu, dar mai mult gură-spartă decît șiret, ar fi arătat sfîntului Bernard care sînt aceste versete, dar numai fiind păcălit cu mult meșteșug de către sfînt. Și aceste nerozii așa de mari, de aproape că mă rușinez și eu de ele, sînt încuviințate nu numai de prostime, ci chiar și de aceia care propovăduiesc religia...

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Senghor, Poetul-Președinte

Radu CÂRNEC

Cel care a adus glorie țării sale și Africii, marele scriitor și om politic, Léopold Sédar Senghor, s-a născut la 9 octombrie 1906, în Joal – o mică așezare – nu departe de Dakar. Aici și-a petrecut copilăria, într-o atmosferă rustică și patriarhală, gustând din plin farmecul poveștilor, ascultând și îngânând cântecele strămoșilor, pătrunzându-se de ritmul tam-tam-ului și de chemarea junglei fascinante.

La șapte ani intră în *Școala misionară catolică* din Ngazobil – o localitate vecină satului său – unde își însușește limba franceză în care, peste ani, își va turna monumentalele sale poeme. Este, apoi, elev la *Colegiul Liberman* și la *Liceul din Dakar*, distingându-se ca eminent, motiv pentru care va fi trimis la studii în Franța, la *Liceul Louis-le-Grand* și, în continuare, la *Sorbona*, unde dovedește și mai mult înclinația spre studiul umanisticii, al literaturilor clasice – greacă și latină – receptând, totodată, cu aviditate și noul culturii europene. În acest timp îl cunoaște pe antilezul *Aimé Césaire* cu care leagă o strânsă și rodnică prietenie. La Sorbona își susține teza de licență în litere cu tema: *L'Exotisme de Baudelaire* și devine, în 1935, *agrégé de grammaire*, fiind primul african cu acest titlu universitar. Se încheie, astfel, o perioadă foarte importantă din viața lui, timp în care sufletul său viguros și pur, stăpânit de misterele bătrânei Africi, este altoit cu esențele culturii Europei moderne.

Având cetățenia franceză și stagiul militar satisfăcut, este numit profesor la *Liceul Descartes* din Tours, apoi la *Liceul Marcelin Berthelot* din Paris. Aici l-a surprins dezlănțuirea războiului. Este mobilizat și curând cade prizonier. În captivitate, timp de doi ani, suferă rigorile lagărelor hitleriste, după care, evadând, se înrolează și luptă în *Rezistență*, alături de Generalul De Gaulle, împotriva cotropitorilor Franței și ai Europei.

Îl vom regăsi pe Senghor, apoi, în 1945, titularul catedrei de *Langues et Civilisations Africaines a l'École Nationale de la France d'Outre Mer*. Acum îi apare prima culegere de poeme intituiată sugestiv *Chants d'ombre* (*Cântece din umbră*). Cartea este primită elogios, recunoașterea unanimă. Pătrundea, astfel, în poezia franceză un nume nou care se va afirma într-un mod cu totul original.

În 1946 este numit *comme grammairien et comme juriste* pentru revizuirea textului noii Constituții franceze. Este o recunoastere a meritelor sale de cetațean și de om politic. În tot acest timp, Senghor ține o strânsă legatură cu țara sa, cunoaște îndeaproape și permanent viața și năzuințele fraților săi negri, le sprijină lupta, îi încurajează. Pentru aceasta, conaționalii săi îl aleg *deputat de Senegal în Adunarea Constituantă*. În această calitate primește diferite însărcinări politice, de ordin cultural și literar pentru Bruxelles, Lisabona, Florența, New York.

În anii 1955 și 1956 îndeplinește funcția de *Secretar de Stat* la președinția Guvernului, în timpul cabinetului prezidat de Edgar Faure. Sunt ani de intensă activitate politică, culturală, de creație literară și publicistică. Aflat tot timpul în miezul vieții, poetul este profund angajat în tot ceea ce scrie, servind cu dăruire totală interesele țării sale, ale Africii în general.

După debutul de mare succes din 1945, este publicat în 1947 de Léon Damas în *Poétes d'expression française*, ca fiind unul dintre cei mai reprezentativi în acest sens. Tot acum, André Gide prezintă publicului francez proaspăta revistă „Présence africaine", în jurul căreia se grupează: Albert Camus, Richard Wright, Aimé Césaire și, bineînțeles, Senghor. Aici își tipărește *Chant de l'initié*.

În 1948 își cucerește cititorii cu un nou volum de versuri, *Hosties noires* (*Jertfe negre*), cuprinzând poezii inspirate din timpul războiului și al captivității, carte ce oglinește contribuția de sânge pe care Negrii, alături de Albi, au dat-o pentru salvarea umanității. Tot acum Senghor publică *Anthologie de la poésie nègre et malgache*, însoțită de un studiu introductiv intitulat *Orphée noir*, semnat de Jean-Paul Sartre. Se dă astfel publicului francez posibilitatea de a lua cunoștință cu o bună parte din creația poetică africană. Culegerea s-a bucurat d un deosebit interes atât din partea literaților, cât și a publicului citito

În 1952 îi apar *Les chants pour Naëtt*, iar în 1958 o nouă carte d poeme, *Ethiopiques*.

În 1959 este ales Președinte al *Adunării Federale Mali*, iar în sep tembrie 1960 senegalezii îl aleg *Președinte al țării*, primul în istori Senegalului. Iată înfăptuit un arzător deziderat politic al acestu popor: *Independența patriei*.

Chiar și în această înaltă magistratură, Lépold Sédar Senghc continuă să se dăruie creației poetice, publicând, în 1961, o nou culegere de poezii de mare frumusețe și originalitate, *Nocturnes*. Tc în acest an i se acordă, la Sorbona, titlul de *doctor honoris causa*.

Începând cu 1964 – de-a lungul a peste zece ani – i se public scrierile în proză: eseuri sociale, politice și filosofice. Afirmând c „*Negritudinea este ansamblul de valori culturale ale lumii negre felul în care ele se exprimă în viață, instituțiile și operele popoarelo negre*", Senghor demonstrează că *De la Négritude à la Civilisatio de l'Universel* – concept pe care îl preia, îmbogățindu-l, de la Pierr Teilhard de Chardin – constituie drumul fecundului demers spiritua pe care autorul *Jertfelor negre* ni-l propune spre atentă și necesar reflectare, față în față cu soarta umanității și a culturii. Eseurile lu Léopold Sédar Senghor – grupate în cinci volume: *LIBERTÉ 1 - Négritude et humanisme*; *LIBERTÉ 2 – Nation et la voie africaine d socialisme*; *LIBERTÉ 3 – Négritude et Civilisation de l'Universel LIBERTÉ 4 – Socialisme africaine et démocratique*; *LIBERTÉ 5 - Négritude et dialogue des Cultures* – descoperă cititorului chipu complex al unuia dintre cei mai originali gânditori ai secolulu douăzeci.

Paralel cu aceste scrieri, marele senegalez și-a îmbogățit creați poetică cu noi opere: *Lettres d'hivernage* (*Scrisori din anotimpu ploios*) – 1972; *Poèmes* – 1974; *Elégies majeures – suivi de Dia logue sur la poésie francophone* – 1979.

Sărbătorit cu mare fast internațional, la împlinirea a 70 de an (Dakar, 1976), Léopold Sédar Senghor se retrage din suprema ma gistratură dedicându-se multiplelor activități culturale. Notăm î acest sens câteva din funcțiile, nu doar onorifice, pe care le-a înde plinit: *Președinte al Comitetului Internațional al Latinității*; *Înte meietorul* – și întâiul președinte – *al Comitetului Internațional pen tru Protecția Francofoniei*; *Președinte al Asociației Asturias*; *Pre ședinte de Onoare al Organizației Mondiale a Poeților*; *Vice președinte al Internaționalei Socialiste* ș.a. Deținător a numeroase ș prestigioase premii internaționale de poezie (între care *Cununa d Aur* a celui mai mare festival din lume „Serile de Poezie" – Struga - Macedonia – 1976), *membru de onoare* și *doctor honoris causa* a multor academii și universități – peste 35 – (între care și cea di București – 1976) – unicul «străin» primit în Academia Franceză Léopold Sédar Senghor se așează între figurile strălucite ale secolulu douăzeci.

Din valoroasa-i creație, cel ce subsemnează a tradus și editat *Jertfe negre* – poeme, Ed. Univers, col. Orfeu, 1969; *Jertfe negre* - ediție bilingvă, bibliofilă, ilustrată de Dan Erceanu, Ed. Univers 1976 (la sărbătorirea celor 70 de ani ai autorului); *De la Negritudin la Civilizația Universalului*, eseuri de filozofia culturii, Ed. Univers 1986 (carte reeditată de Institutul Cultural Român, 2006); *Totem* poeme, ediție bilingvă, bibliofilă, Ed. Minerva, 1996 (la sărbătorire vârstei de 90 de ani ai marelui poet).

Senghor s-a stins din viață în decembrie 2001, la vârsta de 95 d ani, și este înmormântat în pământul nașterii sale, la Joal.

Admirat, prețuit și respectat pe mapamond, el va rămâne – aver credința! – prin gândirea-i vizionară, prin creația-i înnoitoare, unu dintre autorii de referință pentru acest timp dramatic și luminos, d reașezare a lumii pe noi legi ale libertății generale.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Centenar

LÉOPOLD SÉDAR SENGHOR

Abdou DIOUF

„... Celui qui fut mon maître et père spirituel était, d'abord et avant tout, un amoureux de la langue française...

La francophonie est née aussi de sa volonté. Elle n'est pas seulement le fruit d'une langue partagée par deux cents millions d'individus, d'une des deux langues parlées sur les cinq continents. Le français exprime aussi une philosophie, une culture, des valeurs. Les pays francophones ont en commun, pour le meilleur et pour le pire, une Histoire, qu'ils l'aient voulue ou, dans le cas de la colonisation, qu'ils l'aient subie. Cette Histoire nous a laissé en héritage indivis des valeurs qu'il nous appartient de défendre et de promouvoir dès lors qu'elles sont au service de la justice et du progrès de l'humanité. Nous avons reçu en partage la philosophie des Lumières, les idéaux de la Révolution, l'aspiration à davantage d'égalité, de liberté, de fraternité. Il nous appartient de faire fructifier cet héritage, en l'enrichissant des valeurs issues des autres pays francophones et des leçons que nous avons tirées de cette histoire commune, et en l'adaptant aux réalités du monde d'aujourd'hui, si terriblement dépourvu d'idéal.

C'est la leçon qu'il faut retenir de l'œuvre poétique et politique de Senghor: nous sommes ses héritiers dans la mesure où nous ne voulons pas d'un monde uniforme. Nous ne sommes pas opposés à la mondialisation, mais nous voulons un monde solidaire, un monde où le dialogue des cultures soit possible...“

KAYA-MAGAN

(poem pentru kôra)

KAYA-MAGAN sunt eu! cel dintâi
Regele nopții negre, al nopții de argint, regele nopții de cleștar.
Pașteți antilopele mele la adăpost de leii încremeniți de vraja vocii mele.
Încântarea voastră smălțuie câmpiile tăcerii!
Iată-vă, zilnicele mele flori, stelele mele, iată-vă la bucuria banchetului meu.
Deci pașteți-mi țâțele pline; eu nu mănânc, eu sunt izvor de bucurie
Pașteți-mi sânii puternici de bărbat, iarba de lapte care-mi străluce pe piept.

Să se aprindă aici, în fiecare seară, douăsprezece mii de stele deasupra Marii Piețe
Să se încălzească douăsprezece mii de blide, împodobite cu semnul șerpuitoarei mări, pentru supușii mei
Foarte cucernici, pentru puii trupului meu, pentru rezidenții casei mele și prietenii lor, pentru
Nobilii celor nouă mici forturi și pentru satele junglei sălbatice
Pentru toți acei care au intrat aici prin cele patru porți sculptate, deschizând drum
Solemn răbdătoarelor mele popoare! pașii lor se pierd în nisipurile Istoriei
Pentru oamenii albi ai Septentrionului, pentru negrii din Sudul atât de albastru
Și nu-i mai număr pe cei roșii dinspre Apus, nici pe cei veniți de peste Fluviu!

Mâncați și dăruiți-vă copii ai sângelui meu, trăiți-vă viața de mari gânditori
Și pacea fie cu voi cei căzuți. Voi respirați prin respirația mea.

Iată, vă spun: KAYA-MAGAN sunt eu! Regele lumii, și leg noaptea de zi și ziua de noapte
Sunt Prințul Nordului și al Sudului, al Răsăritului și-al Apusului
Sunt câmpia deschisă miilor de iubiri, matricea unde se topesc metalele prețioase.
Și curge aurul roșu Omul roșu – roșie dragostea mea curată.
Sunt Regele aurului, stăpân pe splendoarea amiezii, pe dulceața feminină a nopții.
Așadar, ciuguliți-mi fruntea bombată, păsări ale părului meu fremătător ca șerpii.
Nu vă hrăniți numai cu lapte negru, trebuie să gustați și creierul Înțeleptului
Stăpân al hieroglifelor în turnul său de cristal.

Pașteți iezi ai pântecelui meu, pașteți sub raza cornului de lună.
Eu sunt Bivolul ce-și bate joc de Leu, de puterea pușlilor sale încărcate până la gură
Și va trebui să se apere numaidecât cu centura zidurilor sale.
Împărăția mea este a celor proscriși de Cezar, a marilor surghiuniți ai rațiunii și instinctului
Împărăția mea este cea a Dragostei! și am slăbiciune pentru tine, femeie
Străină cu ochi de lumină, cu buzele de scorțișoară, cu sexul ca un tufiș în flăcări.
Eu sunt cele două canaturi ale lumii, ritmul binar al spațiului sunt cel de-al treilea timp
Și sunt mișcarea tam-tam-ului, puterea Africii viitoare!
Dormiți, deci, iezi ai pântecelui meu, sub raza cornului de lună.

Traducere de Radu CÂRNECI

(Din vol. *Totem. Poezie francofonă din Africa și Caraibe*, antologie de Radu CÂRNECI, versiunea românească de Sânziana COLFESCU-DRAGOȘ, Gheorghe DRAGOȘ, Radu CÂRNECI, Institutul Cultural Român, București, 2006)

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Autografe contemporane

Irina HOREA

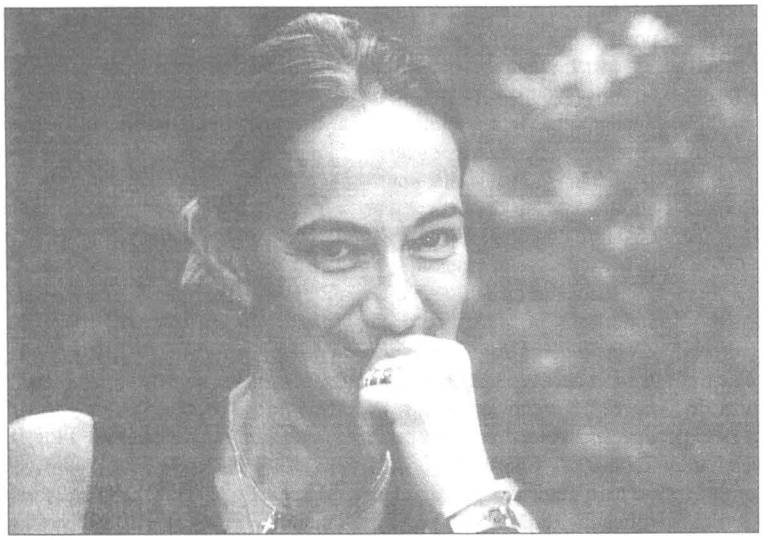

Foto: SORIN ROTH

Biobibliografie

Născută în 1956 în București, a absolvit în 1980 Facultatea de Limbi și Literaturi Străine, Universitatea București (engleză/germană). După ce timp de zece ani a lucrat la Studioul Animafilm (redactor), și apoi la revista „România literară" (corector), în 1992 s-a angajat la Fundația Culturală Română, ca redactor la nou-înființata revistă „Lettre Internationale", unde lucrează și în prezent, iar între 1994 – 2003 a lucrat și ca secretar literar la Teatrul Evreiesc de Stat. Alte activități – traducător pentru agenția Reuters, traducător și redactor de știri pentru agenția Compress. A colaborat cu Consiliul Britanic în organizarea seminariilor de literatură româno-britanice, iar între 2002 – 2005 cu Uniunea Scriitorilor în organizarea Festivalului Internațional „Zile și Nopți de Literatură". Din 2005 este secretar al Uniunii Scriitorilor din România pentru relații și evenimente externe.

A debutat ca traducător în 1977, cu poezii de Diane Wakoski și Karl Shapiro, iar de atunci a tradus peste treizeci de volume de proză (britanică și americană), jurnalism și istorie, publicate la editurile Univers, RAO, Olimp, Hasefer, Ulise, Vremea, Humanitas, Fundația Culturală Română, Polirom; precum și poezie, proză scurtă, eseistică și articole de specialitate pentru diferite reviste, antologii și almanahuri literare (printre care Almanahul „Convorbiri Literare", Almanahul „României Literare", revistele „Tribuna", „România literară", „Dilema", „22", „Lettre Internationale", „Secolul 20", „Secolul 21", „Litere – Arte").

Printre autorii traduși se numără:

Doris Lessing *(Povestiri africane)*; George Soros *(Pentru o transformare a sistemului sovietic)*; William Golding *(Turnul)*; Alan Brownjohn *(Umbre lungi)*; Max Dimont *(Evreii, Dumnezeu și istoria)*; John Irving *(Lumea văzută de Garp)*; J.R.R. Tolkien *(Stăpînul Inelelor*, vol. I și III, *Silmarillion*, *Povești neterminate*, *Hobbitul)*; Paul Johnson *(Istoria evreilor)*; Normal Mailer *(Evanghelia după Fiul)*; Ira Levin *(Un copil pentru Rosemary)*; Jacob Neusner *(Iudaismul în timpurile moderne)*; Albert Lindeman *(Trei procese celebre: Dreyfus, Beilis, Frank 1894 – 1915)*; Russell Banks *(Dulcea lume de după)*; Martin Amis *(Născuți morți)*; Martin Booth *(Hiroshima Joe)*; Paul Bailey *(Bătrînii soldați, Kitty și Virgil)*; Ian McEwan *(Copilul furat)*.

În 2000 a devenit membră a Uniunii Scriitorilor din România, secția traducători. În 2002 a primit Premiul Fundației „Andrei Bantaș", acordat de Uniunea Scriitorilor, pentru *Întoarcerea Regelui*, al treilea volum din trilogia *Stăpînul Inelelor*, de J.R.R. Tolkien.

Laborator

Cînd, în 1995, Livia Szasz, redactor la acea vreme la editura RAO, mi-a propus să traduc trilogia lui J.R.R. Tolkien, *Stăpînul Inelelor*, mi-a mărturisit că era convinsă că eu nu voi da greș în această încercare, singura ei reținere fiind aceea că s-ar putea să nu-mi placă autorul. M-am simțit flatată de încrederea ei și ușor speriată de provocare. Nu știam nimic despre Tolkien la acea dată, cu atît mai puțin despre opera lui. Am aflat cu acea ocazie că primul său roman, *Hobbitul*, fusese tradus de Catinca Ralea în anii '60. Am aflat că în Marea Britanie există Societatea Tolkien, o instituție foarte respectată și extrem de exigentă cu traducătorii lui Tolkien. Drept care Livia m-a rugat să-mi fac un CV pe care urma să-l trimită agentului iar acesta avea să fie de acord sau nu cu persoana mea. Desigur că recomandarea ei a contribuit esențial la răspunsul pozitiv care a venit în scurt timp. Pînă una-alta, mi-a dat primul volum din trilogie să-l citesc și să-mi spun părerea.

Cînd citești cu gîndul de a traduce la un moment dat, lectura devine automat un proces de decodificare. Te surprinzi căutînd echivalențe lingvistice pentru capcanele evidente, sau încercînd să traduci simultan acolo unde textul pare simplu, fără ambiguități. Este un prim nivel al lecturii. Te poate atrage din capul locului stilul, sau tocmai provocarea la care te supun dificultățile. Mărturisesc că eu m-am lăsat furată de poveste, uitînd că nu eram un simplu cititor. Și poate acesta a fost semnul cel mai sigur că îmi plăcuse și că voi răspunde afirmativ propunerii Liviei.

Între timp au venit aprobările, am semnat contractul, deci – la lucru. Totuși, nu puteam începe pînă nu-mi clarificam un anumit aspect. Aveam de a face cu o poveste care nu era ca toate poveștile. Nu semăna cu *Povestea fără sfîrșit* a lui Michael Ende, nici cu *Poveștile nemuritoare* din copilărie. Nu semăna nici cu basmele românești. Mai curînd cu legendele Regelui Arthur și ale cavalerilor săi, pentru că era vorba despre vrăjitori și eroi fără de seamăn de viteji, domnițe neînchipuit de frumoase, cetăți și fortărețe, loialitate față de seniori și regi. Un univers fixat într-un timp imaginar, departe în trecut, într-un spațiu geografic închipuit, însă familiar pînă într-un punct, cu ape, munți, văi, mări, pustiuri, păduri (există chiar și hărți detaliate, la care am apelat de multe ori ca să mă lămuresc asupra drumului urmat de eroi). O lume populată de ființe dintr-o mitologie recognoscibilă și fabuloasă totodată – animale vorbitoare, o natură vie, de partea eroilor sau potrivnică lor, căpcăuni, troli, monștri ce aminteau de zmeii și gheonoaiele din basmele noastre dar se numeau altfel, duhuri ale întunericului, olifanți... apoi tot felul de semințiii – elfii cei nemuritori și fără seamăn de frumoși, gnomii adîncurilor, orcii ticăloși, nazgûlii, drăgălașii hobbiți, mai mici decît piticii, și nu în cele din urmă oamenii ca toți oamenii.

Abia cînd m-am pus pe treabă mi-am dat seama de dificultățile pe care aveam să le întîmpin. Mi-a fost limpede din capul locului că opțiunea cea mai grea era aceea de a alege un stil care să se potrivească în limba română spiritului tolkinian, drept care am căutat *Hobbitul* Catincăi Ralea. Era vorba de același autor și, de fapt, de

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

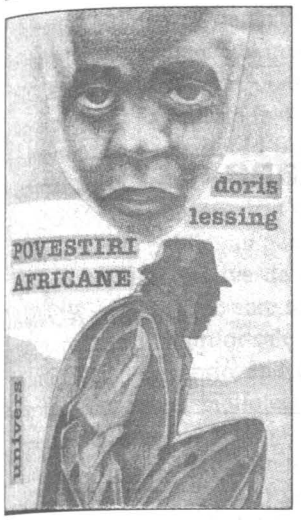

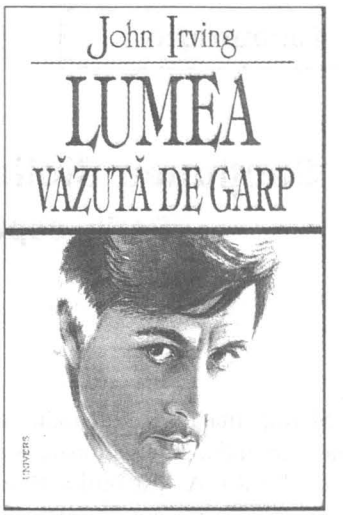

continuarea unei povești, doream să văd cum rezolvase ea această dilemă. Nereușind să găsesc cartea, m-am văzut nevoită să decid singură și să-mi asum întreaga responsabilitate.

Mi-am spus că trebuie să mă feresc pe cît posibil de limbajul citadin, atît de la îndemînă. De neaoșisme, la care eram tentată din pricina plasării într-un trecut „medieval" preponderent rural. De expresii sau cuvinte „bătute", de locuri comune. Dar și de întorsături de frază care puteau aminti de specificul basmelor românești. Nu puteam adopta un limbaj arhaic, ar fi fost impropriu, dar nici modern, la fel de nepotrivit.

La un moment dat am început să mă confrunt cu o altă problemă. Cea a antroponimelor și a toponimelor. Nu realizasem de la bun început că marea lor majoritate aveau o semnificație în sine, care trebuia redată în română. Pe de altă parte, constituiau un element esențial al stilului lui Tolkien. Nu erau puse acolo de florile mărului. Nu erau simple nume, ci aveau o încărcătură semantică pe care trebuia să o descopăr și să o rezolv. Unele erau ușor de tradus, la altele însă – nume compuse – trebuia să găsesc niște echivalențe cît de cît sugestive. Soluția a fost să discern care erau porecle și care nume de familie, iar pe acestea din urmă să le las ca atare și să le dau o traducere la subsol. Astfel, lectura nu-și pierdea cursivitatea, auzul nu era zgîriat de-o sonoritate nelalocul ei iar cel interesat de echivalentul românesc putea coborî privirea în josul paginii. Era bună soluția? Era rea? Eu am optat.

Cît despre versuri – cîntece, balade – am apelat la ajutorul unui condei profesionist.

Am avut și două experiențe interesante, și nu din cele mai fericite, pe parcursul traducerii. În primul rînd nu am citit toate cele trei volume de la bun început, drept care unele sensuri mi-au scăpat la primul volum. După apariția acestuia, am primit o scrisoare de la un tolkinist împătimit. Îmi aducea cîteva critici, susținîndu-le cu exemple concrete. I-am mulțumit. Mi-ar fi prins bine să am un asemenea schimb de păreri înainte de tipărirea cărții, sau chiar și mai devreme. Aș fi găsit rezolvări mai inspirate. Cît despre discrepanțele pe care le sesizasem și eu, m-am străduit în al treilea volum să o întorc din condei, ca să le atenuez.

O altă experiență a fost aceea că editura, presată să publice trilogia pînă la o anumită dată, a fost nevoită să dea volumul doi unei alte traducătoare. Eu începusem și tot eu aveam să închei – la mijloc însă se interpunea un traducător cu propriile sale opțiuni. Cum nu avea acces la traducerea mea aflată încă în lucru (tot ce puteam să-i trimit la acea dată erau antroponimele și toponimele), Gabriela Nedelea a abordat textul în maniera ei proprie. Un alt glas, o altă viziune. Eu urma să redactez traducerea și să rezolv mai mult sau mai puțin deosebirile inevitabile. Gabriela a fost un colaborator bun și a înțeles sugestiile mele. Ba chiar a venit cu cîteva sugestii mai bune în privința traducerii numelor (avea la îndemînă continuarea poveștii), pe care mi le-am însușit în ultima fază a corecturilor. Totuși, deosebirile dintre modurile noastre de a aborda textul erau încă vădite. Prin urmare, în volumul trei am căutat o cale cît de cît de mijloc – fără să-mi trădez propriile mele opțiuni inițiale.

Dincolo de aceste aspecte tehnice, se află opera literară pe care traducătorul are datoria – față de text, de autor și de cititor – să o transpună într-o altă operă literară care respectă întru totul spiritul și sensul operei inițiale. El este mediatorul între autor și cititorul dintr-o altă țară. Modul în care este receptat autorul depinde de capacitatea traducătorului de a se apropia de text, de a crea o stare de intimitate cu autorul.

În fața traducătorului se află un produs finit pe care el trebuie să-l descompună pînă în cele mai mici părți componente, a căror semnificație și al căror loc în întreg trebuie să le discearnă cu precizie. Va avea de rezolvat probleme de vocabular sau chiar de idiomuri diferite – ce țin de localizări geografice, de straturi sau clase sociale, epoci istorice, contexte diverse – definitorii pentru stilul operei respective. Se va confrunta cu referințe culturale care sunt străine culturii sale și pentru a căror transpunere va trebui să găsească formulele cele mai potrivite. Se va izbi de limbaje pentru care nu există (încă) echivalențe în limba sa. Va trebui să traducă proverbe, expresii, jocuri de cuvinte – cum le va rezolva? Va trebui să țină cont de mentalitatea și prejudecățile potențialilor cititori – ori se va supune acestora, ori le va sfida. Desigur că va lăsa pe dinafară anumite elemente – este legea transpunerii dintr-o limbă în altă limbă, fiecare cu particularitățile sale gramaticale, fonetice, ortografice, semantice. (Traducătorul de poezie știe cel mai bine cît de greu se lasă modelată limba atunci cînd caută să respecte legile prozodiei.) Va introduce altele noi, pentru ca legăturile inițiale să fie la fel de trainice și armonioase și în noua structură. Va modela și răsuci și contorsiona frazele pînă cînd totul se va compune într-o versiune cu o limbă clară și un stil care să încînte urechea și mintea cititorului.

„Intimitatea" cu autorul este poate aspectul cel mai delicat al întregului proces. Pentru că, la urma urmei, trebuie să înțelegi ceea ce a vrut el să spună. Adeseori se transpune în pielea personajului, își imaginează relația, „vede" peisajul, murmură dialogul. Este ba un personaj, ba altul, uneori toate la un loc, luptă, iubește, visează, urăște.

Și apoi traduce, transpune, redă cît mai mult din intențiile textului, restabilește tot ceea ce este posibil din raporturile limbajului cu realitatea.

Cît este știință și cît artă în ceea ce face traducătorul? George Steiner o numește o „artă exactă". Experiența îl deprinde pe traducător să sesizeze mai repede capcanele și dificultățile, să găsească rezolvări mai rapide și mai inspirate. Dar nu îi oferă formula prin care poate descoperi și apoi transmite mai departe spiritul operei de artă. Pentru aceasta trebuie să se bazeze pe propria sa intuiție și putere de (re-)creație.

Text apărut în „Dilema", anul IX, nr. 456,
23 – 29 noiembrie 2001, p. 20
(fragmente)

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Meridian biblioteconomic

MetLib – Secțiunea Bibliotecilor Metropolitane IFLA

Paris, septembrie 2006

Julieta ROTARU

Secțiunea Bibliotecilor Metropolitane este una dintre cele 48 de diviziuni ale Federației Internaționale ale Asociațiilor de Biblioteci (IFLA). A fost înființată în 1966, la Praga, cu prilejul aniversării a șapte ani de existență a Bibliotecii Municipale, la care au fost invitate să ia parte toate bibliotecile municipale din alte țări. Astfel s-a născut ideea apartenenței la un grup individual reprezentând bibliotecile publice, anume cele deservind utilizatorii din marile orașe. În 1968 această idee s-a cristalizat în formarea unui cadru instituțional, subordonat Secțiunii Biblioteci Publice a IFLa, numit *Masa rotundă a Asociațiilor Bibliotecilor Metropolitane* (INTAMEL), denumire păstrată până anul trecut.

La ședința de lucru a INTAMEL de anul trecut, de la Riga, Letonia, s-a hotărât, prin majoritate de voturi, schimbarea titulaturii organizației de la INTAMEL la MetLib, ca prescurtare a Secțiunii Bibliotecilor Metropolitane. Această schimbare apare pe fondul modificării statutului organizației, din Masă rotundă în Secțiunea cu nr. 46 a IFLA, survenită în ianuarie 2004. Unul dintre avantajele schimbării subordonării instituționale este posibilitatea finanțării proiectelor secțiunii din bugetul IFLA. INTAMEL (MetLib) se întrunește anual în diferite orașe mari. Anul viitor, conferința va avea loc într-un oraș din Statele Unite ale Americii, pentru a impulsiona participarea colegilor din această zonă.

Scopul Secțiunii Bibliotecilor Metropolitane este acela de a servi drept platformă de discuții pentru bibliotecile orașelor mari, cu o populație de peste 400.000 de locuitori. La sesiunea trecută a secțiunii, de la Riga, s-a propus amendarea statutului secțiunii cu privire la numărul populației deservite, ca un criteriu de numire a bibliotecii metropolitane. Excepție fac bibliotecile publice deservind zone geografice întinse și bibliotecile publice din capitale cu un număr mult mai mic de locuitori (e.g. Reykjavik).

Ediția curentă a întrunirii anuale a MetLib a avut loc anul acesta la Paris, în perioada 24 septembrie – 3 octombrie, având ca tematică *Valoarea adăugată a bibliotecilor publice în lumea informației (asistarea, informarea, educarea, îndrumarea și trasarea liniilor directoare pentru utilizatori și cetățeni)*. Au fost prezenți directorii Bibliotecilor Metropolitane din peste treizeci de țări, de pe toate continentele.

Programul a cuprins, alături de prezentări ale colegilor din alte țări, și vizite la principalele biblioteci din Paris și din alte orașe ale Franței.

MetLib a debutat cu întâlnirea delegaților duminică seara, 24 septembrie, la **Bibliothèque Historique de la Ville de Paris**, întâmpinați de organizatori, Aline Girard-Billon, din partea serviciului cultural al Primăriei Capitalei, Gilles Eboli, președintele Asociației Bibliotecarilor din Franța și a d-nei Hélène Font, consilier cultural, Ministerul Culturii. Biblioteca are documente privind istoria Parisului și a regiunii administrative, ocupând o frumoasă clădire renascentistă de secolul al XIV-lea, vis-à-vis de Musée Carnavalet, dedicat, de asemenea, istoriei Orașului. Fondurile datează din secolul al XVI-lea și sunt actualizate până în prezent, având un milion de cărți tipărite și 21.000 de manuscrise, alături de planșe, hărți și fotografii.

Dar istoria celui mai mare oraș cultural din Europa și poate din lume nu se oprește la aceste surse de informație. A doua zi, aveam să vizităm Centrul de Informare pentru Urbanism și Dezvoltare, situat în **Pavilion d'Arsenal**, care cuprinde și o bibliotecă cu documente privind istoria urbanistică a Parisului, arhitectura sa, dezvoltarea diferitelor sectoare, monografii despre anumite clădiri sau cartiere. O machetă a

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Orașului Luminilor, actualizată mereu, se află în mijlocul expoziției permanente de imagini privind dezvoltarea urbanistică a Parisului. Gazda noastră, Șefa Ordinului Arhitecților, ne-a precizat că această instituție are un rol consultativ foarte important în deciziile de planificare urbanistică aprobate de Primăria Capitalei.

Memoria istorică a Orașului, însă, este stocată, conservată și oferită publicului general sau de specialitate în **Bibliothèque Administrative de la Ville de Paris**, aflată chiar în clădirea Primăriei, pe care am vizitat-o în aceeași zi. Cea mai mare parte a fondurilor sale este dedicată Parisului și regiunii administrative, cuprinzând publicațiile oficiale ale Orașului. Pe lângă acestea, biblioteca are în conservare și 50.000 de volume în limbi străine, publicații ale administrației centrale din numeroase țări, din Statele Unite, Canada, America latină, fostele colonii britanice, Rusia și alte țări din Europa. Gazdele au pregătit o expoziție de carte străină, între care și *Desbaterile consiliului municipale din Bucuresci din anul 66*, apărut la București în 1866, și *Anuarul statistic al orașului Bucuresci pe anul 1895*, apărut la București, Carol Göbl, 1897. Însă toate documentele emise de serviciile publice locale în ultimele două secole se află în **Arhivele Parislului**, unde se păstrează 65 de km liniari de documente.

Memoria națională și-a găsit de aproape un deceniu un sediu pe măsura importanței sale, în **Bibliothèque Nationale de France „François Mitterand"**. Aflată în apropierea Senei, ea ocupă un cartier întreg și impresionează deopotrivă prin măreția celor patru turnuri de 22 de etaje, în forma unor cărți deschise spre careul interior, și, mai ales, prin spațiul larg creat de grădina din mijlocul construcției. În jurul acestei grădini aflate la „rez-de-jardin" (un cuvânt nou pentru o realitate inedită!) este axat întregul ansamblu arhitectural, cu turnurile și clădirile laterale – în care se află sălile de lectură –, care formează o esplanadă, acoperită cu un lemn rezistent. Ne-a întâmpinat aici însuși Președintele instituției, dl. Jean-Nöel Jeanneney, care ne-a reamintit, celor care cunoșteam deja poziția critică a Domniei sale față de efectele monoculturalismului promovat de politica culturală americană, de amenințarea monopolului practicat de Google în stocarea informației. Soluția susținută de Domnia sa este crearea unei biblioteci digitale europene, proiect întreprins de BNF în colaborare cu alte cinci biblioteci universitare din Europa.

Ambițiile culturale ale Franței se regăsesc materializate și în **Bibliothèque Publique d'Information (BPI)**, aflată în Muzeul Național de Artă Modernă – Centre Pompidou, o instituție originală și unică, prin faptul că este o bibliotecă publică doar de referință și este parte a Centrului. Dezerbajul colecțiilor asigură noutatea materialelor, unul dintre principiile de bază ale acestei biblioteci. Tot în demersul informației rapide și de ultimă oră este și punerea la dispoziția utilizatorilor a mai multor terminale pe care se pot urmări programe difuzate de cele mai importante televiziuni din lume. Chiar și aceste servicii sunt gratuite, fapt care i-a surprins pe colegii din Finlanda, care încearcă, cu unele dificultăți, să încheie parteneriate cu trusturile de televiziune.

Proiectul educațional al Franței vizează și asigurarea viitorului științei, prin crearea spațiului **La Cité des sciences de La Villette**, aflată sub patronajul Ministerului Industriilor, care cuprinde și două biblioteci dedicate științelor, una de cercetare și alta de vulgarizare și pentru tinerii adulți.

După încheierea vizitării celor mai reprezentative biblioteci din Paris, a avut loc ședința secțiunii MetLib. Au fost prezentate principalele directive ale IFLA pe anul în curs. Au fost votate numirea burselor pentru participare acordate de secțiune cu numele *Stuart Brewer* și broșura de prezentare a secțiunii. O sugestie adoptată de majoritatea membrilor a venit din partea Bibliotecii Metropolitane București, cu privire la alcătuirea unei arhive ale ședințelor tuturor ediților întrunirilor precum și a unei scurte monografii asupra activității și vieții lui Stuart Brewer, Ofițerul de informare al INTAMEL, ca o onoare adusă post-mortem.

Vizitarea bibliotecilor publice din orașele Montpellier și Marseille au venit să completeze imaginea preocupării pentru lectura publică și în bibliotecile din afara Parisului.

Les Joueurs de cartes
(1890 – 1892)

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

CENTRE POMPIDOU, PARIS

Apel la candidatură pentru un stadiu de pregătire adresat bibliotecarilor francofoni din sistemul public

Domnule Director Florin Rotaru,

Vă rog să aveți amabilitatea de a difuza această informație printre bibliotecarii români francofoni.

Prin prezenta facem un apel la candidatura pentru un stadiu de pregătire de trei luni, în 2007, la Biblioteca Publică de Informație, în cadrul programului „Profession culture". Acest program este finanțat de Delegația pentru dezvoltare și pentru relații internaționale din cadrul Ministerului culturii și comunicațiilor din Franța. El are ca scop sprijinirea dezvoltării proiectelor de cooperare și de dezvoltare a unei rețele durabile de schimburi între instituțiile publice de profil ale Ministerului culturii și comunicațiilor și omologii săi din străinătate.

Candidații: Specialiștii primiți la BPI trebuie să fie profesioniști din bibliotecile publice care doresc să beneficieze de experiența BPI într-unul sau în mai multe domenii: servicii cu publicul, politică documentară, animație culturală sau formare. Acești profesioniști vor fi factorii de bază ai unei cooperări internaționale active conduse de către BPI.

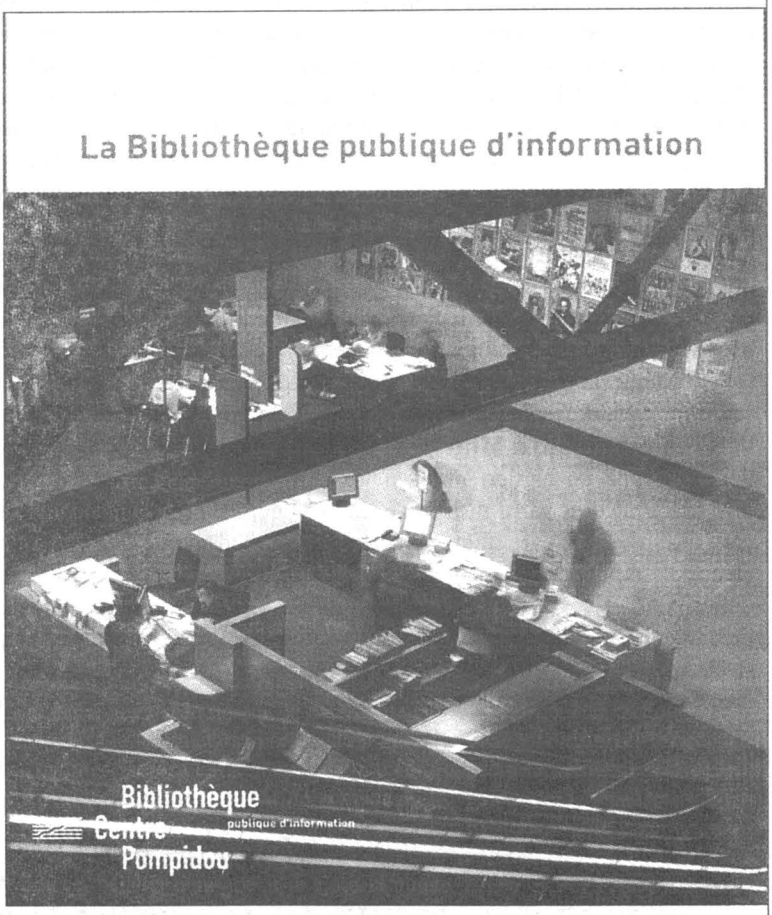

Detalii de participare:

Durata: 3 luni

Cheltuieli suportate: cheltuielile de transport sunt suportate de către candidat sau de către instituția sa. BPI se obligă să îi asigure candidatului cazare și o bursă de 1.000 Eur pe lună.

Contact:

Relations Internationales Bibliothèque Publique d'Information 25, rue du Renard 75197 Paris cedex 04 Tel : 00 33 (0)1 44 78 44 39, Fax : 00 33 (0)1 44 78 12 15

Dosarul candidaturii trebuie să conțină un curriculum vitae și o scrisoare de motivare. În această scrisoare de motivare trebuie să fie detaliat un proiect privind stadiul de pregătire într-unul sau în mai multe dintre serviciile din BPI. Informații detaliate se pot găsi pe site-ul www.bpi.fr

Vă rămân la dispoziție pentru informații suplimentare.

Cu stimă,
Emmanuelle Suné

Relations Internationales Bibliothèque Publique d'Information 25, rue du Renard 75197 Paris cedex 04 Tel : 00 33 (0)1 44 78 44 39, Fax: 00 33 (0)1 44 78 12 15

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Din viața filialelor Bibliotecii Metropolitane București

SECVENȚE

Biblioteca *LIVIU REBREANU*

Biblioteca publică – poartă de acces la cunoaştere

Este binecunoscut faptul că de calitatea relației pe care o are biblioteca publică cu utilizatorii serviciilor sale ține succesul activității. De asemenea, este binecunoscut și faptul că este nevoie de colaborare și complementaritate pentru ca obiectivele propuse să-și atingă ținta.

Biblioteca Metropolitană își propune să vină în întâmpinarea utilizatorilor săi cu servicii de interes pentru aceștia. Sloganul folosit este elocvent în acest sens: *Ai PROBLEME cu găsirea unor INFORMAȚII dintr-un anumit domeniu?! VINO LA NOI și TE VOM AJUTA!* El se înscrie astfel pe linia misiunilor elaborate în *Manifestul UNESCO pentru bibliotecile publice*:

« ... misiunile cheie ale bibliotecii publice referitoare la informatizare, alfabetizare, educație și cultură, care sunt:

- *Crearea și întărirea obișnuinței de a citi la copii de la cea mai fragedă vârstă;*
- *Susținerea autoformării și a învățământului la toate nivelurile;*
- *Să furnizeze fiecărei persoane mijloacele pentru o evoluție creativă;*
- *Să stimuleze imaginația și creativitatea copiilor și tinerilor;*
- *Să dezvolte simțul patrimoniului cultural, gustul pentru arte, realizări și inovații științifice;*
- *Să asigure accesul la diferite forme de expresie culturale și ale artelor spectacolului;*
- *Să dezvolte dialogul intercultural și să favorizeze diversitatea culturală;*
- *Să susțină tradiția orală;*
- *Să asigure cetățenilor accesul la informația de toate categoriile;*
- *Să furnizeze întreprinderilor locale, asociațiilor și grupurilor de interes serviciile de informare adecvate;*
- *Să faciliteze dezvoltarea competențelor de bază pentru folosirea informației și informaticii;*
- *Să susțină activitățile și programele de alfabetizare pentru toate categoriile de vârstă, să participe la ele, să organizeze asemenea activități».*

Ai verde la EDUCAȚIE! Este sloganul care rezumă foarte bine activitatea *Centrelor de Tineret* – proiect de asistență socială implementat cu succes. Mai întâi de toate trebuie spus ce sunt și cu ce se ocupă aceste *Centre de Tineret*.

Pentru a contribui la reducerea vulnerabilității copiilor și tinerilor la trafic și la integrarea socială a victimelor retrase din trafic, Asociația *Alternative Sociale*, în parteneriat cu Organizația *Salvați Copiii* România, a derulat, în perioada aprilie 2005 – septembrie 2006, proiectul *Centre de Tineret pentru reducerea vulnerabilității la trafic și reintegrarea copiilor victime ale traficului* în București și trei județe selectate – Iași, Botoșani și Giurgiu. Proiectul a fost finanțat de Biroul Internațional al Muncii prin Programul Internațional pentru Eliminarea Muncii Copilului și co-finanțat de UNICEF România.

Mesajul *Centrelor de Tineret* este același: *Opriți Traficul de Copii!* Oferta lor include servicii educaționale (educație non-formală, alfabetizare, meditații, educație pentru viață, reintegrare școlară) și servicii non-educaționale (consiliere și mediere, sprijin material) pentru copiii și tinerii aflați în risc de trafic sau victime ale traficului, precum și o paletă diversificată de activități de informare și conștientizare a comunității.

De asemenea, trebuie spus că *Centrele de Tineret* propun un program de educație de la egal la egal sau *peer education*, unde copilul este cel care învață, cel care educă, se implică, este partener al adultului. Prin aceste organisme (în număr de 14) a fost inițiată o participare activă a copiilor la sistemul de identificare, referire și monitorizare a copiilor în risc de a fi traficați și a copiilor victime ale traficului.

Beneficiarii direcți ai acestui proiect sunt copii cu vârsta cuprinsă între 10 și 17 ani, cu probleme școlare de genul: absenteism, abandon școlar, eșec școlar, neșcolarizați, proveniți din familii cu nivel scăzut de educație, consum exagerat de băuturi alcoolice, violență domestică; proiectul propune o atitudine pozitivă față de munca copiilor, proveniți din familii monoparentale sau familii în care părinții sunt plecați în străinătate la muncă iar copiii sunt îngrijiți de rude sau de vecini, precum și față de cei implicați în infracțiuni mărunte și care astfel sunt vulnerabili a fi traficați pentru implicarea în activități ilegale. De asemenea, sunt beneficiari ai acestui proiect copiii instituționalizați în centre de plasament, cei de etnie romă și copiii care muncesc pe stradă. Beneficiarii indirecți sunt copiii și tinerii care vor primi informații despre traficul de copii, dar și familiile lor, care vor fi implicate în activități de conștientizare asupra acestui fenomen.

Dintre activitățile proiectului, în care Biblioteca-Filială *LIVIU REBREANU* a fost implicată, se numără:

- Derularea de activități de prevenire a traficului de copii prin oferirea de servicii de informare, de petrecere a timpului liber (proiectul specifică și recomandă colaborarea cu instituții care oferă astfel de servicii);
- Activități de conștientizare (teatru, întâlniri de lucru etc.) a comunității privind riscurile și consecințele traficului de copii;
- Organizarea unor activități speciale cu beneficiarii în ziua de 12 iunie – *Ziua Mondială Împotriva Exploatării prin Muncă a Copilului* (concursuri, spectacole, expoziții de desene etc.).

Prin serviciile de facilitare a dialogului cultural-civic între diferite grupuri și persoane, marcarea evenimentelor filialei și de interes comunitar dar și de colaborare la programe de educație continuă, formare, perfecționare umană și profe-

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

La Casa memorială *GEORGE BACOVIA*

sională, Biblioteca *LIVIU REBREANU* a dezvoltat, în timp, o relație de colaborare și complementaritate cu cei care au lucrat la acest proiect.

Un exemplu îl constituie *Centrul de Tineret* din cadrul Grupului Școlar *NICHITA STĂNESCU*, cu care Biblioteca *LIVIU REBREANU* are un acord de parteneriat pe baza căruia s-au desfășurat mai multe manifestări culturale cu priză la copii și tineri. Biblioteca noastră a participat la toate activitățile Centrului de Tineret *NICHITA STĂNESCU*, încă de la înființarea acestuia în 2005, cu activități principale în derularea proiectului: activități de informare, de petrecere a timpului liber, de conștientizare a comunității, participarea la întâlniri consultative și la conferința de presă de la finalul perioadei de implementare a proiectului.

Pentru ca această colaborare să fie mai bine vizualizată, este necesară o prezentare a activității bibliotecii în cadrul acestui centru.

În anul 2004 acordam Grupului Școlar *NICHITA STĂNESCU* diploma pentru cea mai bună colaborare, ceea ce a făcut ca în anii următori să ne sprijinim unii pe alții în tot ceea ce întreprindem. Așa am ajuns să fim invitați să participăm și la activitățile *Centrului de Tineret*.

12 iunie 2005 – *Ziua Mondială Împotriva Exploatării prin Muncă a Copilului*

Prezentarea manifestării educaționale a fost făcută de prof. Cătălina Gheorghe, coordonator al *Centrului de Tineret* din cadrul Grupului Școlar *NICHITA STĂNESCU*; au urmat eseuri și referate ale elevilor, fiind premiate cele mai reușite. Din partea Bibliotecii *LIVIU REBREANU* au avut intervenții pe această temă Florentina Dobrogeanu (*Abandonul școlar, un pericol*) și Emma Janosy (*Drepturile copilului*).

1 iunie 2006

Biblioteca *LIVIU REBREANU* a marcat această zi prin acțiuni care au urmărit popularizarea deopotrivă a filialei și a serviciilor oferite membrilor comunității, precum și a Grupului Școlar *NICHITA STĂNESCU*. Un alt obiectiv a fost acela de a motiva elevii în a se implica în activități extrașcolare și de a le dezvolta interesul pentru sărbătorile religioase românești. Colaboratori importanți au fost preotul paroh Andrei Ghiță de la Biserica Sf. Nicolae și prof. Cătălina Gheorghe.

26 septembrie 2006 – *Copii vulnerabili*

În scopul conștientizării pericolului traficului de copii, biblioteca noastră a contribuit la organizarea unui concurs de desene pentru elevi, oferind premii în cărți pentru câștigătorii concursului. Ne-a făcut mare plăcere să purtăm tricourile desenate chiar de copiii participanți.

29 septembrie 2006 – *Conferință de presă la Iași*

Participarea, în calitate de colaboratori, la activitățile *Centrului de Tineret* din cadrul Grupului Școlar *NICHITA STĂNESCU* nu a trecut neobservată. Este de dorit colaborarea cu alte instituții complementare, pentru a atrage mai mult atenția asupra pericolului traficării copiilor. Rezultatele obținute la finalul implementării proiectului au dat impuls *Centrelor de Tineret* înființate, Organizația *Salvați Copiii* România urmând să patroneze în continuare proiectul.

Alături de celelalte instituții care s-au implicat în derularea acestui proiect, Biblioteca *LIVIU REBREANU* va continua să își ofere serviciile de specialitate membrilor comunității.

Toamnă rebreniană

7 septembrie 2006 – *Liviu Rebreanu – 62*

Comemorarea patronului spiritual al Bibliotecii noastre, în cadrul Muzeului Memorial *LIVIU REBREANU*, a adunat invitați de marcă: Niculae Gheran, istoric literar, moderatorul întâlnirii, Corneliu Lupeș, Șef Secție Muzee Memoriale – Muzeul Național al Literaturii Române – gazdă, scriitorii Barbu Cioculescu, Simona Cioculescu, Ion Crețu, Simona Grația Dima, Ioan Lăcustă, Ionuț Niculescu, Florentin Popescu, Grigore Traian Pop, C. Stănescu, prof. Petre Nicolescu, ing. Neagu Slăvoacă. Alături de noi au fost, ca în multe alte rânduri, colegele de la Biblioteca-Filială *GEORGE COȘBUC*, Cornelia Radu și Monica Dudu, dar și Cristiana Miu de la Radio România Cultural.

3 octombrie 2006 – *George Bacovia – 125*

Organizată de Muzeul Național al Literaturii Române, manifestarea de la Casa memorială a fost dedicată celei de-a 125 aniversări de la nașterea lui George Bacovia, comemorării Agathei Bacovia – 25 de ani de la moarte, precum și celor 40 de ani de la înființarea muzeului. Invitați speciali: Mircea Coloșenco, Ion Crețu, George Genoiu, dar și profesori de la Școala Generală *GEORGE BACOVIA*, bibliotecari de la Biblioteca *LIVIU REBREANU*. Discuțiile au vizat aspecte din viața și opera bacoviană iar actorii Gabriela Bobeș și Ionuț Popescu au recitat din versurile poetului.

Florentina DOBROGEANU-IPSILANTE

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Paşi spre Europa

În ajunul aderării României la Uniunea Europeană, o manifestare dedicată Zilei Naţionale a Germaniei nu putea fi decât binevenită. Ţară central europeană, cu o istorie şi civilizaţie multiseculară, Germania, alături de Franţa, reprezintă unul din pilonii de bază ai arhitecturii europene.

Marţi, 3 octombrie 2006, la Filiala *ION NECULCE*, a avut loc tocmai un astfel de eveniment. Moderat de d-na Eugenia Popescu, evenimentul a captat atenţia invitaţilor, în cea mai mare parte cititori ai acestei filiale, bucurându-se de un real succes.

Sărbătorirea Zilei Naţionale a Germaniei s-a desfăşurat în parteneriat cu Institutul Goethe, Casa Schiller şi Şcoala Generală nr. 200. Ea a fost onorată de prezenţa unor invitaţi speciali precum prof. Elena Trifănescu, prof. Nicolae Chiorcea şi d-na Olga Reis. De asemenea, au fost prezenţi elevi de la Grupul Şcolar *NICHITA STĂNESCU*.

Cu acest prilej, a fost lansat volumul *Titani ai ştiinţei*, de prof. Nicolae Chiorcea. Bine documentată, lucrarea este un preţios instrument de lucru pentru cei interesaţi de personalităţile care au revoluţionat lumea ştiinţei, printre care se regăsesc şi mulţi de origine germană. Au fost amintiţi doi dintre aceştia, Leibniz şi Einstein. De asemenea, d-l prof. Chiorcea remarca faptul că mulţi germani se regăsesc printre laureaţii Premiului Nobel.

În continuarea programului, d-na Olga Reis, bună cunoscătoare a Germaniei, a vorbit despre mentalitatea şi spiritualitatea germane.

În ultima sa parte, manifestarea s-a derulat într-un ritm antrenant, tineresc. Un grup de elevi de la Şcoala Generală nr. 200, îndrumaţi de prof. Elena Trifănescu, au susţinut un scurt moment artistic. Acesta a cuprins o scenetă legată de tradiţionalul Festival al berii (Ocktober Fest), un recital de poezie în limba germană şi un miniconcert de cântece germane. Copiii au fost răsplătiţi cu aplauze dar şi cu mici cadouri oferite de Institutul Goethe.

Cristian RADU

Centrul de Tineret

Zilele Bucureştiului
(22 – 23 septembrie 2006)

Cu ocazia *Zilelor Bucureştiului*, Centrul de Tineret al Bibliotecii Metropolitane Bucureşti, în parteneriat cu Primăria capitalei, a organizat o serie de evenimente în centrul vechi al oraşului, manifestări care s-au bucurat de succes, fiind mediatizate în presa locală.

De amintit în acest sens vernisajul expoziţiei de pictură şi grafică *Peisaje bucureştene* (sub semnăturile: Mirela Hagiu şi Nicolae Blei) la Galeria de artă „Atelier Café" de pe Strada Gabroveni, Cenaclul de Literatură şi Muzică din localul „Asimo Café" de pe Strada Smârdan, precum şi Cenaclul Cultural Studenţesc „Impressio" care a umplut până la refuz subsolul localului „Mes Amis" de pe Strada Lipscani. Cu toată vremea ploioasă, tinerii au participat în număr mare la aceste evenimente organizate în diverse spaţii ale Centrului istoric, fapt care a atras publicul bucureştean în acest perimetru urban cu o bogată tradiţie socio-culturală. Trebuie amintită şi inaugurarea Cafenelei Jurnaliştilor bucureşteni pe terasa „Hanul lui Manuc", eveniment la care a participat şi primarul Capitalei Adriean Videanu, care s-a întreţinut timp de mai bine de o oră cu jurnaliştii prezenţi la manifestare.

Nu au lipsit nici evenimentele din Campania *Kartier* lansată de Centrul de Tineret. Au fost organizate minispectacole de cultură urbană în ritmuri hip-hop şi break dance pe estrada localului „Al-Karam" de pe Lipscani şi în binecunoscutul local studenţesc „Club A". În parteneriat cu Asociaţia Consumatorilor de Media, Centrul de Tineret a transmis ştiri de la faţa locului la RFI (Radio France International).

Horia FRUNZĂ

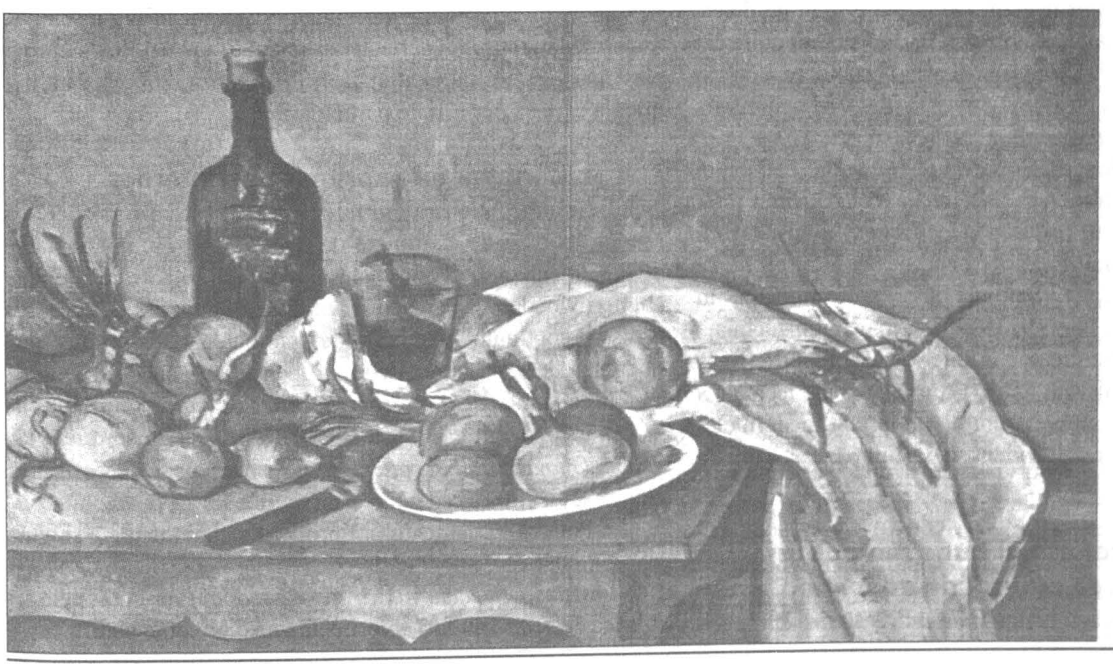

Les oignons roses
(1895 – 1900)

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

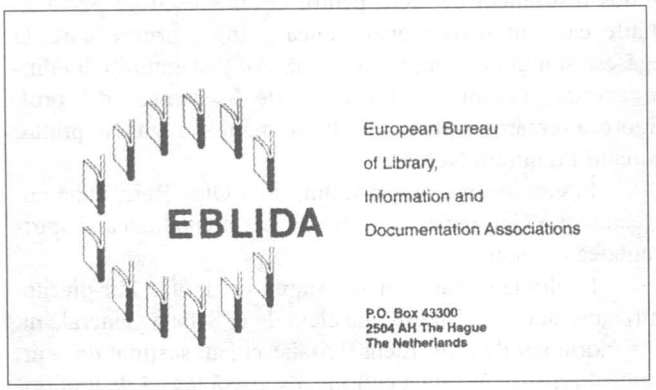

EBLIDA

Orizonturi
Programe
Inițiative

Perspective europene

Inițiativa europeană pentru transparență

Directorul EBLIDA Andrew Cranfield informează despre *Cartea verde* a Comisiei Europene privind *Inițiativa europeană pentru transparență* ca parte a obiectivului strategic de sporire a oportunităților pentru deținătorii de drepturi de a se implica în profilarea politicii UE.

EBLIDA consideră că aceasta va contribui la stabilirea unui câmp de acțiune al celor care fac *lobby*, o implicare în procesul de luare a deciziilor, ceea ce e important pentru biblioteci, arhive și comunitatea informațională.

Comisia apreciază *lobby*-ul ca parte a procesului democratic și de constituire a unui cadru pentru dezvoltarea relațiilor UE cu lobbiștii. În acest context EBLIDA, cu cei 150 membri ai săi, înseamnă și o largă participare a asociațiilor naționale ale bibliotecilor.

Cartea verde mai propune un sistem voluntar de înregistrare pe *web* pentru toate grupurile interesate în schimbul avertizării în consultarea unor subiecte anume. Aplicanții vor trebui să accepte un *cod de conduită* și astfel toate manifestările lobbiștilor vor deveni mai transparente pentru marele public.

Având atâtea fațete, *lobby*-ul nu e totdeauna perceput pozitiv din punct de vedere legal – mai ales atunci când se pune problema luării unor decizii. De aceea e greu de determinat sfera sa de activitate, atât pentru Parlament și public cât și pentru lobbiștii înșiși. Dar, prin această deschidere, „cu cât se vor implica mai mult cu atât vor avea răspunderi mai mari", cum se constată în *Cartea verde*.

În altă ordine de idei, Congresul Mondial al Federației Internaționale a Asociațiilor de Biblioteci (IFLA), ținut între 20 și 24 august la Seul, privitor la *copyright*, a suscitat un interes deosebit. Din nou lucrurile pendulează între *protecție* și *excepție și limitări*, cu tendință spre protecționism; în Coreea, ca și în multe alte țări, lumea e mai puțin înclinată să-și dezvolte un mediu creator în interior cât să participe la corporații multinaționale din SUA. Proprietatea intelectuală a devenit un factor economic extrem de important încât înțelegerile bilaterale tind în mod evident să precumpănească în fața celor multinaționale.

Inventarul celor mai bune metode pentru legarea culturii de educație

Comisia Europeană a ales *Pôle universitaire européen de Lorraine* ca să întocmească un studiu privitor la această problemă. Studiul privește pe cei 25 de membri ai UE, inclusiv România și Bulgaria, și urmărește să ofere o imagine a demersurilor naționale și a celor europene în cele mai diferite forme de exprimare: interpretare și arte vizuale, muzică, lectură și cărți, patrimoniu cultural. Noțiunile de *cultură*, *educație*, *instruire* și *tineret* au fost mai bine definite ca exemplu pentru acțiuni constructive, ceea ce a permis o serie de recomandări către Comisie privitoare la posibile acțiuni în cooperare. Raportul, în limba franceză (în rezumat în franceză și engleză), cum și un *Compendiu* cu inițiative și programe naționale se găsesc pe *website*-ul http://ec.europa.eu/culture /eac/sources info/studies/educult en.html

Apel pentru idei de promovare a dialogului intercultural în Europa

Comisia Europeană a adresat un *Apel pentru idei* societății civile și tuturor celor interesați în promovarea dialogului intercultural în Europa. Aceasta va ajuta Comisia să stabilească limite directoare ale viitoarelor apeluri de propuneri ce vor fi publicate în 2007, în cadrul *Anului pentru dialog intercultural*. Dezvoltarea competențelor interculturale și promovarea dialogului intercultural sunt fundamentabile. 2008 trebuie să fie anul fiecărui cetățean. Succesul lui va însemna asamblarea ideilor, experienței și imaginii cetățenilor a căror participare este total încurajată. 13 octombrie 2006 e data limită la care se pot trimite participările.

Libertatea de exprimare pe Internet

Sesiunea plenară din iulie s-a încheiat cu o dezbatere asupra libertății de exprimare pe Internet. Rezoluția adoptată de Parlament, cu 65 voturi pentru, nici unul împotrivă și două abțineri, condamnă restricțiile impuse de guverne în ceea ce privește conținutul paginilor de Internet care contravin cu libertatea de exprimare și cheamă pentru un *cod de conduită al UE* de limitare a afacerilor occidentale care contribuie la cenzurarea paginilor în țările totalitare. Rezoluția se referă la *Yahoo*, *Google* și *Microsoft*, care au fost convinse de guvernul chinez să faciliteze cenzurarea serviciilor lor pe piața chineză.

Potrivit Parlamentului European, echipamentele și tehnologia puse la dispoziție de companiile occidentale ca *CISCO Systems*, *Telecom Italia* și *Wanadoo* (varianta pentru *France Telecom*) au fost folosite de unele guverne pentru cen-

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

zurarea *web*-ului. Comisia încurajează companiile implicate să lucreze după un *cod de conduită* în strânsă colaborare cu ONG-uri. Miniștrii Parlamentului au salutat introducerea în legislația UE, în februarie trecut, a proiectului *Global Online Freedom Act*, menit să reglementeze activitățile pe Internet când se operează în țări totalitare.

Lărgirea UE
Pe agendă: Aspirațiile României și Bulgariei de intrare în UE

Aspirațiile României și Bulgariei de intrare în UE devin cruciale în următoarele luni. La sfârșitul lunii septembrie Comisia va da publicității raportul în ceea ce privește eforturile acestora în direcția reformei justiției și a luptei anticorupție. În iunie Parlamentul European a dat o rezoluție ca membrii UE să le susțină procesul de reformă continuă. Un raport favorabil al miniștrilor și Parlamentului va însemna că ambele țări intră în UE la 1 ianuarie 2007, cum s-a stabilit. Dacă acest lucru se va întâmpla, 35 deputați români și 18 bulgari vor lua loc în Parlamentul European, reprezentând 29,6 milioane cetățeni.

Progresele Turciei în ceea ce privește intrarea în UE vor fi discutate în sesiunea plenară din septembrie.

(Din buletinul EBLIDA „Hot News",
iulie – august 2006)

Biblioteca Alexandrina sau Pasărea Phoenix

La circa 14 secole de la prezumtiva moarte violentă, prin cremațiune, a ce mai rămăsese viabil din cea mai impresionantă instituție culturală a antichității, simbolul etern al bibliocidului, Biblioteca din Alexandria a renăscut în urma unei ample colaborări dintre guvernul egiptean, UNESCO și alte organisme internaționale. Ridicarea actualului edificiu a început în anul 1993, iar inaugurarea lui, în prezența unui mare număr de personalități politice și culturale, a avut loc la 16 octombrie 2002. Acesta este, *grosso modo*, subiectul cărții *Noua bibliotecă de la Alexandria*, apărută în limba franceză în anul 2003 și publicată în anul 2006 și în România de Institutul Cultural Român, în traducerea lui Ion Crețu.

Lucrarea este o culegere de eseuri tematice care, „sudate" de Fabrice Pataut, filosof și traducător francez, conturează o minimă monografie sentimentală a acestui „simbol al păcii și al dialogului dintre culturi" care se vrea a fi *Biblioteca Alexandrina*. Câteva intervenții sunt regresii temporale, susținute de surse documentare antice, care redesenează imaginea complexului muzeu-școală-bibliotecă edificat între anii 295 – 290 î.Hr. la inițiativa succesorului lui Alexandru cel Mare, Ptolemeus I Soter. Organizarea fondului documentar avea să-i revină lui Demetrios Phalereus, intelectual familiarizat cu realizările școlii și bibliotecii peripateticienilor din Atena și care, pentru început, a transferat la Alexandria „Lyceum"-ul lui Aristotel care conținea valoroasa bibliotecă a renumitului filosof. În aproape cinci decenii întreprinderea ptolemeică devenise una din cele mai mari instituții educaționale și de cultură și cea mai mare bibliotecă a antichității, cu autoritate îndeosebi în domeniile științelor filologice și matematice și cu cea mai mare colecție a vremii, de circa 700.000 de volume. Pentru a aduna „cărțile tuturor popoarelor lumii – se spune în așa-zisa Scrisoare a lui Aristeas – regele Ptolemeu a scris tuturor suveranilor și guvernanților de pe pământ, rugându-i să-i trimită tot felul de cărți de tot felul de autori: poeți și prozatori, retoricieni și sofiști, doctori și prezicători, istorici și toți ceilalți. Orice carte sosea în portul Alexandria trebuia reținută și copiată, contra promisiunii că originalele vor fi înapoiate (deși, foarte adesea, manuscrisul înapoiat era copia). Din cauza acestei măsuri, cărțile adunate în felul acesta au fost numite «Colecția corăbiilor»". Condițiile excelente de studiu și creație, oferite de regii din dinastia ptolemeică, au generat un adevărat *brain-drain* din toată lumea mediterană către acest centru de iradiere a înțelepciunii, începând cu poetul Callimachus din Cyrene (310 – 235 î.Hr.), bibliotecar șef, alcătuitor al primului catalog sistematic, și continuând cu filosofii Philo și Plotinus, geografii Strabon și Ptolemeu, geometrul Euclid, fizicianul Arhimede, astronomul Eratostene, medicul Galen ș.a. Dispariția acestui strălucit centru de eclectism și erudiție începe în anul 47 î.Hr. când Cezar, aflat în luptă cu Ptolemeu al VIII-lea, a dat foc flotei rivalului său, incendiul extinzându-se și asupra Museionului, care deținea cea mai mare colecție de papirusuri. Pierderea este parțial compensată de cele 200.000 de volume ale bibliotecii din Pergam dăruite reginei Cleopatra a VII-a de către Antonius. Însă, adevărata lovitură se pare că a fost dată de creștinii conduși de episcopul Teofil care, în anul 391 d.Hr., aplicând edictul lui Teodosius de interzicere a cultelor păgâne, distrug Templul lui Serapis. Legenda spune că reminiscențe ale bibliotecii au supraviețuit până în anul 641, când Amrou ben al-As, cuceritorul arab al Egiptului, a dat foc papirusurilor, folosindu-le drept combustibil în sobele băilor de la Alexandria. Împotriva acestei ipoteze vine reacția lui Mostapha el-Abdadi, care invocă interdicția islamică de a distruge cărți, fiindcă acestea ar putea închide în ele numele lui Dumnezeu, precum și dragostea arabilor pentru cărți. „Prin ei – spune Mostapha – s-au salvat chiar un mare număr de autori greci. Este suficient să constatăm întrebuințarea intensivă a lui Aristotel în operele lui

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Avicena şi Averroes. Este, prin urmare, absurd să se atribuie această distrugere lui Amrou şi, oricum, această tradiţie este suspectă, fiindcă se datorează unui creştin". Mărturiile arheologice sunt firave, reducându-se la câteva statui de filosofi sau oratori din secolul al II-lea d.Hr. descoperite în săpăturile făcute la Alexandria, care nu ajută nici măcar la stabilirea cu precizie a locului pe care a fost construit acest monument destinat să perpetueze memoria cognitivă a antichităţii. De aceea, amplasamentul noii construcţii este aleatoriu, determinat de raţiuni sentimental-ambientale. Cea mai mare parte dintre eseuri este dedicată noului edificiu a cărui construcţie a fost decisă în anii '80 ai secolului trecut, graţie unui proiect internaţional iniţiat de UNESCO şi Egipt, fiind astfel prima instituţie de acest gen ridicată cu sprijin internaţional. La concursul internaţional de arhitectură, din anul 1989, au participat 580 de arhitecţi din toată lumea. Juriul, reprezentat de nume celebre ale UIA (Uniunea Internaţională a Arhitecţilor), a optat pentru proiectul a cinci tineri norvegieni membri ai grupului Snohetta cu sediul la Oslo. Rodul imaginaţiei celor cinci arhitecţi este o întruchipare arhitectonică futuristă, dar fondată pe dimensiunile culturale şi mitologice ale prestigioasei instituţii antice.

Geometric, edificiul este un trunchi de cilindru înfipt parţial în pământ, secţionându-i diferitele straturi şi expunând astfel niveluri de istorie de la 12 m în subsol până la 33 m deasupra solului. Este înconjurat parţial de apă, de aceea, văzut de sus, pare expresia simbolică a soarelui (glorificat de vechii egipteni sub numele zeului Ra) ieşind din apa mării pentru a lumina metaforic Alexandria, Egiptul şi întreaga lume. Pe zidul sudic, în granitul cenuşiu de Assuan, s-au gravat semne reprezentând 200 de alfabete din întreaga lume. Străjă întregului ansamblu îi stau busturile lui Alexandru cel Mare, Socrate şi Xenofon. Interiorul grandioasei construcţii este „un mariaj fericit dintre estetic şi funcţional". Sub acoperişul transparent, susţinut de 60 de coloane, se află o uriaşă sală de lectură cu 2.000 de locuri repartizate pe 7 platouri tip terase etajate legate între ele prin scări şi 17 ascensoare. Această structură în trepte restaurează simbolic o linearitate a parcursului cunoaşterii, de la primul nivel subteran, care reprezintă „rădăcinile cunoaşterii", până la cel de-al şaptelea, suprateran, aflat direct sub acoperiş, şi părând a atinge cerul. Este etajul ocupat de computere de unde „se comunică cu întregul univers". Fiecărui nivel îi corespund săli speciale de lectură şi creaţie pentru savanţi şi cercetători şi depozite (cele mai mari sunt la etajele inferioare şi sunt dotate cu tehnologie de climatizare pentru a crea condiţii optime de conservare). În dreapta coloanei vertebrale a clădirii, ascunse în arhitectură, se află „serviciile invizibile" ale bibliotecii (catalogare-indexare, legătorie, ateliere de restaurare, serviciul informatic şi „regia audiovizuală").

Spaţiului destinat lecturii publice i se adaugă un planetariu cu 99 de locuri, o sală de conferinţe cu 3.200 de locuri, o bibliotecă pentru tineret şi una pentru nevăzători şi ambliopi şi muzeele caligrafiei, manuscriselor şi arheologiei. În limbajul sec al cifrelor, întregul ansamblu infodocumentar se întinde pe o suprafaţă de 8,5 ha, din care: suprafaţa serviciilor publice – 36.770 mp (suprafaţa zonei de lectură – 20.205 mp); suprafaţa ariilor culturale – 4.212 mp; suprafaţa serviciilor interne – 10.860 mp; suprafaţa Şcolii Internaţionale de Ştiinţă şi Informatică – 3.500 mp; suprafaţa Centrului de Congrese şi alte servicii – 30.840 mp.

În aceste condiţii, biblioteca este aptă să primească 8.000.000 de unităţi biblioteconomice, din care: 4.000 de periodice, 50.000 de documente multimedia, 50.000 de manuscrise şi peste 50.000 de hărţi şi planuri. Din punct de vedere al fondului documentar final, *Alexandrina* este modestă, dacă o comparăm, de pildă, cu Biblioteca Congresului SUA (130.000.000 documente), dar, în perspectivă, se mizează pe conexiuni Internet cu posibilităţi de acces la alte biblioteci ale lumii, transformându-se astfel într-un spaţiu cognitiv şi centru internaţional de dialog şi dezbateri. De asemenea, se speră că această izbândă a minţii umane a secolului XX să devină cât mai repede o sursă de democraţie şi un izvor al libertăţii de expresie şi creaţie într-un vast areal impregnat de cutume, de fundamentalism religios şi de „cenzură de climat".

Acesta este şi dezideratul actualului director general, Ismail Serageldin, care opinează că „Biblioteca trebuie să fie fereastra lumii spre Egipt, dar, în egală măsură, şi fereastra Egiptului spre Mediterana şi restul lumii. Ea promite să devină un centru de avangardă pentru stăpânirea revoluţiei digitale, ca şi un loc care favorizează dezbaterile şi achiziţia de cunoştinţe, un pivot pentru dialogul între culturi şi civilizaţii. În sfârşit, şi mai presus de toate, *Biblioteca Alexandrina* trebuie să devină un centru viu de efervescenţă intelectuală. Este esenţial ca ea să servească drept loc de întâlnire între nord şi sud, între Orient şi Occident, ca ea să încurajeze dialogul dintre civilizaţii, mai degrabă, decât şocul dintre culturi".

Noua structură infodocumentară, tezaur de erudiţie şi model de toleranţă şi multiculturalism, se înscrie în circuitul valorilor spiritualităţii mondiale, iar culegerea coordonată de Fabrice Pataut, element bibliografic signifiant din istoria universală a bibliotecilor, se recomandă tuturor specialiştilor dăruiţi acestei nobile profesii.

Liviu BUTUC

***Tulipes et pommes* (1890 – 1894)**

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Scurtă istorie a mijloacelor de comunicare din România

- VI -

Liviu BUTUC

6. Presa scrisă între anii 1859 – 2000

6.5. Presa scrisă postdecembristă

Criza de sistem a comunismului, rezultantă a incapacității acestuia de a face față concurenței pluriforme cu capitalismul occidental și urmare a resurselor precare de retehnologizare și modernizare a structurilor economice, încătușate de decizii politice, se va finaliza cu inițierea fenomenului de colapsare. Procesul este facilitat și de incompatibilitatea dictaturilor comuniste, tot mai dure și mai impopulare, cu tendințele liberale mondiale și cu dezideratele de libertate și de consumerism ale cetățenilor. Deconstrucția comunismului începe în țările socialiste europene cu asentimentul Kremlinului gorbaciovist (Gorbaciov fiind el însuși adeptul unei reformări sumare și nu de esență a comunismului) prin așa-zise *„revoluții de catifea"*. Demontarea pașnică a angrenajului comunist nu este posibilă, însă, și în România, unde dictatura bicefală refuză cu obstinare reformarea regimului, invocând susținerea acestuia de către mase tocmai în momentul în care poporul român ajunsese la paroxismul lehamitei și al clocotirii revoltei sub capacul opresiv. În aceste condiții externe favorizante și sub girul nonintervenției represive din afară se declanșează, în decembrie 1989, revolta populară de la Timișoara, camuflaj al unei lovituri de stat, care va câștiga rapid adeziunea maselor entuziasmate și euforizate de fuga dușmanului comun, cuplul Ceaușescu. Pentru prima dată în lume, o revoltă de proporții de mase se transferă în media, devenind un spectacol în direct preluat de numeroase posturi de televiziune din lume. Scenariul ad-hoc este bine regizat, din el nelipsind mișcări de mase, manevre de trupe, „teroriști" și lupte de gherilă urbană, un proces pripit, al cărui verdict este condamnarea la moarte a soților Ceaușescu și, din nefericire, victime care vor inaugura un nou cimitir pe harta Bucureștilor, Cimitirul Eroilor. Puterea provizorie, în frunte cu relegatul lui Ceaușescu, Ion Iliescu, activist marxizant cu deschidere către un comunism cu față umană, își confirmă, printr-o platformă program, aderența la un regim democratic, pluripartinic, cu înscrierea într-o nouă Constituție a principalelor drepturi și libertăți ale omului și respectarea acestora. Prima consecință a acestui program este revitalizarea partidelor istorice (PNȚ, PNL și PSD, ramura Titel Petrescu) și oficializarea unei puzderii de alte organizații, ajungându-se, în 1994, la nu mai puțin de 150 de partide și 13 formațiuni ale etniilor, cele mai multe nestructurate pe un suport ideologic-doctrinar. PCR este interzis, sub presiunea străzii, la 12 ianuarie 1990, printr-un decret al Consiliului Național al Frontului Salvării Naționale, care va fi anulat câteva zile mai târziu. Decizia FSN de transformare în partid, cu participarea la alegerile din 20 mai 1990, alături de alte 70 de formațiuni, provoacă nemulțumiri în rândul partidelor tradiționale, adepte ale restaurării regimului politic interbelic. Patima politică pune stăpânire pe stradă, se redeșteaptă ura interpartinică și anticomunismul visceral transformă Piața Universității într-o *„zonă lipsită de neocomunism"*, provocând puterea provizorie la reacții verbale, iar după câștigarea alegerilor din *„duminica orbului"*, și la represiuni violente din partea organelor de ordine complementate cu brutalitatea primitivă a detașamentelor minerești. Începutul democratizării țării este tulbure, cu răbufniri etnice, terorism sindical, mișcări sociale revendicative sau de reacție la decizii politice suspecte de ambiguitate, paseism cu rezistență la schimbare, invocarea stradală a statului asistențial etc. Încet-încet, tranziția românească se îndreaptă către restaurarea democrației burgheze, dar în absența industriașilor și bancherilor, a marilor latifundiari și a monarhiei, chiar dacă ex-monarhul Mihai I mai are o subțire grupare de adepți. Noua Constituție și actele normative care au urmat-o au pus bazele unor mutații structurale profunde și ireversibile în viața social-economică românească, cu reinstaurarea capitalismului și a democrației de drept. *„Burghezia proletariatului"* – anticipată cândva de Lenin – securitatea și speculanții pieței subterane din regimul ceaușist formează pătura îmbogățiților peste noapte care acaparează, prin specularea vidului legislativ, prin corupție și inginerii financiare, pârghiile economice ale noului stat. Procesul de polarizare socială se desfășoară în ritm vertiginos. Proprietatea funciară individuală este reconstituită și se trece la retrocedări masive. În 1996 are loc prima alternanță la guvernare, care consacră victoria democrației parlamentare, cu preluarea puterii de către Convenția Democrată, conglomerat de partide istorice și anticomuniste, care va încerca accelerarea procesului de reforme, proces ratat prin certuri intestine și instabilitate guvernamentală. Cam acesta este cadrul istoric sumar pe fondul căruia se va derula și o adevărată revoluție a presei scrise românești și, în general, a întregului complex mediatic. Telerevoluția anunță și demontarea vechiului, anchilozatului și docilului sistem de comunicare mediatică și dezvoltarea acestuia pe coordonate moderne, diversificare ca statut, configurație și formă de proprietate, policentrism, liberalizare economică și crearea unei piețe informaționale concurențiale. Noua Constituție a Republicii România, modificată și completată prin *Legea de revizuire nr. 429/2003*, consacră la art. 30: libertatea de exprimare prin orice mijloace, interzicerea cenzurii, libertatea presei etc., iar la art. 31: dreptul persoanei la informație de interes public, obligația autorităților de a asigura informația corectă și autonomia serviciilor de radio și televiziune etc. Sub imboldul Platformei program și ulterior a noii Constituții se declanșează proliferarea componentelor mass media, cu deosebire a presei scrise, multiplicare ce poate fi asemănată prin amploare cu un show pirotehnic cu petarde și artificii. Motivația acestei prolificități este de ordin subiectiv și obiectiv: descătușarea de energii latente, de inițiative ocultate, de propensiuni creatoare refulate, de orgolii cenzurate, apoi dorința imperioasă de schimbare, opulența evenimențială, apetitul resuscitat pentru opinie și atitudine polemică, defularea nădufului antitotalitar sugrumat de cenzură și de aparatul opresiv comunist, imboldul

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

EDIȚIA DE BUCUREȘTI
Evenimentul zilei

Gândul
Nimeni nu gândește pentru tine!

spre spovedanie publică, patima mărturisirii adevărurilor şi nedreptăților îndurate în istoria anterioară, atacarea unor teme, subiecte şi domenii până atunci strict interzise, exploatarea setei de lectură a cetățenilor, a freneziei consumeriste care impunea o ofertă pe măsură. În perioada imediat următoare evenimentelor decembriste se deschide seria unor mutații cantitative şi calitative fără precedent în media românești, schimbări care vor prefigura așa-zisa mediamorfoză. Aceasta este vizibilă mai întâi în presa scrisă, care trece de la jurnalismul de partid şi de stat la cel privat, de la gazetăria obedientă la cea de opoziție ori de opinie şi atitudine polemică, *„de la jurnalismul valet la jurnalismul contestatar"* (Marian Petcu), de la noninformație şi comunicare epidermică la explozie informațională şi comunicare pluriformă, de la centralismul de supraveghere şi îndrumare ideologice la policentrism şi independență redacțională, de la monofonie şi monotonie la polifonie şi chiar zgomot etc. Simultan cu aceste schimbări au loc alte procese ca: decomunizarea culturii şi a comunicării sociale, reconstrucția spațiului comunicațional şi a pieței mediatice, precum şi a pluralismului informațional şi de opinie, transformarea presei scrise în universitate a democrației, restaurarea credibilității presei, dar şi utilizarea acesteia în scopul meschin al manipulării partinice, retehnologizarea redactării şi multiplicării, dezvoltarea fără precedent a tehnologiilor de informare şi comunicare. Cercetările efectuate de sociologi, istorici ori specialiști în media decelează mai multe etape postcomuniste parcurse de presa românească:

1. *„perioada euforică, iruperea din decembrie 1989 (cu un foarte scurt consens național)"*;

2. *„perioada disforică (1991 – 1992)"*;

3. *„consumul critic, selectiv al media, însoțit de fidelizarea publicului între anii 1992 – 1997"*[256].

sau:

1. *„destructurarea instituțiilor totalitare comuniste şi euforia libertății, în special a celei de expresie, când mijloacele de comunicare în masă au fost principalii actori ai spațiului public"*;

2. *„agravarea conflictului dintre noua putere (percepută mai ales ca un substitut funcțional al vechilor structuri), când media devin cutia de rezonanță a unui adevărat război politic şi psihologic între tendințele care se confruntă în lupta pentru controlul tranziției post-totalitare"*;

3. *„apariția premiselor articulării democratice a spațiului public, context în care mijloacele de comunicare se conduc, de o manieră lentă şi ezitantă, spre logica informării"*[257].

În cadrul acestor etape mari se disting procese, tendințe, practici relaționale, modificări de fond şi formă care configurează fizionomia şi dinamica presei scrise contemporane. Dintre acestea exemplificăm:

1. criza de jurnaliști evidentă imediat evenimentelor decembriste, rezolvată prin absorbția de profesioniști din afara domeniului, de la scriitori până la absolvenți de Politehnică fără cunoaşterea abecedarului jurnalistic;

2. *„racordul istoric, reluarea editării unor publicații istorice"*, cu exemple ca: „Dreptatea" (oficios PNȚ, fondat în 1928, reapărut 1990), „Viitorul" (PNL, fondat 1861, reluat 1990), „Moldova" (Bacău, fondat 1895, reluat 1990), „Asachi" (Piatra Neamț, fondat 1881, reapărut 1992), „Universul" (fondat 1878, reluat 1990), „Noua Revistă Română" (fondat 1900, reluat 1996) etc. Se estimează cam la 20% ponderea titlurilor a căror apariție a fost reluată, la nivelul întregii țări;

3. apariția presei partinice, fiecare formațiune politică încercând să aibă un oficios („Dreptatea" – PNȚ-CD, „Viitorul" – PNL, „Dimineața" – FSN, „Fapta" – PDM, „Țara" – PDAR, „Azi" – dizidența Roman), dar din cauza concurenței presei independente, a precarității financiare şi a partizanatului excesiv acestea eşuează, atenția politicienilor îndreptându-se către televiziune ca mijlocul cel mai eficient de manipulare electorală;

4. *„fenomenul volatilității"*, al multiplicării şi reconvertirii publicațiilor existente prin falimente, dispariții, reapariții, afilieri etc., o mobilitate exacerbată a titlurilor, greu de cuantificat, şi o fluctuație a tirajelor dificil de identificat. *„Pe cât de lesne se înființează publicații, se alcătuiesc redacții, pe atât de uşor se desființează publicații şi se destramă redacții (...). Anii 1990 – 1991 au fost cei ai suirii pe bolta succesului a unor publicații trecute astăzi în uitare. Alături de* Expres, Expres Magazin, Zigzag Magazin *au pornit, au strălucit şi au dispărut titluri precum:* Timişoara, Evenimentul, NU, Europa, Ordinea, Renaşterea bănățeană, Baricada, Românul, Țara, Democrația *etc."*[258] Procesul de aşezare, de stabilizare şi de captare a unui lectorat stabil a trecut şi printr-o fază de recesiune stimulată şi de cauze politico-economice de moment, între anii 1992 – 1995. Astfel, în 1993, numărul de titluri scade la 1.087, față de 1.205 în 1992, iar în 1994 se ajunge la 967 de titluri, anul cu cele mai puține titluri din intervalul 1990 – 2000;

5. multiplele transformări în spațiul graficii, formatului, orientării, conținutului şi, mai ales, colectivului redacțional. *„Toate publicațiile au suferit transformări mai mult sau mai puțin majore: a. de grafică şi format (*Jurnalul Național – *2 transformări,* Cotidianul – *2 transformări,* Adevărul – *3 transformări,* Evenimentul Zilei – *3 transformări,* Curierul național – *2 transformări,* Libertatea – *3 transformări); b. de conținut (*Libertatea, Jurnalul Național, Evenimentul Zilei, Cotidianul*); c. de patronat (toate publicațiile)"*;[259]

6. mutații în stilul gazetăresc, apariția genului *„people"*, cu debutul tabloidului, care promovează faptul divers, scandalosul, *„deplasarea gustului public spre zona spectacular-agresivă"*, a senzaționalului de genul *„o găină care a născut pui vii"*, celebru în acest sens rămânând cotidianul „Evenimentul zilei" fondat de Ion Cristoiu, în 1992;

7. reapar vechi specii jurnalistice, aproape uitate din cauza interdicției comuniste: polemica, interviul, caricatura politică, pamfletul, *„stilul publicistic s-a colorat brusc. Invectiva, cuvântul frust şi fotografia rău-voitoare au cucerit*

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

repede noua presă" (Sultana Craia); trecerea de la societatea monologală la cea dialogală s-a realizat şi printr-o diversificare a formelor de expresie, de la cele intelectuale-elitare până la cele vulgar-scabroase, de la lexicul autohton până la cel de import (cu precădere anglicisme); dezinhibarea lingvistică a introdus în publicistică lexicul marginalizat de dicționare, argoul de mahala, retorica scandalului, discursul nuanțat şi condimentat cu aluzii din zona eroticului etc.;

8. diminuarea la maximum a dependenței de bugetul de stat, care practică repartizarea discreționară a subvențiilor după criterii exclusive de obedienţă şi bune servicii, şi atenuarea difuzării haotice şi selective prin crearea organizațiilor particulare de diseminare a presei în teritoriu;

9. dezvoltarea fără precedent a surselor de informare, de la agenții de presă interne şi internaționale până la Internet, sateliți, video-telefoane, corespondenți speciali; creşterea vitezei de circulație a informației şi mesajelor, accelerarea dinamicii până la instantaneitate şi ubicuitate;

10. afirmarea publicității ca sursă principală de sustenabilitate economică a mass media;

11. expansiunea presei regionale şi locale şi crearea unei hărți mediatice cu puține pete albe;

12. marginalizarea presei culturale, restrânsă la o audiență elitară subțire şi cu tiraje pe măsură;

13. practicarea unei grafici de excepție, expresivă şi policromă care captează privirea şi interesul lectoratului. Este demn de exemplificat în acest sens „Cotidianul" – primul ziar cu aspect occidental, fondat la 10 mai 1991 de Ion Rațiu, unul din instructorii echipei ziarului fiind Brian Jones, redactor la „The Guardian" din Londra;

14. industrializarea mass media, mai ales după 1997, când pătrund pe piața presei scrise şi audio-vizuale trusturi multinaționale şi multimediatice şi se produce concentrarea prin fuziuni, absorbții, asocieri între editori, editări sub licență etc. Exemplele sunt numeroase: *Ringier* preia ziarul „Libertatea", creează ziarul „Capital" şi achiziționează apoi revista „Lumea femeilor", iar după 1998, editează „Ziarul de Cluj", „TV-mania", „Succes", „Unica", „Gazeta Sporturilor"; *Nord-Est Group* (Iaşi) şi „Curentul" (Bucureşti) plus *Bertelsman* (Germania) formează grupul *Expres*; *Intact* cumulează „Jurnalul Național" plus 27 de ediții județene, *TV Antena 1*, *Radio Romantic* şi periodice specializate („Jurnal SF", „Jurnalul de duminică" etc.); *Media Pro* în parteneriat cu grupul *Central European Media Enterprises*, cu capital nord-american şi canadian, coordonează postul *PRO TV*, editarea de cărți, reviste, producție de filme (prin achiziționarea studiourilor cinematografice Buftea), agenția de ştiri *Mediafax*, revista „Playboy"; *Intergip Ltd.* („Meridian", „Dracula" etc.); *LBN Invest International* (revistele „Paranormal", „Luați o pauză", „Povestea mea", „Povești adevărate"); *Romanian Publishing* – editor al revistelor „Estetica", „Avantaje", „Elle" etc.;

15. marketizarea mijloacelor de comunicare, având drept consecință sondarea şi direcționarea opțiunilor pentru publicațiile de nişă, cu țintă restrânsă (feministe, sportive, ecologice, erotice, geografice, utilitare, aspiraționale, de hobby, de show-biz etc.);

16. creşterea spectaculoasă a numărului de titluri şi diversificarea taxinomiei, de la 495 de titluri în 1989 la 1.464 în 1990. Între anii 1990 – 1998 media titlurilor este de 1.374,7, adică de 6,13 titluri la 100.000 de locuitori. Tipologia eclectică, mozaicată este sincronă cu cea a oricărui stat democratic occidental;

17. sporirea rolului media în societate, presa scrisă, alături de televiziuni, devenind important vector de informație şi de influențare a maselor, principal agent de manipulare a gusturilor, preferințelor şi opțiunilor, cu deosebire politice, în campaniile electorale;

18. translarea, transferul tot mai multor publicații scrise în domeniul virtual, pe web-Internet, fenomen care nu reproduce numai o modă, ci glisează către tendințele mondiale în domeniu. Grație autostrăzilor informatice presa scrisă se poate prezenta astăzi în ediții electronice, consultabile online, sau versiuni multimedia. Acestea permit documentului scris *„reducerea distanței temporale în raport cu mediile audio-vizuale şi dau editării şi difuzării presei scrise configurație de perspectivă. În acest context presa scrisă poate deveni doar o componentă, printre altele, a unei economii generale a comunicării*";[260]

19. alături de celelalte componente ale mass media moderne (radio, televiziune, cinematografie, Internet) presa scrisă contribuie la definirea şi realizarea practică a conceptului de Societate Informațională sau a Cunoaşterii, concept abilitat şi de Comunitatea Europeană;

20. reconfigurarea şi ascensiunea învățământului jurnalistic sub toate formele, profesionalizarea presei scrise.

În privința cadrului legislativ în care îşi desfăşoară activitatea presa scrisă românească trebuie specificat că încă din zilele imediat postdecembriste s-au abrogat actele normative care o restricționau, ea manifestându-se în regim de liberă inițiativă şi transparență, cu respectul, mai mult sau mai puțin, al regulilor deontologice. În acest sens, în 1990, Societatea Ziariştilor Români a adoptat *Carta Libertății Presei*. Încercările guvernelor care s-au succedat la putere de a impune o lege a presei s-au soldat cu eşec, opinia generală fiind aceea că intervenția statului în activitatea jurnalistică este inoportună, ceea ce nu s-a întâmplat în cazurile radioului şi televiziunii unde, în anul 1992, s-a votat *Legea Audiovizualului*, iar în 1994, *Legea radioului şi televiziunii*. Analiza statistică dece-

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

nală (1990 – 1998) relevă o creștere constantă a numărului de titluri, cu excepția perioadei recesive 1992 – 1994. Astfel, la sfârșitul anului 1990 se editau 1.464 de titluri (6,2/100.000 loc.), din care 65 cotidiane și 1.379 alte periodicități, iar dintre acestea 103 în limbile minorităților. La mijlocul perioadei (1995) se constată revirimentul cantitativ, numărul de titluri ajungând la 1.132, din care 73 de cotidiane, 1.059 alte periodicități și 195 în limbile etniilor. În anul 2000, numărul de titluri depășește cifra de 1.995[261]. Tipologic, se constată o mare diversitate. Astfel, între anii 1989 – 1999 au apărut 532 de titluri de informare generală, cotidiane și săptămânale (locul 2 după cele științifice), din care 75,3% locale și 24,7% editate în București; presa științifică s-a situat pe primul loc cu 550 de titluri, locurile 3 și 4 fiind ocupate de presa de divertisment (522 titluri) și respectiv culturală (514 titluri). Dintre publicațiile generaliste cu difuzare națională, care au o ținută serioasă și cu un lectorat captiv, reținem: „Adevărul", „România liberă", „Libertatea", „Azi", „Cotidianul", „Curierul Național", „Dimineața", „Evenimentul zilei", „Cronica română", „Jurnalul Național", „Ziua", „Curentul", „Ultima oră", „Gândul" etc. Ca tiraje și număr de cititori pe primele locuri se situează „Jurnalul național", „Libertatea", „Adevărul", „România liberă", „Evenimentul zilei" etc. Dintre cotidianele exemplificate mai sus, o figură deosebită în peisajul publicistic a făcut „Evenimentul zilei", apărut în 1992 sub conducerea marelui făcător de jurnale, Ion Cristoiu. A fost *„cea mai spectaculoasă aventură a presei"* după 1989, ilustrând pentru prima dată la noi presa de masă de tip spectacular/populist sau a celor *„patru S: sex, scandal, scabros, spectaculos"*. Experimentul a prins și a ridicat tirajul jurnalului de la 30.000 exemplare în 1992, la 600.000 – 800.000 exemplare în 1993. Presa tip Magazin s-a editat, în deceniul 1989 – 1999, în 317 publicații, din care numai 96 au avut în titlu sau subtitlu acest termen de definire, mai cunoscute fiind „Magazin" și „Magazin istoric". Sub genericul de presă politică au apărut, în perioada menționată, 312 titluri, din care 107 cu difuzare națională și 205 cu difuzare locală, dependente de 54 de formațiuni politice, cele mai multe aparținând FSN (PSD) – în jur de 50 de titluri. În 1998 mai erau editate doar 16 titluri de oficioase, având „funcții de legitimare și de armă de luptă politică"[262]. Multe dintre acestea au dispărut de pe piața mediatică, confruntarea interpartinică mutându-se în spațiul catodicului (este exemplul ziarelor „Dreptatea", „Liberalul", „Viitorul românesc"). Au mai apărut de-a lungul timpului periodice anticomuniste („Comunismul la zid" – Cluj, „Adio, tovarăși" – Timișoara), monarhiste („Coroana de oțel" – Arad, „Vox" și „Cuget" – București) și chiar legionare. Cea mai inedită apariție, prin culoare și atitudine, este „România Mare" a partidului omonim, condus de Corneliu Vadim Tudor. Multe confesiuni amuțite în perioada comunistă, prin programul insidios de ateizare, devin *„vocale"* după Revoluție și își editează propriile publicații, care ocupă o pondere de 3,3% din producția editorială. Până în anul 2000 apăruseră 196 de titluri, din care 55 în capitală și 141 la nivel local. Pe confesiuni, cele mai multe erau ortodoxe (80), catolice (26), adventiste (14), greco-catolice (9) etc. Dintre cele locale, cele mai multe s-au înregistrat în județele Cluj (26), Timiș (11), Iași (10), Bihor (9), Alba (8), Arad și Mureș (câte 7) etc. Ca exemple semnificative de titluri sunt: „Graiul Bisericii noastre", „Biserica Ortodoxă Română", „Lumea creștină", „Lumea credinței", „Tomisul Ortodox", „Teologie și viață", „Argeșul Ortodox", „Revista teologică"[263].

Presa militară, începută la noi cu „Observatorul militar" (1859) și „Monitorul oastei" (1860), apare în 116 titluri, din care 47 în București și 69 în județe, cele mai multe aparținând Ministerului Administrației și Internelor (52), Armată (14), Jandarmerie și Pompieri (câte 5). Titlurile erotice însumează 119, din care cu difuzare națională 61. Cei mai cunoscuți editori în această nișă sunt societățile Quadrat București cu 5 titluri („Pur sex", „Gagici", „Vampe", „Pro sex" și „Nord") și Rompit com. impex București, cu 3 titluri („Bordel", „Cupluri" și „Sex expres"). Feminismul (inițiat la noi cu „Femeia", „Jurnal nepolitic" – 1868 și „Femeia română" – 1878) se ilustrează cu 34 de titluri, cele mai reprezentative fiind: „Formula AS", „Povestea mea", „Elle Romania", „Unica" etc.

Minoritățile naționale sunt reprezentate de publicații în limba maternă, după cum urmează: maghiară (213 titluri în perioada 1989 – 1999), germană (5 titluri active în 1999), evreiască (3 titluri), turcă (4 titluri), romanes (5 titluri), italiană (2 titluri), bulgară (3), greacă (4), rusă (2), sârbă (5), slovacă (3) etc. Profesiile au beneficiat de 390 de titluri (în perioada menționată), cu o pondere de 7,8% („Instalatorul", „Antreprenorul", „Electricianul", „Arta stomatologică", „Laborator clinic", „Gazeta farmaciștilor", „Tribuna constructorilor", „Pneum Rom", „Mobila" etc.)[264]. Cu 522 de titluri, presa de divertisment ocupă poziția a treia și ponderea de 10,5%. Presa științifică ocupă locul întâi, cu 550 de titluri și cu ponderea de 11% în producția globală, cu cele mai multe apariții aparținând instituțiilor de cercetare și învățământului superior. Presa de întreprindere, continuatoare a celei ceaușiste, cu rol de informare și promovare, este încă relevantă prin cele circa 100 de titluri hibride identificate în perioada citată („Timpuri noi", „Sidex Galați", „Luxten Jurnal", „Impuls" etc.)[265]. Firavă este presa culturală, literară și de cultură. În 1998, în depozitul legal al BNR intrau doar 55 de titluri, mai importante prin audiență fiind: „România literară", „Convorbiri literare", „Ramuri", „Echinocțiu", „Luceafărul", complementate de noile apariții: „Dilema veche", „Cultura", „Idei în dialog", „Observator cultural", „Altitudini" etc.

La nivelul anului 2005, din tratarea sumară a subiectului, în urma analizei datelor furnizate de *Ghidul presei românești*, se evidențiază existența a 197 cotidiane, 210 hebdomadare și 318 alte periodicități. În privința cotidianelor, cu excepția Bucureștilor – 29 titluri, se constată apariția lor în aproape toate județele și orașele mari ale țării, cu titluri relativ constante și cu tiraje mici și fluctuante. Dintre acestea puține au un lectorat stabil și mai puține sunt privite cu încredere de instituțiile politice locale și de mediul de afaceri.

Bibliografie și note

256. Pasailă, V. – *Ibidem.*

257. Petcu, M. – *Tipologia presei românești*, Iași, Editura Institutului European, 2000.

258. Cristoiu, Ion – în: Prefață la *Panorama presei românești contemporane* de Ion Hangiu, București, Editura Historia, 2006.

259. Cristoiu, Ion – *Ibidem.*

260. Lochard, G.; Boyer, H. – *Comunicarea mediatică*, Iași, Editura Institutului European, 1998.

261. Petcu, M. – *Ibidem.*

262. Petcu, M. – *Ibidem.*

263. Hangiu, I. – *Ibidem.*

264. Petcu, M. – *Ibidem.*

265. Petcu, M. – *Ibidem.*

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Agenda culturală

Francofonie și diversitate

Nina VASILE

A XI-a Reuniune la nivel înalt a *Organizației Internaționale a Francofoniei / Le XI-ème Sommet de la Francophonie*, a avut loc la București, între 25 și 29 septembrie 2006. Iată un eveniment al cărui impact asupra românilor, și nu numai, ar merita cercetat la nivelul tuturor categoriilor sociale, în câteva dintre rolurile semnificative: tineri (elevi și studenți), adulți cu diverse vârste, având meserii sau afaceri, fiind lucrători în cultură sau știință, vorbitori de limbă franceză sau nu. Și mai interesantă ar fi o călătorie de acum până în viitor pentru a înțelege cu adevărat importanța unui moment mult discutat și așteptat din istoria României: acceptarea ei ca parte componentă, independentă și responsabilă a unei Europe *unite*. În termenii diplomatici/politici: aderarea la Uniunea Europeană (stabilită „în act" începând din ianuarie 2007, și nu știm exact cât sau când „în fapt"...). Intenționat, însă, am evitat această sintagmă standard, întrucât subtextul în care privesc fenomenul (francofoniei) este unul dintr-o perspectivă mai largă decât cea cuprinsă în prezent, și aceasta tocmai pentru că, în ce ne privește, Zilele Sommet-ului la București, deși, inevitabil, legate de Aderare, pot să fie înțelese și în sensul unei aspirații dintotdeauna a României, de afirmare culturală în context european, una corespunzătoare de-acum dezvoltării economice într-un stat liber de orice dominație dictatorială, dinafara sau dinăuntrul țării.

La nivelul strict politic, discuțiile din cadrul Reuniunii Organizației Internaționale a Francofoniei au fost axate pe tema *Tehnologiile informației în educație*, iar în contextul demarării unor reforme pentru o nouă Cartă a Francofoniei ce redefinește dimensiunea politică a Organizației, agenda de la București s-a referit la primirea de noi state membre, alegerea unui nou Secretar general, adoptarea *Declarației de la București* concretizând concluziile discuțiilor pe tema Sommet-ului, acestea incluzând și poziții ale țărilor membre pe teme de actualitate internațională. Dar, privind discursurile pe marginea avantajelor, și pentru unii, a dezavantajelor, unui Sommet, totuși costisitor, datorat, pentru prima dată într-o țară est-europeană, unei participări fără precedent a unui număr de 63 de șefi de stat și de guvern, la care se adaugă secretari de organizații internaționale, parlamentari, oameni de afaceri, jurnaliști și reprezentanți ai unor importante canale de televiziune, cred că putem desprinde câteva afirmații aparținând unor personalități politice sau culturale, românești sau străine, în care să identificăm sintetic o întreagă gamă de reacții și atitudini: scopuri precise, dorințe, aspirații, idealuri, bucurii, sau, din contră, dezamăgiri, ironii, resemnări, ignoranțe, indiferențe. Evident, dominanta oficială aparține primei serii dintre cele enumerate. Alții însă, între care unii jurnaliști culturali, se pare că, sătui de osanale, nu s-au încurcat în vise, mulțumindu-se cu ceea ce pare să ofere o realitate privită hiperlucid: restricții de circulație blocând ieșirea/intrarea în București (dar eliberând un centru care ar merita, măcar o dată pe an, pe o stradă, să fie interzisă circulației mașinilor); liberele lucrătorilor la stat (care n-au fost, desigur, folosite la maxim, și din cauza ploii, pentru vizitarea diferitelor evenimente gratuite ale Sommet-ului).

Așadar, o parte a lumii jurnalistice și-a făcut datoria să rețină anecdotica negativă, subliniind stilul general al „francofonelii" românilor care nu mai sunt de mult vorbitori, în sens larg, de limbă franceză (v. articolul Amaliei Dobre din „Observatorul Cultural" din 28 septembrie – 4 octombrie/2006). Dinu Flămând, scriitor și jurnalist român acreditat de Franța la Sommet (în revista „Cultura" din 5 octombrie/2006), observa și el, din afară, atitudinea unei părți „docte" de comentatori pentru care „bătălia pentru păstrarea limbii franceze are ceva patetic și ridicol", expresia „biata Francofonie" sintetizând în acest caz atitudinea celor pentru care „inactualitatea" unei limbi contemporane, vii, nu e departe de inactualitatea limbii materne, căci la ce ne-ar mai folosi dacă peste tot, în termenii comerțului, se vorbește engleza?!

Să vedem, totuși, afirmațiile oficialilor români: „În calitatea sa de gazdă a Bucureștiului francofon, România se angajează să creeze *o moștenire ce va dura mult mai mult decât acest prestigios eveniment*" (subl. N.V.), spune Președintele țării, domnul Traian Băsescu, într-o scurtă intervenție sintetică, cu implicații în aceeași măsură istorice, politice, economice și culturale, în *Programme officiel des manifestations culturelles d'environnement du XI-ème Sommet de la Francophonie*; la rândul lui, Primarul metropolei noastre, Adriean Videanu, punctează precis aspectul strict cultural: „O ocazie inedită de a descoperi diversitatea culturală francofonă în toate reprezentările sale: spectacole, proiecții cinematografice în aer liber, expoziții, animații, literatură. *Fiecare dintre noi va putea să își extragă energia și inspirația din sursa culturilor francophone*" (în Ghidul „24 FUN", de recomandări pentru petrecerea timpului liber). În fine, de amintit din interviurile acordate „Evenimentului Zilei" dar și revistei „Time Out", de Ministrul Afacerilor Externe, domnul Mihai-Răzvan Ungureanu: Sommet-ul din septembrie „va aduce un

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

capital major de imagine pozitivă atât capitalei, cât și, în general, României" și „constituie un excelent preludiu la integrarea României în Uniunea Europeană"; în alți termeni decât cei oficiali-politici, iată și ceea ce ne interesează mai mult pe noi: „A fi francofon nu înseamnă numai vorbirea limbii, ci reprezintă și *o stare de spirit, un fel unic de a aparține lumii și de a lua parte la o interacțiune constantă între civilizațiile acestei lumi*".

În acest moment, vrem-nu vrem, putem recunoaște că miza „secretă" a Sommet-ului privește poate nu imaginea României în ochii țărilor europene care „mai nu vor și mai se lasă" în deschidrea lor către acceptarea României ca membră a Uniunii; date fiind dificultățile înaintării în reformele economice și administrative performante pentru exigențele unei convietuiri nestânjenitoare pentru statele dezvoltate, am putea spune că, de fapt, s-a înfăptuit, odată cu Sommet-ul politic, o Reuniune mondială culturală, ceea ce echivalează cu o măsură a civilizației, vital necesară nu doar în spațiul societății românești blocată încă într-o mentalitate din care nu poate ieși decât tot cu ajutorul celor din afară; asta, întrucât marea majoritate a românilor se luptă nevinovați cu neputințele unei economii încă în tranziție, asimilând repede comportamente deviante compensatorii pentru câștigarea „pâinii de toate zilele", sau sufocându-și aspirațiile personale în numele aceleiași „nevoi a neamului" în traiul zilnic. Cei puțini care reușesc sunt fie departe de vreun rol cultural posibil, fie sunt încă foarte tineri pentru ca efortul lor să se vadă sau pentru ca ei să nu greșească.

Așadar, nu de circ este nevoie, dar uneori, în forma publică, largă, gratuită, de prezentare, a „circului", cultura, coborâtă de mult în stradă în alte părți, este nevoită astăzi să se adapteze la noile forme de re-prezenare: în piață, pe ecrane digitale, sau în spectacole de muzică clasică ascultată în „fotolii" din stradă, în teatre cu intrare liberă și prezentări de modă pe podiumul carosabil. Ceea ce s-a putut vedea în tot centrul Bucureștiului francofon între 25 și 29 septembrie, anul acesta. Cum existența *în cultură* a fost întotdeauna în educația omului, iar aceasta este semnul nivelului de civilizație (a fi educat = a fi civilizat, cel puțin în tradiția orală românească), a educa este imperativ în prezent, nu doar pentru români, dar pentru oricare dintre locuitorii acestei planete; fie și public (dar nu cu „bâta" unei ideologii dictatoriale), deschizând arta către oamenii de pe stradă prin convergența diferitelor forme de limbaj – literar, plastic, sonor, vizual etc., fie și inventând un „*fast food*" artistic unde arta este livrată rapid, în mersul tramvaiului, al metroului sau al plimbării. Ei bine, adevărata miză a Francofoniei la București, putem spune, a fost aceea de a da posibilitatea schimbării imaginii românilor în chiar fața lor, căci, văzându-i pe alții în educația/cultura/civilizația lor, ei au, într-adevăr, ocazia să-și elibereze forțele creatoare în cunoștința situării bune în contextul european, și nu numai. Și aici vorbim nu doar de publicul cultural prin excelență, prezent în săli selecte în fața unor opere de teatru sau de muzică clasică, ci și de oamenii obișnuiți de pe străzile capitalei, chiar dacă într-o măsură infinitezimală, poate subliminală. Și iată ce importantă pentru viitorul cultural al României este această experiență artistică francofonă! Dar, a cunoaște spiritul diversității, al umanității capabile – în unitate – să-și potențeze unicitatea în exponentele ei umane este, în cadrul constituirii Uniunii Europene, o condiție esențială, în fond, pentru progresul economic care-i asigură stabilitatea, armonia, viitorul. Se poate o Europă fără cultura ei, fără structura ei definitorie culturală în raport cu o Americă riscând o civilizație material-consumistă auto-devoratoare? Francofonia se prefigurează a fi o replică tocmai la un asemenea pericol. O replică necesară, care nu putea fi exprimată decât în limba care simbolizează și în care s-a exprimat, chintesența culturii europene (înaintea invenției unei Uniuni Europene). *Realitatea nevoii unei culturi europene actuale*, simbolizată tocmai de limba franceză, care să permită afirmarea oricărei alte culturi în individualitatea ei, fără criterii consumiste, este, cred, cu mult mai vitală decât „frenezia" forțată a asimilării unei limbi din interes pur financiar. *Lupta francezei pentru ea însăși este, în modul cel mai concret, lupta pentru toate celelalte limbi europene*. De aceea, nici nu mai contează cât de francofoni suntem ci cât înțelegem din faptul că se întâmplă că una dintre ele – și nu putea fi decât franceza – menține responsabilitatea pentru constituția culturală a unei nații. De aceea, în toate luările de cuvânt la nivel înalt, cu toate că în spirit diplomatic (și aparent formal) domină conștiința mesajului uman/ist al cărui instrument fidel este arta în toate formele ei de exprimare; iar în contextul actual în care dimensiunea poetică a lumii este izolată, camuflată în videoclipuri, imprimându-se subtil acolo unde până mai ieri era doar obsesia reclamei, poezia încearcă încă timid „să-și facă reclamă", dar mai ales să se legitime, nu într-o credință ci într-o convingere, exprimată în demersurile unei organizații internaționale și cu relevanță politică. Exemplul remarcabil aici este o personalitate simbol a acestei combinații, necesară uneori, între politic și poetic: Léopold Sédar Senghor, primul președinte al Senegalului (între 1960 – 1980), al cărui centenar de la naștere s-a celebrat în acest an.

Nu e deloc întâmplător că vorbitorii din cadrul Sommet-ului au accentuat constant faptul că rolul Francofoniei este „promovarea diversității, a păcii, a educației", fiind un „mijloc de inovație pedagogică", învățarea limbilor în Europa fiind un factor economic, vehicol al cunoștințelor dar mai ales al sensibilităților. În articolul său din „Le Monde Diplomatique" (ediția română), *Abdou Diouf*, Secretarul general al Francofoniei, confirmă, odată în plus, cele afirmate până acum: „Francofonia nu este un bastion lingvistic închis în sine. Dimpotrivă, ea s-a angajat cu convingere în promovarea diversității lingvistice, ultimă pavăză în fața unei lumi guvernate de o limbă și de o gândire unică". Organizația Francofonă este un „model de umanism", un „spațiu al dialogului, al reflecției asupra marilor tendințe ale lumii și dezechilibrelor ei".

În ce mă privește, evident, n-am fost prezentă la luările de cuvânt în cadrul Sommet-lui, dar, atât cât mi-au permis împrejurările, am asistat la evenimentele artistice integrate ca atare în mesajul expres cultural al Reuniunii țărilor francofone. Întreg centrul Bucureștiului, cu muzee, teatre, piețe, galerii expoziționale, săli de cinema, librării, a parcurs un program de festival care, din câte știu, a fost fără precedent. Practic, unele dintre expoziții marchează ceea ce se poate numi anul francofon la noi, putând fi văzute până în ianuarie: Expoziția de sculptură *Antoine Bourdelle. Paris – Bucarest. O prietenie peste timp și spațiu* (27 septembrie 2006 – 28 ianuarie 2007), de pictură pe sticlă *Senegal – România* (22 septembrie – 22 octombrie), *Mot à main: Imagine și scriitură în arta din Belgia* (8 septembrie – 3 decembrie), și expoziția de fotografie *Constantin Brâncuși fotograf* (1 septembrie – 15

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

octombrie). La Sala Dalles, Expoziția de carte francofonă (22 – 30 septembrie) a reunit standuri ale unor țări precum Franța, România, Canada-Québec, dar și, în premieră absolută la noi, prezentarea unor cărți ale unor scriitori ai Africii francofone: Senegal (L.S. Senghor cu *Opera poetică* și *Liberté*), Congo, Camerun, Egipt etc. O secțiune în cadrul expoziției a fost cea a scriitorilor români apăruți în Franța, la prestigioasa Editură Gallimard în special: Cioran, Eliade, Ionescu, Caragiale, iar mai recent, Mircea Cărtărescu, Gabriela Adameșteanu, Petru Dumitriu. Au fost prezenți, cu operele lor, și scriitori din Albania (Ismail Kadare), autorul ceh Milan Kundera, Georgia, Rusia (Andrei Makine), Ungaria etc. În sălile de teatru s-au putut vedea: *Neînțelegerea* de Albert Camus (27 și 28 septembrie), *Cântăreața cheală* de Eugen Ionescu (25 septembrie), *Burghezul gentilom* de Molière (26 – 28 septembrie); la Operă, bucureștenii au putut vedea *Carmen* de Bizet având, într-o distribuție de excepție, pe mezzosoprana Ruxandra Donose (prima Carmen blondă). Ateneul a găzduit Concertul extraordinar al Ansamblului Instrumental din Paris (al cărui dirijor este Marius Ciucă), cu lucrări de Mozart, Bach, Debussy, Enescu, Arban, Bartok; de asemenea, Concertul de muzică de cameră al Orchestrei Filarmonice din București, cu lucrări a trei dintre compozitorii francofoni din secolul XX: Debussy, Ravel, Enescu. Sub titlul *Ritmurile și imaginile francofoniei*, în piața George Enescu, însoțite de proiecții video, au avut loc concerte în aer liber ale unor artiști și grupuri din întreg spațiul francofon: România, Canada, Maroc, Québec, Haiti, Congo, Senegal, Vietnam, Noul Brunswick, Djibuti, Comunitatea Franceză din Belgia, Moldova, Guineea. Lista completă poate da o idee despre diversitatea și exotismul unic al sunetelor pe care mulți dintre noi nu le vom auzi niciodată. În Piața Revoluției, programul evenimentului francofon derula pe un ecran imens, la lumina lunii, filme artistice și de animație de pe cele cinci continente. În fine, aș vrea să fac cunoscute două dintre spectacolele ce au cuprins în mod concret tema pe care s-a axat Sommet-ul de la București: *Tehnologiile informației în educație* (educație = creație…). În afara expoziției de la Teatrul Național, etajul ¾, pe această temă, ceea ce s-a numit *Covorul digital* – „A te mișca > a vorbi!" („Bouger / Parler") a fost o creație originală, interactivă, în care participanții de pe un covor mișcător, format pe Esplanada Teatrului Național și pornit digital, se intersectează cu imaginile altor oameni ai unor orașe din alte țări pe un ecran vertical. Este, desigur, o proiecție virtuală a mișcării reale a celui de pe covor, marcată cu un dreptunghi colorat, care se regăsește, când întersectarea are loc, pe ecran. Explicația tehnică ar putea lămuri mai bine pe cei pasionați de domeniul folosirii informației digitale; una care a fost instrument de construcție artistică într-un set de minispectacole de 15 minute, sub denumirea *Labo-Mix – Și totul se mișcă*. Un proiect la care au participat artiști reprezentând discipline diferite – actori, dansatori, comedianți, experți video, compozitori – din șase state francofone: Franța, Maroc, România, Polonia, Canada-Québec, Comunitatea franceză din Belgia. Am asistat, practic, la expresia cea mai nouă a artei contemporane care este preocupată de *new media*, de care nu se poate izola ci, din contră, găsește modalități de diversificare și, în același timp, de convergență între experiment, tehnică, poezie, într-un limbaj artistic deschis, inepuizabil.

Secvența strict literară a Sommet-ului a fost concretizată în acordarea *Premiului celor cinci continente* (Prix des Cinq Continents de la Francophonie) Amandei Devi din Insula Mauritius, pentru romanul *Eve de ses décombres* (Editura Gallimard).

Fără să fi expus nici pe departe un program complet al zilelor culturale francofone, vreau să închei această prezentare marcând pur și simplu ocazia unei experiențe valabile pentru orice spirit deschis către lume, către oricare alte tradiții, spații culturale din multe țări care, aici, la București, s-au reprezentat în primul rând pe ele însele, nestingherite de principii forțate francofone. Când a mai văzut România un festival reprezentând domenii de cunoaștere și artă, din atât de multe țări?

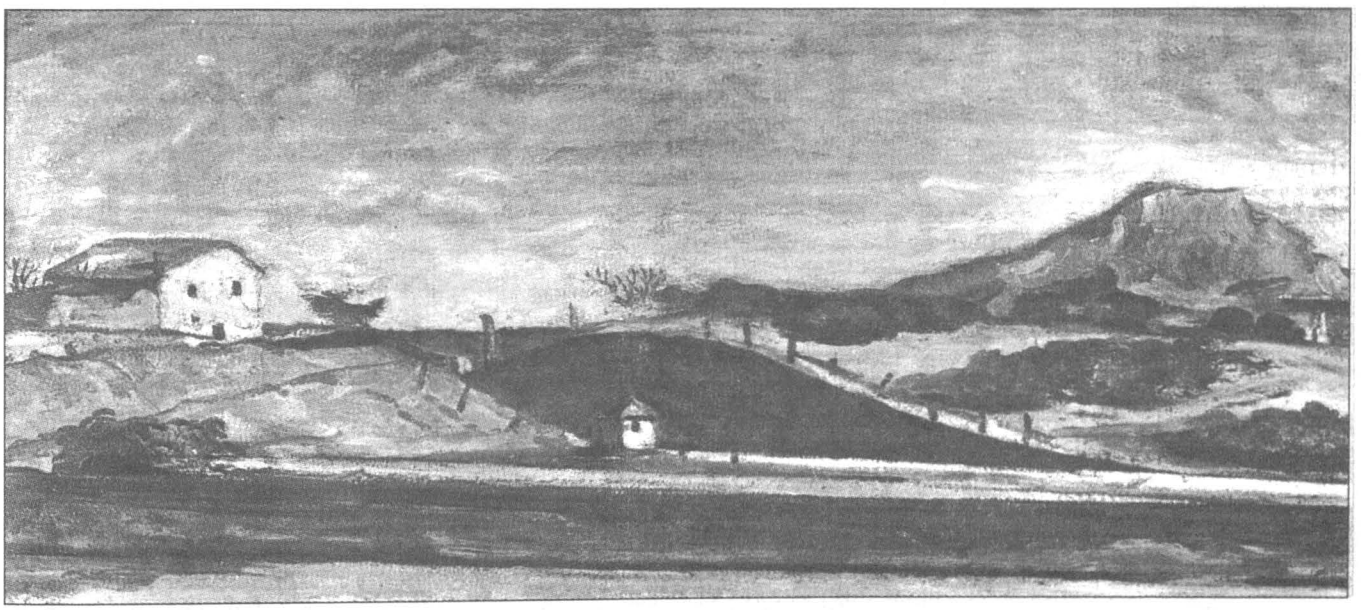

***La Montagne Sainte-Victoire*, cca. 1870**

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Catalog

Paul ANGHEL, *Teatru*
Ediție îngrijită de Nedic Lemnaru, Editura Litera Internațional, București, 2003, 256 p.

Destinul lui Paul Anghel a fost acela al lui Nicolae Bălcescu și Mihai Eminescu: de a arde până în ultima clipă ca o lumânare pe altarul nației și a fi consumată și stinsă de uraganele și valurile abătute asupra ei. Opera lui Paul Anghel și viața lui zidită toată în această operă ne ajută să regăsim speranța și mai ales să regăsim măreția unui trecut pentru a cărui ștergere din ființa noastră se încordează o armată de inși, cărora limba română nu le-a găsit încă un calificativ pe măsura faptei lor. Dramaturgul, romancierul, dar și eseistul și gazetarul din familia celor mai mari aï culturii române, care a fost Paul Anghel, continuă astfel să fie o coloană de bazalt a dăinuirii românești.
(Dan Zamfirescu)

Georges RODENBACH, *Viețile însingurate / Les Vies encloses*. Poem – fragmente
Ediție bilingvă, în românește de Ligia Holuță, Biblioteca A. D. Xenopol, Asociația Culturală AMIFRAN, Arad, 2006, 170 p.

Îl știam pe Rodenbach – romancierul, i-am citit, cu ani în urmă, **Bruges, a doua moarte** *și apoi* **Clopotarul**. *Dar pe Rodenbach – poetul l-am descoperit abia prin 1990, când am cumpărat, dintr-un anticariat bucureștean, un exemplar din volumul* **Les Vies encloses**, *ediția 1896. Am tradus, la început, doar câteva poeme, dar, după câțiva ani, am reluat firul și m-am cufundat în atmosfera poeziei lui Rodenbach luni la rând, în mai multe etape. Și de fiecare dată mai era ceva de cizelat. Și s-ar mai putea cizela îndelung, dar undeva trebuie să ne oprim...*
Și iată rodul, pe care îl ofer cititorului român... (L. H.)

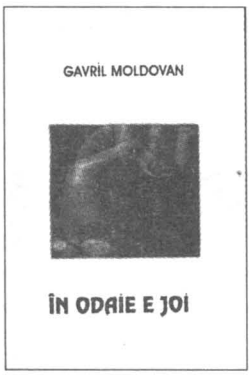

Gavril MOLDOVAN, *În odaie e joi*
Editura Karuna, Bistrița, 2006, 57 p.

Gavril Moldovan publică acum a șaptea sa carte de versuri, în fapt o selecție riguroasă din volumul Taciturnalii, *editura Clusium, 2005. Ea apare după ampla antologie* Mâna stângă, *ce aduna în 2004 o bună parte din scrisul de până atunci, de la volumul târziului debut din 1989 cu* Recolta de vise, *la* Fapte din trecutul odăii *(1995),* Ceramică de iarnă *(1996) și* Boeme *(2002). Din prea puținul care s-a scris despre această producție poetică s-a schițat imaginea unui liric alimentat încă de un procent de vizionarism neoromantic... cu deschidere către metafizic dar și spre un anume fantezism modernist...* (Ion Pop)

Alexandru DUMITRIU, *De vorbă cu mine și cu Valea Jiului*
Editura Realitatea, București, 2005, 173 p.

Având, la nivelul congenerilor săi care nu prea vorbesc de așa ceva, orgoliul de a nu se feri să pretindă că, în refugiul primitor al bibliotecii, la el au poposit toți marii scriitori ai acestei națiuni, Alexandru Dumitriu demonstrează și întruchipează o generație neiconoclastă, pentru care nu revoluțiile contează, nici actul lor brutal ce destinează categoric spre mizera debusolare umană, ci contează doar continuitatea firească prin care, parafrazând arghezian, se pot descoperi „frumuseți și prețuri noi". (Corneliu Leu)

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Angela BOTEZ, *Postmodernismul în filozofie*
Editura Floare albastră, București, 2005, 352 p.

Filosofia numită de tip postmodernist, postpozitivist, postanalitic se mai numește și filozofie de tip continental. Născută în secolul al XX-lea, ea are numeroși reprezentanți mai ales în Franța, Germania, Italia, dar și în SUA, Anglia. Despre orientările de acest fel filosofii români discută la ora actuală, dintr-o perspectivă critică, dacă nu chiar nihilistă. Considerăm că o cercetare obiectivă și o prezentare realistă a domeniului – idei, autori și concepte – sunt absolut necesare astăzi când filosofia postanalitică abordează cele mai noi aspecte ale realității, cunoașterii și societății, intersectându-se cu importante curente de gândire actuale: fenomenologia, hermeneutica, existențialismul, mentalismul... (Autoarea)

Anaïs NIN, *Foc* din *Jurnalul dragostei* necenzurat 1934 – 1937
Cu o prefață de Rupert Pole și note biografice de Gunther Stuhlmann, traducere din engleză de Luana Schidu, Editura Humanitas, București, 2006, 484 p.

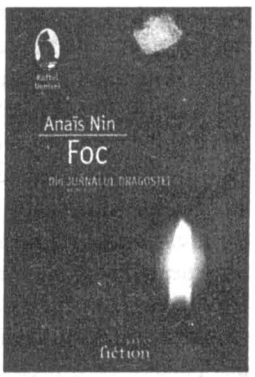

Dintre toate femeile pe care le-am cunoscut, nici una nu se apropie de Anaïs Nin prin grație și frumusețe. O aristocrată. Dar și o scriitoare cu talent extraordinar. Ea aparține acum întregii lumi. (Henry Miller)

Nu cred decât în foc. Viață. Foc. Fiind eu însumi o flacără, îi înflăcărez pe alții. Niciodată moarte. Foc și viață. (Anaïs Nin)

Bogdan PASCU, *Umbra*. Poeme Zen
Editura Azero, București, 2005, 64 p.

Zenul este toată acea parte a vieții care se află dincolo de controlul nostru și care nu va veni spre noi prin nici o stratagemă de forțare, înșelăciune sau viclenie, ce pot produce numai imitații ale lucrului adevărat. Dar ultimul cuvânt al Zenului nu este un dualism absolut între lumea mai curând goală a acțiunii controlate pe de o parte și surpriza necontrolată, pe de alta. Căci cine îl controlează pe cel care controlează??? (Autorul)

Sādegh HEDĀYAT, *Bufnița oarbă*
Ediția a II-a revăzută, traducere din limba persană, prefață, note și comentarii de Gheorghe Iorga, Editura Polirom, Iași, 2006, 223 p.

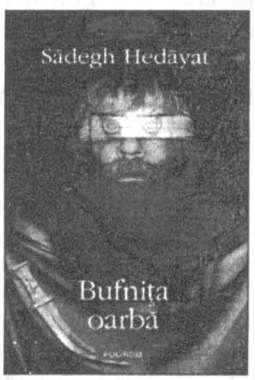

Bufnița oarbă *e* plein d'effets *conștiente, foarte calculate, precise. Fiecare pagină e condusă ca o partitură muzicală. Pasajele care par cele mai imaginare sunt chiar cele asupra cărora am muncit cuvânt cu cuvânt. Otrava, căci e otravă înăuntru, am distilat-o picătură cu picătură.*
(Sādegh Hedāyat)

O carte cutremurător de frumoasă, care te înfioară și te fascinează deopotrivă...
(„The Guardian")

NOTĂ: Rubrică realizată cu sprijinul Serviciului Dezvoltarea Colecțiilor al Bibliotecii Metropolitane București

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Repere

„Lumina Lină" a spiritualităţii româneşti

Nina VASILE

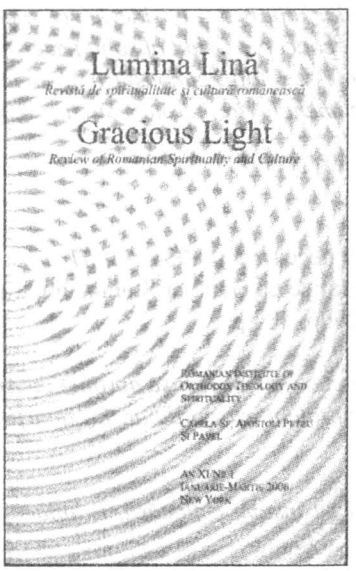

Între revistele prezentate aici, „Lumina Lină" (an XI/ nr. 1, ianuarie – martie 2006) ce apare – reamintesc – la New York, „în jurul" Institutului Român de Teologie şi Spiritualitate Ortodoxă, la Capela Sf. Apostoli Petru şi Pavel, sub conducerea Pr. Prof. Dr. Theodor Damian, reprezintă un permanent reper al conştiinţei unei mărci româneşti în contextul cultural american unde, practic, se întâlnesc toate celelalte naţionalităţi. Mergând pe o constantă ortodoxă, atât în sens creştin dar şi al unei tradiţii artistice româneşti, în atitudinea editorială, această „Lumină" este, în principiu, o necesară stabilitate spirituală a prezenţei româneşti în lume. Ne-am putea gândi că avem aici un semnal al unei posibile strategii naţionale venită dinspre România, dar, din păcate, ea e prea ocupată să se dreagă economic, să-şi recupereze o aşezare mai bună în traiul românilor pentru a avea timp de organizări culturale pe termen lung. Aşadar, să ne mulţumim ca măcar să menţinem atenţia la ceea ce se face dincolo; poate într-o zi va fi posibilă adevărata comunicare şi convergenţă între cei de aici şi cei de acolo. Până atunci, rostul acestei reviste este cu adevărat important pentru românii diasporei, şi, mai precis, pentru cei care se reunesc în jurul Cenaclului „Mihai Eminescu", dar şi al Institutului de Teologie, şi al Bisericii pur şi simplu. Întâlnirile lor sunt o permanentă memorare a istoriei – social-literare – a României: pe 25 decembrie, pentru Crăciunul românesc, cu dansuri şi costume populare, pe 6 ianuarie, în ziua Bobotezei, pentru sfinţirea apei şi crucea de gheaţă; vinerea, la cenaclu, pentru lecturi de creaţii literare; în alte zile, pentru lansări de cărţi sau simpozioane; pe 24 ianuarie pentru sărbătorirea Unirii Principatelor Române. Revista, „Lumina Lină", înregistrează tot ceea ce îi apropie pe români – istoria comună, credinţa, creaţia – şi, o spun acum, este vital nu doar pentru cei de dincolo, dar şi pentru noi. Căci aici, ca şi cum am fi încă foarte tineri, ne permitem răsfăţul ne-cumînteniei şi aventurilor spirituale.

Dincolo de menirea ei documentară (şi prin fotografiile ce pot fi văzute), „Lumina Lină" este, desigur, revista unor valori literare, a unor prezenţe spirituale, repere venind dinspre trecut sau abia născute: Eminescu, în rubrica obişnuită de eseuri, de data aceasta scrise de Prof. Dr. Gale Bellas („Eminescu's Use of Imagination, Death and Unconsummated Love"), Theodor Damian (cu o argumentare rafinată a poemului *Mortua est* că *Non Omnia Moriar*: „Eminescu nu vorbeşte aici de o moarte în sensul neantizării, ci de una în contextul speranţei în continuitate, al ridicării la un nivel existenţial superior"), Lucia Olaru Nenati („Eminescul vremii noastre"), Monica Chelu („Măştile timpului la Eminescu şi Machiavelli"), Dr. Cornel Munteanu (câteva idei revelatoare despre „cuvintele de taină" la Mihai Eminescu). Marin Sorescu (1936 – 1996) este comemorat în acest an şi aceasta redactorii revistei înţeleg să o facă prezentându-l în engleză cititorilor revistei – americani sau nu. Mihaela Albu oferă cititorilor o sinteză exactă ce-l poziţionează fără complexe în contextul literaturii române şi nu numai: autorul celor şase volume *La Lilieci* (*To the Lilac Trees*), cunoscut şi ca dramaturg, eseist, prozator, critic literar, este unul dintre poeţii care au schimbat literatura română de după el, şi unul dintre cei mai traduşi în limbile altor literaturi.

Dintre lansările, simpozioanele, recenziile şi prezentările de carte, reţinem: Eminescu – *Poezii alese* – *Selected Poems* – Adrian George Sahlean (o traducere care a fost premiată cu medalia de aur); o culegere de eseuri editată în engleză de Arthur Fabel şi Donald St. John despre actualitatea sistemului teologic elaborat de Teilhard de Chardin (*Theilhard in the 21st Century: The Emerging Spirit of Earth* – Orbis Books, Maryknoll, New York, 2003); articolul lui Timotei Ursu („Pustia ca odihnă") despre volumul bilingv *Poesias* semnat de Theodor Damian. În fine, putem reţine interviul lui Mircea Cîrstea cu Vasile Andru, mica proză a lui Mihail Bradu – „Poemul de fluturi", poezii de Sorin Anca, Gelu Dorian, poeta Gloria Gabuardi din Nicaragua, Rodolfo Alonso din Argentina.

Sursele ilustraţiilor: p. 3: *Galeria Naţională. Secţia de artă modernă şi contemporană*, Editura Meridiane, 1965; p. 5: Academia Română, *Dicţionarul General al Literaturii Române*, C/D, Editura Univers Enciclopedic, 2004; pp. 6 – 7: *Bucureştii vechi. Documente iconografice* – Adrian C. Corbu, Atelierele Cartea Românească, 1936; pp. 12, 21, 25, 28, 35 şi coperta III: *Cézanne*, Armando Curcio Editore, Roma [f.a.]; *Paul Cézanne*, Flammarion, Paris, 1953; p. 15: Laffont – Bompiani, *Dictionnaire biographique des auteurs*, Paris, 1964; coperta II: Miron Radu Paraschivescu, *Declaraţia patetică* * *Cîntice ţigăneşti* * *Laude şi alte poeme*, Editura pentru Literatură, 1963; coperta IV: Mircea Zaciu, Marian Papahagi, Aurel Sasu, *Dicţionarul Scriitorilor Români*, M – Q, Editura Albatros, 2001.

Sursele citatelor: coperta II: Miron Radu Paraschivescu, *Poezii*, Editura Minerva, 1973; coperta III: Henri Perruchot, *Viaţa lui Cézanne*, Editura Meridiane, 1967; coperta IV: Perpessicius, *Patru clasici (Eminescu, M. Sadoveanu, Liviu Rebreanu, Camil Petrescu)*, Editura Eminescu, 1974.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Calendar

octombrie 2006

♦ 1 octombrie 1856. 150 de ani de la nașterea lui **Ioan Bianu**, filolog, bibliograf, director al Bibliotecii Academiei Române (1 oct. 1856 – 14 feb. 1935)

♦ 1 octombrie 1886. 120 de ani de la nașterea lui **Grigore Filipescu**, avocat, om politic, editor (1 oct. 1886 – 25 aug. 1938)

♦ 1 octombrie 1956. 50 de ani de la nașterea ziaristului, scriitorului **Cristian Tudor Popescu**

♦ 1 octombrie 1996. 10 ani de la moartea lui **Alexandru Andrițoiu**, poet, publicist, traducător (8 oct. 1929 – 1 oct. 1996)

♦ 2 octombrie 1911. 95 de ani de la nașterea lui **Miron Radu Paraschivescu**, poet, publicist, traducător (2 oct. 1911 – 17 feb. 1971)

♦ 2 octombrie 1931. 75 de ani de la nașterea lui **Marin Iliescu**, pictor

♦ 2 octombrie 1946. 60 de ani de la moartea lui **Ignacy Mościcki**, fizician, om politic polonez (1 dec. 1867 – 2 oct. 1946)

♦ 3 octombrie 1886. 120 de ani de la nașterea lui **Alain-Fournier**, romancier francez (3 oct. 1886 – 22 sept. 1914)

♦ 3 octombrie 1966. 40 de ani de la moartea lui **Petre Andreescu**, compozitor (14 aug. 1893 – 3 oct. 1966)

♦ 4 octombrie 1881. 125 de ani de la nașterea lui **George Constantinescu**, inginer constructor, inventator, creator al științei sonicității (4 oct. 1881 – 12 dec. 1965)

♦ 4 octombrie 1916. 90 de ani de la nașterea lui **Vitali Lazarevici Ginzburg**, fizician, astrofizician rus, laureat al Premiului Nobel, 2003

♦ 5 octombrie 1976. 30 de ani de la moartea lui **Lars Onsager**, chimist american, laureat al Premiului Nobel, 1968 (27 nov. 1903 – 5 oct. 1976)

♦ 6 octombrie 1881. 125 de ani de la nașterea lui **Vasile Bogrea**, filolog, poet, traducător (6 oct. 1881 – 8 sept. 1926)

♦ 7 octombrie 1886. 120 de ani de la moartea lui **Romulus Cândea**, istoric (7 oct. 1886 – 19 ian. 1973)

♦ 7 octombrie 1946. 60 de ani de la moartea lui **Emanoil Bucuța**, scriitor (27 iun. 1887 – 7 oct. 1946)

♦ 7 octombrie 1956. 50 de ani de la nașterea **Irinei Horea**, traducătoare

♦ 8 octombrie 1856. 150 de ani de la nașterea lui **Petru Th. Missir**, critic literar, publicist (8 oct. 1856 – 10 iun. 1929)

♦ 9 octombrie 1906. 100 de ani de la nașterea lui **Alexandru Sahia**, scriitor, publicist (9 oct. 1906 – 12 aug. 1937)

♦ 9 octombrie 1906. 100 de ani de la nașterea lui **Léopold Sédar Senghor**, scriitor, om politic senegalez (9 oct. 1906 – 20 dec. 2001)

♦ 10 octombrie 1976. 30 de ani de la moartea lui **Lascăr Sebastian**, scriitor, publicist, traducător (1908 – 10 oct. 1976)

♦ 12 octombrie 1986. 20 de ani de la moartea lui **George Apostu**, sculptor (20. dec. 1934 – 12. oct. 1986)

♦ 13 octombrie 1936. 70 de ani de la nașterea lui **Mihai Mădescu**, grafician, scenograf

♦ 15 octombrie 1926. 80 de ani de la nașterea lui **Michel Foucault**, filosof francez (15 oct. 1926 – 25 iun. 1984)

♦ 15 octombrie 1981. 25 de ani de la moartea lui **Tașcu Gheorghiu**, poet, traducător, grafician (20 sept. 1910 – 15 oct. 1981)

♦ 16 octombrie 1886. 120 ani de la moartea lui **Gheorghe Polizu**, medic, autorul primului tratat de anatomie în limba română, 1859, membru fondator al Societății Medicale Științifice din București (1819 – 16 oct. 1886)

♦ 16 octombrie 1991. 15 ani de la moartea lui **Leon Levițchi**, traducător, eseist (27 aug. 1918 – 16 oct. 1991)

♦ 18 octombrie 1926. 80 de ani de la moartea lui **Ioan I. Ciorănescu**, poet, traducător (27 mai 1905 – 18 oct. 1926)

♦ 18 octombrie 1931. 75 de ani de la moartea lui **Thomas Alva Edison**, inventator, cercetător american (11 feb. 1847 – 18 oct. 1931)

♦ 19 octombrie 1926. 80 de ani de la moartea lui **Victor Babeș**, bacteriolog, morfopatolog (28 iul. 1854 – 19 oct. 1926)

♦ 19 octombie 1961. 45 de ani de la moartea lui **Mihail Sadoveanu** (5 nov. 1880 – 19 oct. 1961)

♦ 20 octombrie 1891. 115 ani de la nașterea lui **James Chadwick**, fizician atomist englez, laureat al Premiului Nobel, 1935 (20 oct. 1891 – 24 iul. 1974)

♦ 20 octombrie 1946. 60 de ani de la nașterea scriitoarei austriece **Elfriede Jelinek**, laureată a Premiului Nobel, 2004

♦ 21 octombrie 1846. 160 de ani de la nașterea lui **Edmondo De Amicis**, scriitor italian (21 oct. 1846 – 11 mart. 1908)

♦ 21 octombrie 1891. 115 ani de la nașterea lui **Perpessicius**, critic, istoric literar, poet (21 oct. 1891 – 29 mart. 1971)

♦ 21 octombrie 1931. 75 de ani de la moartea lui **Arthur Schnitzler**, scriitor austriac (15 mai 1862 – 21 oct. 1931)

♦ 21 octombrie 1996. 10 ani de la moartea coregrafului **Oleg Danovski** (9 feb. 1917 – 21 oct. 1996)

♦ 22 octombrie 1846. 160 de ani de la nașterea lui **Dimitrie Brândză**, medic, naturalist (10 oct. 1846 – 3 aug. 1895)

♦ 22 octombrie 1906. 100 de ani de la moartea lui **Paul Cézanne**, pictor francez (19 ian. 1839 – 22 oct. 1906)

♦ 22 octombrie 1911. 95 de ani de la apariția revistei **„Flacăra"**, sub conducerea lui C. Banu

♦ 23 octombrie 1881. 125 de ani de la nașterea lui **Aurel Paul Bănuț**, prozator (23 oct. 1881 – 28 iul. 1970)

♦ 23 octombrie 1906. 100 de ani de la moartea lui **Vladimir Vasilievici Stasov**, compozitor, estetician, critic de artă rus (14 ian. 1824 – 23 oct. 1906)

♦ 24 octombrie 1946. 60 de ani de la nașterea artistei **Anda Călugăreanu** (24 oct. 1946 – 15 sept. 1992)

♦ 25 octombrie 1881. 125 de ani de la nașterea lui **Pablo Picasso** (25 oct. 1881 – 8 apr. 1973)

♦ 25 octombrie 1906. 100 de ani de la moartea lui **Dimitrie August Laurian**, ziarist, om politic (1845 – 25 oct. 1906)

♦ 25 octombrie 1976. 30 de ani de la moartea lui **Raymond Queneau**, scriitor francez (21 feb. 1903 – 25 oct. 1976)

♦ 28 octombrie 1931. 75 de ani de la nașterea actorului **Ilarion Ciobanu**

♦ 28 octombrie 1991. 15 ani de la moartea lui **Ilie G. Murgulescu**, chimist (7 ian. 1902 – 28 oct. 1991)

♦ 29 octombrie 1911. 95 de ani de la moartea lui **Joseph Pulitzer**, ziarist american (10 apr. 1847 – 29 oct. 1911)

♦ 30 octombrie 1871. 135 de ani de la nașterea lui **Paul Valéry**, poet, eseist francez (30 oct. 1871 – 20 iul. 1945)

♦ 30 octombrie 1956. 50 de ani de la moartea lui **Pio Baroja**, romancier spaniol (28 dec. 1872 – 30 oct. 1956)

♦ 31 octombrie 1881. 125 de ani de la nașterea lui **Eugen Lovinescu**, critic, istoric literar, scriitor (31 oct. 1881 – 16 iul. 1943)

♦ 31 octombrie 1926. 80 de ani de la nașterea lui **Dan Hatmanu**, pictor

NOTĂ: Rubrică realizată cu sprijinul Serviciului Informare Bibliografică al Bibliotecii Metropolitane București

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Contents

N. IORGA – The Social Crisis under King Carol I 2

Timotei CIPARIU – Diary... from Țara Românească, 1836 5

Georgeta FILITTI – Bucharest Archives – London Diary 9

Bucharest Metropolitan Library – Patrimony 13

History of the Book – ERASMUS 14

Centenary – Léopold Sédar Senghor 16

Contemporary Autographs – *Irina HOREA* 18

Julieta ROTARU – MetLib – IFLA Section of Metropolitan Libraries 20

Centre Pompidou, Paris – Appeal to Candidateship for a Training Stage Addressed to the Public Library Professionals 22

News on Bucharest Metropolitan Library's Branches 23

EBLIDA Hot News. July – August 2006 – Library and Information Society Issues 26

Liviu BUTUC – *Alexandrina Library* or Phoenix Bird 27

– Short History of Communication in Romania (VI). The Post-Decembrist Printing Press 29

Nina VASILE – Francophony and Diversity 33

Catalogue 36

Nina VASILE – Review – „Lumina Lină" – „Gracious Light" 38

Calendar – October 2006 39

REDACȚIA ŞI ADMINISTRAȚIA

Str. Tache D. Ionescu nr. 4, Sector 1
ABIDOR: Tel./Fax: 316.83.00
Redacția: Tel./Fax: 212.83.11
E-mail: bibliobuc@yahoo.com / Web: www.bmms.ro
ISSN 1454-0487

Director: Florin ROTARU
Director artistic: Mircea DUMITRESCU
Redacția: Ion HOREA (redactor şef), Georgeta FILITTI, Iulia MACARIE (secretar de redacție), Radu VLĂDUȚ

CUPON

ABONAMENT LA
BIBLIOTECA BUCUREŞTILOR

Numele .....
Prenumele .....
Adresa .....
Cod..... Telefon.....
Solicit abonarea la revista **BIBLIOTECA BUCUREŞTILOR** pe o perioadă de ..... luni.
Adresa: Str. Tache D. Ionescu nr. 4, Sector 1, Cod poştal 010354, Bucureşti.
Anexez chitanța de plată a sumei de ..... RON în contul dvs.
nr. RO82 RNCB 0072 0497 1003 0001 BCR Sector 1. C.U.I. 10141341.

Asociația noastră ABIDOR şi Biblioteca Metropolitană Bucureşti sunt singurele reprezentante din România, în calitate de membre, în asociațiile INTAMEL şi EBLIDA începând cu anul 1998. Astfel, revista noastră este unica publicație care vă oferă ultimele noutăți din comunitatea internațională a bibliotecilor.

Administrația noastră face, prin plata directă sau prin mandat poştal, abonamente la revista lunară **BIBLIOTECA BUCUREŞTILOR**. Prețul unui număr este de 20.000 lei / 2 RON. Prețul unui abonament anual (12 numere) este de 240.000 lei / 24 RON.

Tipărit la Tipografia SEMNE '94

Redacția revistei BIBLIOTECA BUCUREŞTILOR respectă opțiunile autorilor cu privire la normele ortografice

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

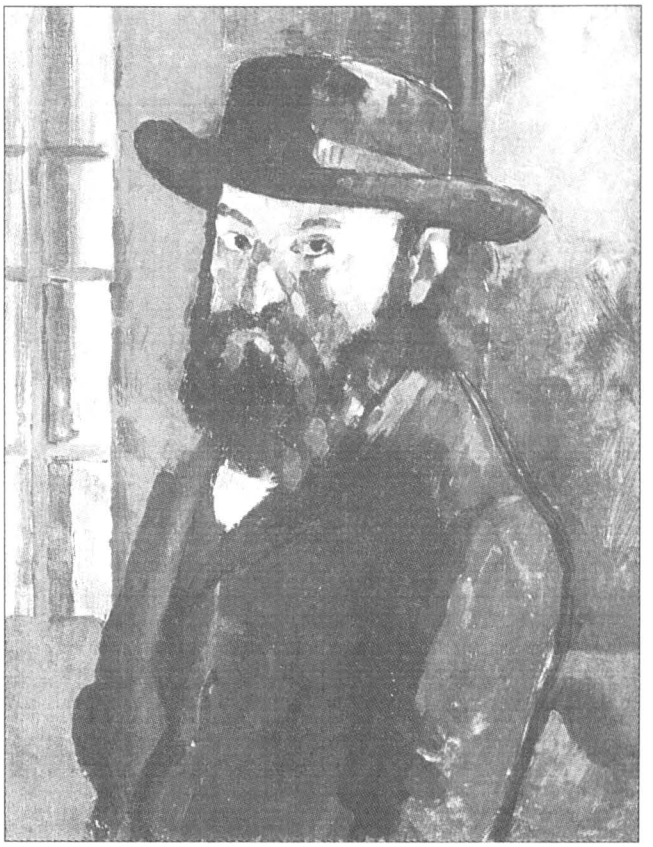

Autoportret

PAUL CÉZANNE

1839 – 1906

100 de ani de la moarte

„Respir virginitatea lumii. Un simț ascuțit al nuanțelor mă frămîntă. Mă simt colorat cu toate nuanțele infinitului. Nu sîntem deci una, eu şi tabloul meu. Sîntem în haos irizat. Sosesc în fața motivului pe care vreau să-l pictez, mă pierd în el. Visez nu ştiu la ce. Soarele mă pătrunde pe nesimțite, ca un prieten de departe, care-mi înviorează lenea, o face să rodească. Înmugurim".

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

PERPESSICIUS

1891 – 1971

115 ani de la naştere

„… Parcă fusesem prieteni de când lumea, şi parcă întrerupsesem numai din ajun o conversaţie amicală de idei… De o sensibilitate rară, de poet, el avea marcată, şi în vorbirea şi în gesturile sale, vocaţia criticului. Entuziasmul de a descoperi valori noi se vedea asociat cu un spirit prudent, care se îndoieşte, cumpăneşte, măsoară, nuanţează, adesea tace şi reflectează. Afirmaţiile sale nu trădau niciodată graba infatuată, ci rezultau dintr-un context de meditaţie fină, întreprinsă cu grija de a nu comite vreo nedreptate… acest om a ştiut să trezească în jurul său atâta respect şi atâta dragoste. L-am iubit şi eu fiindcă s-a numărat printre puţinii care au restabilit în mine încrederea în noţiunea de om…“

Edgar Papu

ISSN 1454-0487

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro